

Belediye

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

ÇİFTÇİMİZ VE ÜRETİCİMİZ YALNIZ DEĞİLDİR

2020 yılına girerken bir yılın hayatımızda bu kadar derin izler bırakacağını, küreselleşmenin en güvendiği dayanaklarında büyük çatlaklar oluşacağını ve insanlığın fabrika ayarlarını gözden geçirmek zorunda kalacağını bilemezdik. Sayfa.3

Röportaj

ÖZGÜR ÖZEL

CHP Grup Başkanvekili ve Manisa Milletvekili

“SICAK GÜNDEMİ TAKİP ETMEK GİBİ BİR SORUMLULUĞUMUZ VAR”

Biliyorsunuz, genel başkanın iki yönü var. İlki, bir partinin genel başkanı. İkincisi, ana muhalefet partisinin lideri ve milletvekili olduğu için de meclisteki parti grubunun başkanı. Sayfa.2

Röportaj

AHMET ATALIK

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Tarım Daire Başkanı

“İŞİN DOĞRUSUNU ÖĞRETMEK ÖNEMLİ”

Sayfa.21

Röportaj

ERCÜMENT GÜRÇAY

İKK Tarım, Gıda ve Su Ürünleri ÇG Üyesi, Açık Radyo Programcısı, Yeşil Gazete yazarı ve Buğday Derneği üyesi

“İYİ TARIM ÜRÜNLERİNİN KENTİN YOKSULLARINA ULAŞMASI GEREKİYOR”

Sayfa.6

Röportaj

ARCA ATAY

Bursa Nilüfer Belediyesi Çevre ve Kırsal Alandan Sorumlu Başkan Danışmanı

“KENT BOSTANLARININ SAYISINI ARTIRACAĞIZ”

Sayfa.4

Röportaj

BERKAN ÖZYER

İBB İstanbul Planlama Ajansı Vizyon 2050 Ofisi Tarım-Gıda Politikaları Uzmanı

“KISA TEDARİK ZİNCİRİ KURMADA YEREL YÖNETİMLERİN ŞANSI FAZLA”

Sayfa.8

Röportaj

CANER MURAT DOĞANÇAY

Şehir ve Bölge Plancı İBB İstanbul Planlama Ajansı Tarımsal Dönüşüm, Kırsal Gıda Coğrafyası Uzmanı

“YEREL ÜST ÖLÇEĞE REFERANS OLUŞTURACAK”

Sayfa.10

TARIM VE GIDADA YEREL İNİSİYATİF

Tarihî Yedikule Bostanları Kentsel Tarım Parkı Rehabilitasyon Projesi

İZMİR
TUNÇ SOYER

ESKİŞEHİR
YILMAZ BÜYÜKERŞEN

ANTALYA
MUHİTTİN BÖCEK

ADANA
ZEYDAN KARALAR

MERSİN
VAHAP SEÇER

AYDIN
ÖZLEM ÇERÇİOĞLU

TARIM VE GIDADA YERELDEN KALKINMA OLABİLİR Mİ?

Tarım ve gıdada yerel yönetimlerin önündeki fırsatları ve belediyelerin projelerini konuştuk. Sayfa.11

MUĞLA
OSMAN GÜRÜN

TEKİRDAĞ
KADİR ALBAYRAK

ÇANAKKALE
ÜLGÜR GÖKHAN

BODRUM
AHMET ARAS

SEYHAN
AKİF KEMAL AKAY

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

Sayfa.35

“MEHMET OKTAY”
Muğla-Marmaris Belediye Başkanı

“Marmaris’e en önemli vaadimiz, ‘huzur’ getirmektir”

“TOLGA TOSUN”
Balıkesir-Bandırma Belediye Başkanı

“Projelerimizin odağında insan var”

“İSMAİL İNAM”
Zonguldak-Perşembe Belediye Başkanı

“İmkânlarımız ve bütçemiz dahilinde çalışmalarımıza devam etmekteyiz”

Röportaj

CANER MURAT DOĞANÇAY

Şehir ve Bölge Plancı İBB İstanbul Planlama Ajansı Tarımsal Dönüşüm, Kırsal Gıda Coğrafyası Uzmanı

“YEREL ÜST ÖLÇEĞE REFERANS OLUŞTURACAK”

Sayfa.10

“SICAK GÜNDEMİ TAKİP ETMEK GİBİ BİR SORUMLULUĞUMUZ VAR”

Grup başkan vekili olmak ne demek? Üzerinizde hem büyük bir stres hem partiyi/genel başkan temsil etmek hem gündemi takip etmek hem de hata yapmamak gibi sorumluluklar var. Hepsini nasıl yönetiyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL: Biliyorsunuz, genel başkanın iki yönü var. İlki, bir partinin genel başkanı. İkincisi, ana muhalefet partisinin lideri ve milletvekili olduğu için de meclisteki parti grubunun başkanı. Biz meclisteki ana muhalefet partisi grubu başkanı olan başkanın vekilleriyiz. Grup başkan vekili, çıkardığınız milletvekilli sayısına göre belli oluyor. En az iki tane oluyor, biz de üç tane mevcut. AKP'nin beş grup başkan vekili var. Gerçi onların tam sınırdaydı, beşe çıkartıldı. CHP'nin üç başkan vekiliyiz. Genel başkan adına meclis oturumu açıkken meclisteki grubu yöneten, grup adına kimin konuşacağını, kimin hangi önermeleri vereceğini, o önermelerin gerekçesinin mi okutulacağını yoksa orada bir arkadaşın mı konuşacağını, mecliste oluşan komisyonlarda ve araştırma komisyonlarında kimlerin görevlendirileceğini belirliyoruz. Partinin bir kanunda oyunun rengine karar veren ve bu konuda grubu yönlendiren kişileriz ayrıca. Yine genel başkan adına vekil olarak söz söyleyen, mecliste yapılan basın toplantısında ya da sorulan soruda genel başkan ve parti adına söz söyleyen, imza atan kişileriz. Genel başkanın yerine bütün yetkileri kullanan kişi. Tabii ayrı bir sorumluluğu var, çünkü siyaset hatasız olmaz. Bizim hata yapma lüksümüz pek söz konusu değil, hatamıza gösterilen tolerans da çok düşüktür. O yüzden de stresi biraz daha yüksek. Çünkü ağzınızdan çıkan her kelime tutanak altında. Mecliste sadece genel kurulda değil, meclis kampüsünde yapılan her şey Yargıtay'ın da yorumlarıyla yasama faaliyeti sayılıyor. Özellikle mecliste söylediğiniz tutanak altındaki her söz, sizi ve partinizi süresiz bağlıyor. Örneğin, bazen 1970'lerde bir milletvekilimizin kullandığı oyu karşımıza çıkarıyorlar. “Bakin bu oylamada böyle kullanmış” veya “Böyle söylemişsiniz” denebiliyor. Geçmişte ya da bugün söylediğiniz her söz sizi ve partinizi bağlıyor. Ayrıca tutanaklarda da sonsuza kadar kalıyor. 23 Nisan 1920 günü Sinop Mebusu “İlk oturumu açıyorum” dediği andan beri o çatı altındaki bu üçüncü meclis, yani söylenen her söz duruyor. Siyasette bol keseden söz söyleme konforu yüksek gibi görünüyor, ama biz o işin en dar kısmındayız. Her dediğimiz kayıt altında ve bağlayıcı, her dediğimiz aylar ve yıllar sonra bile hesabı verilebilir, öyle bir yönü var.

Bazen gündemde çok hızlı gelişen konular oluyor ve bunlara hemen bir cevap vermek gerekiyor. Bu tür konularda genel başkanla hızlı bir iletişim nasıl kuruluyor?

ÖZGÜR ÖZEL: Normal şartlar altında bu işin şöyle bir süreci söz konusu: Partinin seçilmiş organları yani parti meclisi ve merkez yönetim kurulu var. Grup başkan vekilleri oranın doğal üyesi. Biz grupta milletvekillerinin oylarıyla seçiliyoruz ve kurultayda hiç aday olmadan seçilen bütün organların doğal üyesiyiz. Bunun sebebi, parti meclisinde konuşulan bir konu, alınan bir karar, partinin yönelimi bizim açımızdan bağlayıcı. Parti politikasının grup tarafından uygulanmasındaki köprü görevini sürdürmek için tüm organların içinde olmamız gerekiyor. En az iki ayda bir yapılması zorunlu parti meclisi ve haftada bir yapılan merkez yönetim kurulu toplantılarına aksatmadan üçümüz de katılıyoruz. Aramızda nöbet sistemi var, üç haftada bir nöbetçi olan bu görevi yapıyor, diğer ikisi de grup başkan vekilliği görev ve yetkilerini kullanıyor. Dört gözle o toplantıları izliyoruz. O toplantılarda meclis gündemiyle ilgili sunumlar yapıyoruz. Tabii bizi meclisin gündeminin yanı sıra ülkenin gündemi de bağlıyor. Meclisteki gazeteciler, meclisteki muhatabınız. Genel başkanınızın, genel başkan yardımcınızın söylediği bir sözle, bir konuya verdiği tepkiyle ilgili size meclis platformunda “Siz buna ne diyorsunuz?” diye dönebiliyorlar. O açıdan sürekli bir iletişim var. Anlık gelişen olaylarda genel başkana fiziken ulaşabileceğiniz durumdaysak, mutlaka bir ayak divanı yaparız, yani yapmaya çalışırız, en sağlıklı odur. Genel başkan meclisteyseniz, hemen orada üç grup başkanvekiliyle görüşme yaparız. Yoksa da koruma ekibinin yardımıyla telefonla –çünkü gün içinde genel başkanın kendisinin telefon kullanması mümkün değil- ulaşırız. Genel başkana en zor ne zaman ulaşırız? Uyurken değil, uyurken uyandırırız. Kürsüdeyken zor. Bazen şöyle oluyor, genel başkan kürsüye çıkış elli dakika konuşacak. Senin ise, birkaç dakika içinde değerlendirme yapman lazım. Toplantının durumuna göre, nadir olarak, canlı yayında/televizyonda değilse bir pusulayla haberleştiğimiz veya hızla bir telefon bağlantısı talep ettiğimiz durumlar oluyor. “Bu kritik durumların en üst noktası nedir” dersiniz, “15 Temmuz akşamıdır, darbe girişimi sırasındır” derim. Ankara'da bir tek ben varım. İlk önce İŞİD saldırısı dediler, alçaktan alçaktan uçaklar geçiyor, en son Genelkurmay'ın

önünde askerle polis çatışıyor. Yani meclisin hemen yakınında. Cümlelerin kendisi bile tuhaf “Askerle polis çatışıyor.” O sırada ben hemen genel merkeze gittim. Çünkü Cuma günü olduğu için meclis kapalıydı. Ankara'da olan herkesi genel merkeze çağırdım ve genel başkanla konuşmak istedim. Genel başkan uçakta ve İstanbul'da da hava trafiği kapalı, genel başkanın uçağı inemiyor, havada dönüyor duruyor. Biz önce bir değerlendirme yaptık, sonra meclise gitmenin doğru olacağına karar verdik. Çünkü CHP'nin bu darbeye karşı hem bir tavır koyması hem de dediğini bir şekilde duyurması lazım. Genel merkeze gazeteci de çağırmak mümkün değil, çünkü çok yakınımızda saray var, önündeki polis birlikleriyle helikopterler atışıyor karşılıklı. Her yerde silah sesleri, bombalamalar, uçaklar var. Öyle olunca bir şey yapamazsınız. “Meclise gidelim, meclisi açtıralım” dedik, ama genel başkana da bu durumu anlatmam lazım. Çünkü uçakta ve onlar kalktığında darbe girişimi olmamıştı. Nihayet bayağı gecikmeli şekilde telefonlar açıldı, mesaj geldi. Koruma arkadaşımızın telefonu üzerinden daha ben genel başkanla konuşabilir miyim dersen, genel başkan aldı telefonu “Efendim darbe girişimi oluyor. Bir darbe girişimi var” dedim. “Olur mu öyle saçma şey?” dedi. Yani ilk lafı oydu. Yanında da Hayati Yazıcı varmış. Ben “Biz meclise gidip bu darbeye karşı çıkalım diyoruz CHP olarak” dedim. “Doğru yaparsınız, bir de konuşma yap. Benim de hemen döneceğimi söyle, ben de meclise geleceğim, bulacağım ilk vasıtayla döneceğim” dedi. Geçen sürede genel başkanla iletişim kurmak çok önemli oluyor. Sonuçta vekaleten yapılan bir iş. Yaptığınız her şey genel başkan adına yapılıyor. Orada yapılan konuşma da öyle. Bunun dışında genel başkanla kurduğumuz iletişimde başka bir zorluğumuz daha var. Genel başkan da hep söylüyor, bütün telefonlar dinleniyor. Bizim strateji konuşurken yüz yüze olmamız lazım. İletişim açısından bütün olanaklardan yararlanmıyoruz. Genel başkan da tercih etmiyor, çünkü bütün olanaklarla bizi dinliyorlar ve bunun da yarattığı ayrı bir güçlük var.

Bu yoğunluğa yetişmek için güne nasıl başlıyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL: Güne -gazetecilerden farksız şekilde- gündem okuyarak başlıyoruz. Hatta karşılıklı gündem karşılaştırıyoruz, sizin gündeminizde ne var, bizim gündemimizde ne var diye. Basın özeti okuyoruz. Bizim içinde bulunduğumuz siyaset alanıyla ilgili ne yazılmış, ne konuşulmuşsa onu okuyoruz ve güne öyle başlıyoruz. Bunun kahvaltıdan önce veya eş zamanlı mutlaka yapılması lazım. Ben ayrıca basılı gazete okumayı da severim. Belli bir tirajın üzerindeki beş-altı gazeteye de fiziken göz gezdiriyoruz. O gün bizle ilgili bir şey dememiş olsalar da güne Abdulkadir Selvi'ye, Ahmet Hakan'a, Taha Akyol'a, Yeni Şafak'tan birkaç kritik yazara göz atmadan başlamak istemem. Bunun yanında Sözcü Gazetesinde özellikle gündeme yönelik yazılan çizilen ne var, ne yok diye bakarım, Cumhuriyet'e bakarım. Sonra da bütün gün cep telefonundan -Twitter ağırlıklı olmak üzere- sosyal medyada ne oluyor diye sürekli bakıyoruz. Eskiden gazeteler köylere, bucaklara gününe göre iki veya üç gün içerisinde gidermiş. Üç gün sonra açılan bir gazetede haber o köy için yeni. Yani haberin bayatlama süresi üç günden uzun. Şimdi ise, bazen 2 dakika geç oluyor. Haber kanallarındaki arkadaşlar için son dakika gelişmesini ilk vermek çok önemli. Öyle olunca artık gazeteler haber satmayı bıraktı. Haber herkesin elinde ve birkaç dakika içinde tüketiliyor. Gazeteler tavrı satıyorlar, tavrı koyuyorlar. Seçmen de onlarla dayanışarak tavrını koyuyor, çünkü onların da ayakta kalması lazım. Birinin de o sözü söylemesi gerekiyor, baskıya hep yandaşlar girip çıkacak değil. Yani tüm yönleriyle sıcak gündemi takip etmek gibi bir sorumluluğumuz var. Askeriyede her şarta göre hazırlanan ordu vardır. Hazır manga. Bunlar ellerinde silahla, üstlerinde kıyafetle yatarlar nöbetçi olduklarında. Bizimki biraz böyle, hazır manga işi gibi.

Gündemin içerisinde olunca ve parti adına söz söyleyince hedef hâline de geliyorsunuz. Bu durum ailenizde ve sizde strese neden oluyor mu?

ÖZGÜR ÖZEL: Benim bu anlamda psikolojik ve fiziksel birtakım avantajlarım var. Ben 10 yaşında yatılı okula gittim. 10 yaşında yatılı okula gitmek demek şu: O ilk gün, ilk gece, ilk hafta herkes ağlar. Ağlamadım diyen yalan söylüyordur. İlk susan, lider olur. Biz biraz ilk susanlardandık, çabuk susmayı öğrendik. Bir süre sonra da bazı güçlükler, zorluklar, üzüntüler karşısında eşliğiniz artıyor. Mesela askere gittiğimde annesinin babasının yanından hiç ayrılmamış, altı sene tıp okumuş, benden de iki-üç yaş büyük abilerin yemek kötü diye sızlandığını, yatakhane kokuyor diye dışarıda uymaya çalıştığını gördüm. Eğitim veren arkadaşlar azarladı diye ağlayana gördüm. Hiç tasvip etmiyoruz tabii ama mecliste kavga, dövüş olduğunda kaygılandıklarında “Ben yatılı okulda dövme-dövüşmeyi değil, dayaktan yılmamayı öğrendim” diyorum. Daha çok sosyal medya ve gazeteler aracılığıyla hedef gösterilmek can sıkıcı. Kolay değil, mesela elinde polisi jandarması olan, her tür istihbarata hâkim

Röportaj

“ÖZGÜR ÖZEL”

CHP Grup Başkanvekili
ve Manisa Milletvekili

Süleyman Soylu açıktan size düşman, sizi hedef gösteriyor. Buna artık alıştık, ama ailelerimiz üzerinde elbette olumsuz etkisi var. Milletvekili olarak on yılı bitirdim, bu on yılın sonunda onlarda da bir alışma ve eşik yükselmesi oldu. Yine de hem büyükler hem küçükler için sıkıntılı. Bir de ailem benimle birlikte değil. Ben Ankara'da yalnızım. Misafirhanede kalıyorum. Yakın olsan, iyi olduğunu bilmek ve yanında görmek endişeyi hafifletebilir. 15 Temmuz akşamı –süreklili 15 Temmuz'dan da konuşunca Yeni Şafak röportajı gibi olmasın- ama şöyle bir şey oldu. Meclisi bombaladılar, biz bir süre sonra iki kat aşağı indik. Sığınaktayken telefonlar çekmiyor. Zaten çoğunun da şarjı bitti. O sırada da Fox Tv, meclisin yanında çekim yapıyor. Meclisten alevlerin çıktığı görüntü var. Bütün televizyonlar “Meclisin vurulduğu an” diyor. Bir anda alev çıkıyor ve görüntü bitiyor. Ben de meclisteyim, telefon da kapalı. Orada mesela sabaha karşı beş buçukta fırsat bulup aradım, kızımın ilk konuşmamız ikimiz için de unutulmazdı. Oldukça endişelenmişler. Hep söylediğimiz gibi, bütün baskılara ve tehditlere rağmen sorumluluğumuz var. Bir santim bile eğilmemek, bir adım geri gitmemek ve bir kelime eksik konuşmamak durumundayız. Çünkü biz eğilirsek, birileri masum insanlara diz çöktürmeye çalışıyor. Biz eğilirsek, ülkeye diz çöktürecekler. Bu sorumlulukla çalışıyoruz.

Siz aynı zamanda milletvekili kimliğinizle de bir bölgeyi temsil ediyorsunuz. Bu kadar yoğunluk içerisinde bölgenizle olan iletişiminiz nasıl? Hangi sıklıkla bölgede bir geziye çıkıyorsunuz? Yerel yönetimlerle iletişiminiz nasıl? Nasıl bir işbirliği içerisinde oluyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL: Benim milletvekilliğinden en haz aldığım dönem, ilk dört yıllık dönemdi. Çok yoğun olarak kendi ilimde çalışmıştım. 2011'de Sayın Genel Başkan'ın davetiyle milletvekili olmuştum. Türk Eczacılar Birliği Genel Sekreteri'ydim. Ondan önce Manisa Belediye Başkanı adaylığım da vardı. 7 Haziran 2015 seçimleri için yapılan ön seçimde Manisa'da kullanılan oyların %87'sini aldım. 13.000 üyemiz oy kullandı ve %87'sini aldım. Bu, Türkiye rekoruydu ve normalde oyların 1/3'ini veya 1/4'ini alan seçilebiliyor. %87'sini alarak iyi bir başarı elde etmiştim. Bunun bir tane sebebi var: İlinizdeki bütün beldelerde, ilçelerde ve köylerde yaşanan sorunlara koşmak. O dönem benim için bu anlamda gerçekten çok iyiydi. Yani Manisa'da bulunduğum her an mutlaka köylerde ve ilçelerde oluyordum, o zaman beldeler de vardı sonra kapandı. Şimdi bu dönemde tabii Ankara'dayım, ama evimi Ankara'ya taşımadım, bunda da ısrar ve inat ettim. Dört yılı Türk Eczacılar Birliği Genel Sekreterliği'nde olmak üzere on beş yıldır bir yatakhane de bir yatakla ve bir dolapla yaşıyorum. Ev açarsam biliyorum ki beni daha çok oraya bağlayacak. O yüzden meclisin olmadığı ve Ankara'da bulunmamı gerektiren sebepler yoksa Manisa'dayım. Görevimiz gereği Türkiye'nin dört bir yanına da gidip geliyoruz. Örneğin, yerel seçimlerde 60 gün içerisinde 41 ilde 246 aday tanıtmıştım. Bir tanesi de Yılmaz Büyükerşen'di. Dünyanın en keyifli ve komik işi. "Ne yapıyorsunuz?" Yılmaz Büyükerşen'i tanıtıyorum. "Kime?" Eskişehirli. Yani komik. Cümle içinde kullanınca gülerler adama. Siyasette bu var. O güne ait anımı anlatmak isterim. Yılmaz Hoca'yı tanıtmak için kocaman bir salondayız. O koca salonda Eskişehir'in 14 ilçesi var. Ben konuşmaya çıktım, Yılmaz Hoca ve adaylarından bahsederken önce Eskişehir'in bütün ilçelerini küçükten büyüğe saydım. Salon memnun oldu, Hocanın da hoşuna gitti. Biterken de oturuş yerlerine göre saydım. Teker teker ilçenin adını gösterip elimi uzatıyorum, o ilçe ayağa kalkıyor. Sonra da Yılmaz Hoca konuştu, akabinde yemeğe gittik. Yemekte Yılmaz Hoca: "Arkadaş, bu Özgür Özel iyi hatip diyorlar, biz de seviyoruz, çağırırdık. Önce küçükten büyüğe saydı, sonra oturdukları yere göre saydı. Süleyman Demirel'den betermiş diye düşünüyordum, iyi ki kürsüye çıkmışım. Meğer bizim çocuklar ilçeleri küçükten büyüğe yazmışlar, altına da o ilçeleri oturtmuşlar. Bunu görmeseydim, diyecektim ki arkadaş nasıl bir hafıza, bir seferde bütün ilçeleri biliyor, ikinci sayışta bir de oturduğu yerleri öğrendi." Öyle çok gülmüştük. Yılmaz Hoca'yla aramızda bir babanın evladını, bir evladın babasını sevdiği gibi bir ilişki var. Bütün belediye başkanlarımızla öyle, her birisi çok iyi, ama Yılmaz Hoca'nın üzerimizdeki emeği de ayrı.

Manisa'dayken mümkün mertebe bölgeyi ve belediyelerimizi ziyaret ediyorum. Örneğin, yarın Alaşehir programım var. Dün gece geç saatlerde geldim. Şimdi bir ile ve merkez ilçeye uğrayacağım, yarın Alaşehir'e gideceğim. İlçelerde bir tam günlük programlar yapıyorum. Eskiden dört saat bir yerde, üç saat bir yerde bulunuyordum, ama çok sık gidiyordum. Şimdi pandemi şartları sebebiyle öyle hazır programlar yok. Biz de tam günlük programlar yapıyoruz. Yarın İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi'ni dağıtacağız. Bazı kanaat önderlerine genel başkanın konuşmalarından hazırlanan kitabını hediye edeceğiz. Kanaat önderleriyle toplantılar yapacağız, birkaç tane eski belde belediyesi olan büyük mahalleyi ziyaret edeceğiz. Ben sahada siyaseti ve iletişimi seviyorum. O zamanlar gidip kendimi tanıtıyordum. "Ben Özgür Özel, Manisa Milletvekili adayım." Mesela İstanbul Balgat'ta Bulgar Kilisesi'nin oradaki esnaf, "Özgür Başkan gel bir çorba iç" diyor.

Ayasofya'nın yanında çok muhafazakâr dükkânlar var, iki Pazar önce oradaydım. Onlar çağırıyorlar, "Cumhurbaşkanımıza ikram ettiğimiz lokumdan ikram edeceğiz" diyorlar, ilgi gösteriyorlar. Tanınmışlık sorunu kalmayınca iletişim kurması daha kolay. Bakmayın siz AKP'lilerin, MHP'lilerin bizi illet zillet diye nitelendirdiğine, seçmenleri çok saygı duyuyor. Özellikle AKP'li seçmenin muazzam bir ilgisi var. Biraz da iktidarda değişim oluyor hissiyatı var. "Bizimkiler bu kadar yüklendiğine göre bu CHP'de bişey var" diyerek sizi dinlemek istiyorlar.

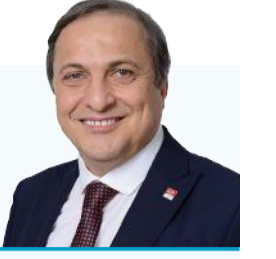
Manisa'yı aksatmamaya çalışıyorum, ama eskisi kadar sık olması mümkün değil. İki müthiş milletvekilimiz var orada, benim eksik kaldığım yeri kapatıyorlar. Tabii şimdilerde Manisa'da olmanın keyfi uğrayacak belediyelerin varlığı. Biz bu dönem dört belediye birden kazandık: Turgutlu, Alaşehir, Akhisar ve Saruhanlı Belediyeleri. Hepsinde de çok çalışkan, tertemiz arkadaşlarımız var. Her birisi AKP'den ve MHP'den alınan belediyeler. İkisini AKP'den, ikisini MHP'den aldık. Bu nedenle çok anlamlı. Türkiye genelinde yapılanları burada da yaptılar. "CHP gelirse şöyle kötü olacak, böyle kötü olacak" dediler. Şimdi arkadaşlarımız başardıkça bu, partinin genel siyasetine de çok önemli katkı sağlıyor. Manisa'daki dört belediye, CHP genel iktidarı aldığında yönetebilir algısını Manisa'da yerleştiriyor. Bizim hiçbir belediyemiz birbirine komşu değil. Bu, iyi bir şey. Her 17 ilçenin farklı yerlerinde dört tane belediyemiz var ve her belediyenin komşusu yine AKP'li belediye.

Orada insanlar CHP'li belediyenin ortaya koyduğu farklılıkları gördükçe, bu durumun yerelde de komşu ilçelerde, gelecekte göstereceğimiz adaylara ve seçime de çok katkısı olacak. Genel seçim açısından partiye de katkı sağlayacak.

Tabii belediyelerimiz pek çok iş yapıyor, ama açılış yapamıyorlar. Çünkü pandemi şartlarında açılış maalesef sıkıntılı. Genel başkanımızın buralara gelişini programlıyoruz. Her birisinin onlarca tesisi birikti. Biz onlardan çok memnunuz, CHP'li belediye başkanının çayını, kahvesini içerek güne başlamak güzel. Bir vatandaş geldiğinde şikâyet/talep iletildiğinde arayabileceği, kamu görevi yapan yerel yöneticinin var olması bence son derece kıymetli. Bir yürek yaramız var, Manisa'nın en büyük beş ilçesinden üçünü aldık, diğer iki merkez ilçe de İYİ Parti'deydi. Birinde dört seçmen, birinde bin iki yüz seçmen etkili oldu. İki yüz bin kişilik belediyelerde yedi oyla ve bin iki yüz oyla seçim kaybedildi. Orada İYİ Parti'nin adayları vardı, onlara da çok gayret gösterdik, daha iyi sonuçlar da elde edilebilirdi. Ama yerel yönetimler açısından Manisa'da CHP algısı son derece olumlu bir noktaya geldi. Bunu söylemek isterim.

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

ÇİFTÇİMİZ VE ÜRETİCİMİZ YALNIZ DEĞİLDİR

2020 yılına girerken bir yılın hayatımızda bu kadar derin izler bırakacağını, küreselleşmenin en güvendiği dayanaklarında büyük çatlaklar oluşacağını ve insanlığın fabrika ayarlarını gözden geçirmek zorunda kalacağını bilemezdik. Covid-19 sadece sağlık açısından değil, sosyal hayattan ekonomiye pek çok açıdan şok etkisi yarattı. Dünya, sınırlarını yeniden hatırladı. Daralmayı, küçük ve yerel olana dönmeyi, sosyal devleti, yeni normalin kriterlerini konuşuyoruz artık. Virüse karşı önlemler ve aşı çalışmaları yelpazenin bir ucunu, gıdaya erişim ise, diğer ucunu oluşturuyor.

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), yaşanan koronavirüs salgınının açlık krizine dönüşebileceğine dair ciddi uyarılarda bulunuyor. Gıda krizini yaşayabilecek en az 55 ülke olduğu iddia ediliyor. Dünya Ticaret Örgütü, tarım ve gıda kısıtlamalarının yoksulların gıdaya erişimini engelleyeceğini dile getiriyor. Bu uyarılara rağmen atılan adımlar, kısıtlamalar ve uygulamalar gıda milliyetçiliğini körüklüyor. Birçok ülke koronavirüsün yarattığı belirsizliği öngöremediği için "elimdeki gıda ya bana yetmezse" diye düşünerek gıdayı, tarım ürünlerini satmak istemiyor. İhtiyacının çok üzerindeyse ihraç ediyor. Rusya'nın buğday ihracatına koyduğu vergiyi yükseltmesi, ülkemizdeki ekmek kuyruklarına kuşkusuz yansıtacak.

Özellikle tarım ve gıdada ulusal, bölgesel ve küresel boyutta önemli bir değişim öngörülüyor. Bu değişimin odağını kendine yeterlilik, ürünlerde uzmanlaşma ve daha sınırlı bir ihracat yönetimi oluşturacak. Yine Dünya Ticaret Örgütü üyesi 24 ülke, tarımda ticareti kısıtlamanın ve aşırı stok yapmanın gıda güvenliğini tehdit edeceğini açıkladı. Bu yola başvuran ülkelerin aynı zamanda dünyadaki tarım ve gıda ticaretini domine eden ülkeler olması ilginç.

Avrupa Birliği, koronavirüsün yayılmasını engellemek amacıyla sınırlarını kapamayı konuşuyor. Bu kapamanın içinde tabii ki tarım ve gıda ürünlerinin hareketi de olacaktır.

Bu tablo bize ne anlatıyor? Kendine yeten ülkeden, tarımı ithalata bağımlı hâle gelmiş olan bir ülkeye dönüştük. Gıda enflasyonu ile mücadelede üretici fiyatları baskılandı. Girdi fiyatları artarken çiftçinin ürettiği ürünün fiyatı baskılandı. Çiftçi üretimden vazgeçmek zorunda kalınca arz azaldı ve fiyat yükseldi. Fiyatı artan her ürün ithal edilerek sorun çözülecek sanıldı. FAO'nun uyarılarını da düşündüğümüzde gelişmeler, ülkemizin önündeki riski net olarak gösteriyor.

Pandemi bize sadece sınır ötesi değil, ülke içinde dahi gıda dolaşımının sınırlanabileceğini gösterdi.

AKP iktidarı, pandemi sürecinde bir yılı geride bırakırken tarım ve gıdada katlanan sorunlara hiçbir kalıcı çözüm üretmedi. Çiftçi nefes alamıyor. Toprağını sürececek hâli kalmadı. Tarlada 1 olan vatandaşa 5'e ulaşıyor. Saray yönetimi kan ağlayan esnafa fırça çekiyor.

CHP, tarihin her döneminde olduğu gibi ülkesinin, toprağının, insanının sahibi olduğunu, yanında olduğunu gösteriyor. CHP'li belediyeler seçtikleri günden bu yana iktidarın tüm engellemelerine karşın dur durak bilmeden vatandaşın sıkıntısını azaltacak çözümler bularak çalışıyor.

Tüm dünyada yerelin önemi artıyor. Belediyeciliğin kavramları, parametreleri ve başarı kriterleri değişiyor. Sosyal devletin önemi tekrar hatırlanıyor. Bu yeni dünya düzenini iyi okumak zorundayız, öyle de yapıyoruz. Yoksullukla mücadelede, adil yaşam koşullarını sağlamada belediyelerimiz başarı hikâyesi yazıyor. Bu sayımızda tarım ve gıdada yapılan örnek çalışmaları okuyacaksınız. Biliyoruz ki, her belediyemizde irili ufaklı bu çalışmalar var. Örnekleri çoğaltmak, yaygınlaştırmak için daha sıkı çalışacağız, iletişiminizi daha güçlü tutacağız, dayanışmayı yükselteceğiz.

Potansiyelimizi iyi değerlendirerek bu dönemi fırsata çevirmek elimizde. Tarımda yapacağımız yaratıcı, yenilikçi projeler kentlerimizi daha dayanıklı kılarken ekonomide yaşanan büyük sıkıntılar için de çıkış yolu gösterebilir.

CHP'li belediyelerde hiçbir vatandaşımız aç, açıkta değildir, olmayacaktır. Çiftçimiz, üreticimiz çaresiz değildir, olmayacaktır.

“KENT BOSTANLARININ SAYISINI ARTIRACAĞIZ”

Yerelden tarımsal dönüşüm mümkün mü? Yerel yönetimlerin fide/tohum dağıtımı ya da hayvan desteği kalıcı tarımsal kalkınma yaratır mı? Kent bostanları kentlilerin temiz, doğal gıdaya ulaşmasında kalıcı bir çözüm olabilir mi? Nilüfer bölgesinde yapılan çalışmalar nasıl bir dönüşüm yaratıyor?

ARCA ATAY: Belediyelerin “tarımda işi ne” diyen görüşler var. Belediyelerin işi değil aslına bakacak olursanız. Tarımla ilgilenmesi gereken, kırsal kalkınmaya katkı sunması, kırsalı kalkındırmak için çalışmalar yapması beklenen kurumlar çalışmadığı için bu duruma yerel yönetimlerin olumlu bir müdahalesi söz konusu. Belediyelerin de kendi kırsallarındaki, kırsal mahallelerdeki bitkisel üretime ya da hayvancılığa devam etmeye çalışan insanlara yardımcı olması gerekiyor. Bu, bir zorunluluk. Türkiye’de güzel örnekler var. Kırsalda etkinlik gösteren ve ağırlıklı olarak da sosyal demokrat belediyeler. Diğer parti belediyelerinde bunu çok görmedim. Nilüfer Belediyesi olarak aslında kırsal mahalleler bize bağlanana kadar konuya çok fazla eğilememiştik. Nilüfer’in bir özelliği var. Eğitim ve kültür düzeyi yüksek insanların yaşadığı 480.000 küsur nüfusa sahip bir ilçe. Ama %7, %10 bile olsa kırsal nüfusumuz var. 50.700 hektarlık ilçe arazimizin üçte ikisi kırsalda. Burada insanlar bitkisel üretim ve hayvansal tarım yapmaya çalışıyor. Biz de elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Bu çabalar büyükşehir yasasıyla beraber kırsalın da bir mahalleye dönüşmesi ve kullanılmayan arazilerin bir an önce imara açılması eğilimine karşı yerel yönetimlerin bir önlemi sayılabilir mi? Bu arazilerin tarım özelliğini kaybetmemesi kentin gıdaya erişimini kolaylaştırırken betonlaşmasını da önüyor.

ARCA ATAY: Bu, belediyeden belediyeye değişen bir şey olabilir. Ama biz kesinlikle ve kesinlikle kırsalın imara açılmasını istemiyoruz. Hatta bu konuyla ilgili kırsal mahallelerimizden de tepki alıyoruz, ancak iş bizde bitmiyor. Yani büyükşehirin onayının olması lazım. Birçok kırsal mahallemiz maalesef dört gözle arazilerinin imara açılmasını bekliyor. Tarımdan para kazanamamışlar. Gençler zaten kırsalda kalmıyor, kente göçüyorlar.

Dolayısıyla köylerde genelde orta yaşlılar ve yaşlılar kalıyor, onlar da artık tarım yapmayı pek istemiyor, böyle de bir gerçek var. Biz de kente göç olmasın, oradaki insanlar üretimlerine devam edebilsin diye bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Bu amaçla bir kooperatif kurduk. 2020’yi tarım yılı ilan ettik. Aslında Nilüfer’de hiç olmayan olmayacak bir durumdu. Nilüfer hep kültür, eğitim, spor ilçesi olarak anılır. Şimdi tarım ilçesi Nilüfer diyoruz. Kırsal kenti birleştirmek, yani kentin kırsal dokunması ya da kırsalda üretim yapanların sağlıklı gıdalarını bu duyarlılığa sahip kentlilere ulaştırabilmesini sağlamak için bir köprü vazifesi de görmeye çalışıyoruz. İnsanlar tarım yapsınlar, ama mümkün olduğu kadar tarım ilacı, sentetik kimyasallar kullanmadan üretsinsin. Onların ürünlerini biz de kentliye ulaştıralım ya da kentli gitsin oraldan alışverişini yapsın. Son birkaç yıldır hep bu hedefler üstünde çalışıyoruz.

Yerel yönetimlerin çabalarını tarlada 1 olanın markette 5 olmasını da engelleyecek bir süreç olarak görüyor musunuz ?

ARCA ATAY: Tabii ki görüyorum. Özellikle kooperatifler üzerinden çalışmalarına devam eden yerel yönetimler bu yönde iyi adımlar atıyor. Amaç, aracıyı ortadan kaldırmak. Tarlada üretilen, kente bir buçuk-ikiye mal olsun, ama beş-on olmasın, araçlar yok edilsin. Bunun için üretici pazarlarını destekliyoruz. Bursa’da Nilüfer sınırları içerisinde 30-34 tane semt pazarımız var. Bunların 4 tanesi üretici pazarı ya da eski ismiyle köylü pazarı. Köylü pazarında insanlar, özellikle küçük çiftçi, kendi ürettiği ürünleri herhangi bir vergi/harc vs. ödemedi satıyor. Belediye böyle bir şey talep etmiyor. Dolayısıyla tüketicinin verdiği para direct üreticinin cebine girmiş oluyor. Yani halden herhangi bir şekilde mal alınmıyor. Çünkü halden alınan mal İzmir’den, Antalya’dan geliyor, doğal olarak aracı giriyor, onların maliyetleri ekleniyor. Bunları minimize edebilmek için böyle çalışmalar yapmak lazım. Kooperatifi devreye soktuğumuzdan itibaren düşündüğümüz şey; biz üretim yapacağız, çiftçiye ürettireceğiz, sözleşmeli ya da ortak yaparak, o ürünleri halka ulaştıracacağız. Başlangıçta bunu yapmamız pek mümkün değildi. Çünkü çok geniş bir ürün gamımız yoktu. O zaman ne yaptık? Yine tarımsal üretim yapalım, ama başta kadın kooperatifleri olmak üzere kooperatiflerden mal alarak satış noktamıza koyalım dedik. Orada satışlara başladık ki, Nilüfer’in 64 mahallesi var. Yaklaşık 22 tanesi kırsal, diğerleri de kentsel mahalleler. Kentsel mahallelerdeki insanların sağlıklı gıdaya, bizim satarken arkasında durabileceğimiz gıdaya ulaşımını sağlamak için çalışıyoruz.

Bir de kent bostanları konusu var. Bu alandaki çalışmalarda öncülüğünüz söz konusu.

ARCA ATAY: Bu proje 2009 yılında başladı. “Ekolojik Yaşam Derneği” adında bir derneğimiz var. Şu anda başkanlığını yürütüyorum. Ekolojik Yaşam Derneği’nde belediye ve Nilüfer Kent Konseyi’yle birçok projede ortak çalıştık. Belediyenin bu konudaki katkıları bizi belediyeye “Tohum Kütüphanesi” hediye etmeye sevk etti. Hakikaten yıllardır çalıştığımız, ürettiğimiz, çoğalttığımız, Türkiye içinde ve dışında yetiştirilebilecek ne kadar tohum varsa hepsini aldık. İklim, coğrafyaya, toprağa uygun olanları üreterek çoğaltıyor, halka dağıtıyoruz. İlk tohum takasını 2015 yılında gerçekleştirdik. Çok ses getirdi. Türkiye’nin birçok yerinde yapılmıştı. 2011’de Seferihisar’la başladı. Ondan sonra bizde de çok ilgi gördü. Her seferinde geliyor, tohum alıyorlar. Bunları ekiyorlar mı yoksa çoğaltıyorlar mı? Bunu da bilmek istiyorum doğrusu. Pandemi nedeniyle evden çıkılmıyor. Başkan, “İnsanlara ulaşacakları bir şey yapalım” dedi. Ne yapalım? Kırsal mahallemizde bu işi yapan çiftçilere fide ürettirdik. 200.000 tane fide kapış kapış gitti. İnsanlar bu kadar alıyorlar da hepsini dikiyorlar mı? Sonra geri dönüşlerde anladık ki bahçelerine, balkonlarına, teraslarına ektiler, diktiler ve çok güzel oldu. Bu sene de yapacağız aynı şeyi.

Kent bostanları da ilgi gören bir proje oldu. 2015’te ilk bostanımızı kurmuştuk, orası bir bostandan ziyade okul hâline geldi. Anaokullarından tutun üniversiteye kadar geniş bir yelpazedeki öğrenciler, okullar geliyor. En önemli tarafı, orada ekolojik tarım koşullarında üretim yapmamız. Herhangi bir ilaç ve kimyasal gübre kullanılmıyor. İnsanlara bunları kullanmadan da böyle bir üretimin mümkün olduğunu gösterdik. Şunu da gösteriyoruz: Senin ilaç atıp ürettiğin, 1 liraya sattığın domates yerine insanlar 2 lira verip ilaacsızını almaya hazır insanlar var, buna yönelin.

Röportaj

“ARCA ATAY”

**Bursa Nilüfer Belediyesi
Çevre ve Kırsal Alandan
Sorumlu Başkan Danışmanı**

ARCA ATAY

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Yetiştirme ve Islah Bölümü’nden mezun oldu. Otuz yılı aşkın bir süre tarım ve gıda sektöründe çalıştı, tarımsal üretimden işlenmiş ürün ihracatına kadar çeşitli kademelerde görev aldı.

Çalışma yaşamı boyunca gerek iş gerek ilgi ve mücadele alanında konferanslara, panellere ve çalıştaylara katıldı. Çeşitli kitaplarda, dergilerde ve gazetelerde yüzden fazla makalesi yayımlandı. İlk ve ortaöğretim okulları, üniversiteler, yerel halk, medya, merkezi ve yerel idarelere ilişkin seminerlerde, bilgilendirme toplantılarında, eğitim çalışmalarında ve ziyaretlerin düzenlenmesinde katkıları oldu.

Yerel tohumların toplanması, üretilerek çoğaltılması, saklanması amacıyla oluşturulan kent bostanlarının ve tohum kütüphanelerinin kurulması, tohum takas şenlikleri, ilçe kırsalına yönelik projelerin gerçekleştirilmesi faaliyetlerini sürdürmektedir.

2002 yılında Bursa’da kurulan Ekolojik Yaşam Derneği’nin, 2018 yılında kurulan Nilüfer Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nin kurucu üyesidir ve başkanlığını yürütmektedir.

2013 yılından bu yana Bursa Nilüfer Belediyesi’nde Çevre ve Kırsal Alandan Sorumlu Başkan Danışmanı görevini yürütmektedir. Belediyenin tarım ve gıda konularındaki çalışmalarını ve projelerini koordine etmektedir.

İşte, kooperatifi kurma amaçlarımızdan bir tanesi buydu. Yani hem yapacağımız hem yaptıracağımız üretimleri çiftçiye de mutlu edecek bir fiyat üstünden alacağız. Normal konvansiyonel üründen 25-50 kuruş farkla tüketiciye buluşturacağız. Kent bostanlarının sayısını artıracacağız, çünkü mahallelerden de çok talep geliyor. Şimdi bir proje yapıyoruz, 5 tane mahalleden başlayacak. Her bir mahallede, mahalle komitelerimiz var. Bu bostanları mahalle muhtarlarına ve komitelerine teslim edeceğiz.

Onlar artık kendi aralarında bir rotasyon uygular. Yine tohumunu, fidesini biz veririz, ama üretimlerini kendileri yapınlar. Kent bostanları projesinin sayısını böylece daha çok artıracamız. Halkı beslemek için yeterli değil, ama toprağa değmek, tohumu ekmek, bir şey elde etmek insanlara iyi geliyor. Çocuklar doğal üretimi tanıyor. Pandemi döneminin bana göre faydalarından bir tanesi, tarıma duyulan ilgiyi ve sağlıklı gıdaya duyulan özlemi öne çıkarması oldu. Ne aldığını daha çok sorgulayan bir kitle görüyorum. Gıda toplulukları oluşmaya başladı. Kooperatifin yaptığı en önemli işlerden bir tanesi de belediyemize ait boş duran arazilere buğday ekmek oldu. İki sene önce başladık. Her yıl 30-40 ton kadar buğday alıyoruz, taş değirmende öğütüp tam buğday unu elde ediyoruz. İnsanlar çok ilgi gösteriyor. Çoğu insan artık ekmeğini, yoğurdunu evde yapmaya başladı. "Nilüfer Bostan" dediğimiz satış noktamızda süt satışına da başladık. Sütü bir çiftlikten alıyoruz. "Aile Süt İşletmesi" belgesine sahip. Ne yazık ki Türkiye'de artık 5-10 tane var. Bursa'da da 2 tane var. Direkt olarak hayvandan sağılan süt herhangi bir şekilde ısıtma işlem görmeden, havayla temas etmeden dolduruluyor. Alanlar memnun, süt yok satıyor şu anda. Bizim amacımız kâr etmek değil. Nilüfer Belediyesi ve kooperatifi böyle bir zihniyette olmasın. Zarar etmeyelim, masraflarımızı karşılayalım, ama halk mutlu olsun, sağlıklı gıdaya ulaşsın, derdimiz bu.

Bir kent bostanının metrekaresi nedir? Nasıl organize ediliyor? Kent bostanı kurmak neyi gerektiriyor?

ARCA ATAY: Bazen anahtar teslimi kent bostanları yapalım diye düşünüyorum. Aslında bunun bir standardı yok. Şu kadar dönüm iyidir, bu kadar metrekare şahanedir diye bir şey yok. Benim 2014'te tasarladığım, yaklaşık 6 dönüm bir yer, 64'er -aslında 100'er metrekareydi, ama hesapladığım alanı bulamayınca 64 metrekareye düşürdük- metrekare hesapladık her bir parseli. Hatta parsellerin bir kısmını bizim mahalle komitelerine verdik, 3-4 yıl boyunca onlar kullandı. Kalan yerde de kendimiz ekim, dikim yaptık. Şu kadar brokoli ya da domates üretelim gibi bir derdimiz olmuyor tabii. Ama ne yapıyoruz? Tohum elde ediyoruz. Çıkan ürünü de bir şekilde ya paylaşıyoruz ya da orada yemek olarak pişiriyoruz, turşusu yapıyoruz vs. Ticari bir şey yapılmak isteniyorsa araziler büyük olmalı. 5 dönümlük bir arazide bu işe başlanabilir. Tohum elde edeceğim, okullar buraya gelecek, onlara göstereyim. Tohum nedir, nasıl ekilir, dikilir, alınır, saklanır, bunları anlatalım. Sırf onunla da kalmıyor. Sabun atölyesi yapalım diyoruz. Bununla bizim ne işimiz var? Hayat boyu ilgilenmemişsiniz, ama o kadar güzel ve zevkli bir iş oluyor ki, lavantadan yağ elde ediyoruz. Bu da denemelik. Yaptığımız bilimsel olarak yağ standartlarına giriyor mu, bakıyoruz. Yarın öbür gün çiftçiye önereceğiz bunu ektik diyeceğiz, önce biz bilelim ne elde ettiğimizi. Bu ürün nerelere satılır? Çünkü çiftçiye lavanta ek demek veya al lavanta fidesini ben veriyorum demek, hiçbir şey demek değil. Bunu nasıl değerlendirileceğini, yolunu yöntemini göstermek lazım. Bir hedef göstermeden çiftçiyi bir yere yöneltmek bence doğru değil. Yani çiftçiye alternatif ürünler yaratıyoruz. Çiftçinin sattığı zaman para kazanamadım dediği ürünler yerine iyi kazanç elde edeceği ürünler çıkarıyoruz. Bunları entegre bir biçimde hayata geçireceğimiz bir projemiz var. Birkaç yıldır üzerinde çalışıyoruz. Altyapılarını tamamladık. Burada aklınıza gelebilecek her şey olacak, 120 dönümlük bir arazi. Burada zeytin, zeytinyağı işleme, sabun atölyeleri, bal vs. olacak. Meyve ve sebze bahçeleri yer alacak. Hayvancılığa çok girmedik.

Sadece çocuklara ineğin, keçinin, koyunun ne olduğunu göstermek açısından bir şeyler konabilir. Ama tarımsal üretim gerçekleştireceğiz ve orada üretilen şeyleri tazeliğini koruyarak ya kadın derneklerine ya da vatandaşa satmaya çalışacağız. Belki de onları çağıracağız, haftanın 2 günü gelin hasat edin diyeceğiz. Ondan sonra kaç para ise ödeyin ve gidin şeklinde.

Küçük ölçekli bostanları aşan bir proje, ama yine böyle 1-2 dönümlük bir projede belediyeler rahatlıkla destek olabilir. Çünkü halk hakikaten önem veriyor. Bir de bunu kırsalda yaparsanız kırsala gidip gelmesi oluyor. Bulduğumuz yerin ekonomisini neredeyse değiştirdik. Şimdi bizim bahçeye gelen etraftaki bahçelerden yumurtayı, sütü, peyniri de alıyor. Randevuyla gelip ekmek alıyorlar. Mesela Kadın Derneği'yle bir süreç söz konusu oldu. Hoş şeyler bunlar.

Kent bostanları kırsal kentin buluşmasına yardımcı oldu. Şehrin içinde ve merkezinde de yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz.

“İYİ TARIM ÜRÜNLERİNİN KENTİN YOKSULLARINA ULAŞMASI GEREKİYOR”

Pandemiyle başlayan süreçte yerel tarımın önemini anlamak, gıda fiyatlarının fahiş artışıyla daha da dikkat çekici hâle geldi. Tarlada 1 olanın, kentte 5 olmasının sorumlusu sadece araçlar ve esnaf olabilir mi?

ERCÜMENT GÜRÇAY: Sorularınızı yanıtlamaya geçmeden önce bir tarım uzmanı olmadığımı belirtmek isterim. İstanbul'un kenar mahallelerinden birisinde, Küçükçekmece Gölü'nün kuzeyinde bir köyde doğdum ve bugün de orada yaşıyorum. Çocukluğumdan anımsıyorum, evimizin gıda ihtiyacı bahçemizde yetişirdi. Zaman içerisinde bunu yapamaz olduk. Bugün gıda krizi kapımıza dayandı ve acaba yeniden olabilir mi deyip aile tarımına yeniden emek vermeye başladık.

Kent yoksulluğu günümüzün en ciddi sorunu. Pandemiyle birlikte gelen ekonomik kriz ve beraberinde yaşanan işsizlik, yoksulluğu daha da büyüttü. Dar gelirli kesimlerin gıdaya ulaşımı zaten bir sorunken pandemi süreciyle yoksulluk geniş kesimler için bir gerçeğe dönüştü.

İstanbul'da yerel yönetimler ve bazı dayanışma girişimleri gıda kolileri dağıtarak ilk anda bu ailelere destek oldular. Bu, sürdürülebilir bir şey değildi, sürmedi. Ama ekonomik kriz ve geniş halk kesimlerinin yoksulluğu bugün de devam ediyor, yakın gelecekte de artarak devam edeceğini tahmin etmek zor değil.

Gıdanın tarladan sofralarımıza gelene kadar maliyetini artıran birçok neden var. Araçlar, önemli bir neden. İstanbul geçmişte kendisine yeten bir kentti ve bugün kentin gıdası Antalya gibi uzak kentlerden geliyor. Bu durum ulaşım ve saklama maliyetlerini de beraberinde getiriyor.

Geçmişte olduğu gibi İstanbul'un gıda ihtiyacını kendi çeperinde yer alan üreticilerden karşılayan, kendi kendine yeten bir kent olması gerekiyor. Yerel yönetimler kent gıda üretim topluluklarını, küçük aile çiftçiliğini desteklemeli.

Belediyelerin başlattığı hazine arazilerini tarıma açma, üreticiye tohum desteği verme gibi girişimler çözüm olabilir mi? Yerelden tarımsal kalkınmanın sizce olmazsa olmaz unsurları nelerdir?

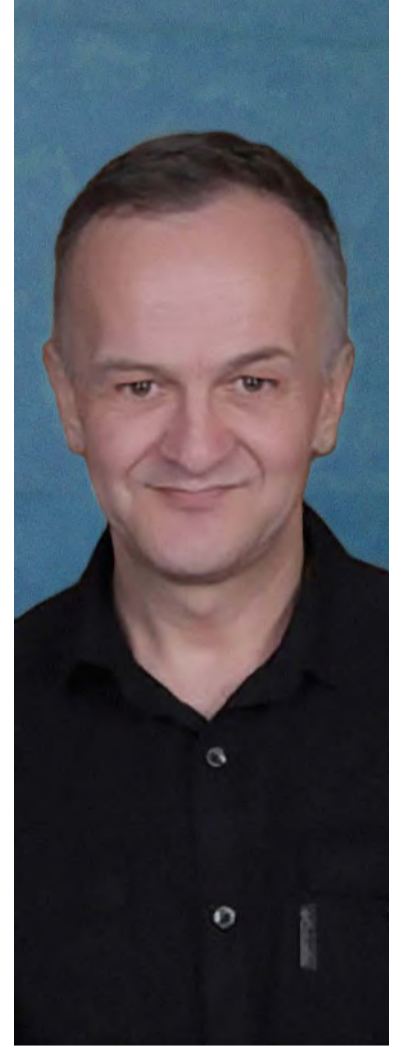
ERCÜMENT GÜRÇAY: İstanbul'da yaşıyorum ve İBB'nin tarımın geliştirilmesine yönelik çabalarını yakından takip ediyorum. Hazine arazilerinin tarıma açılması, üreticiye tohum-fide desteğinin verilmesi, üreticinin ürünlerini satabileceği yerel pazarların açılması vs. girişimlerini önemsemekle birlikte bu girişimlerin tek başına 16 milyon insanın yaşadığı bir kenti doyurmaya yetmeyeceğini, tarımsal üretimin mahallelere kadar genişletilmesi gerektiğini düşünüyorum. Orta ölçekli çiftçilik gibi küçük aile çiftçiliği de desteklenmeli. İstanbul'un tarihinde 1.700 yıl öncesine kadar giden “Kent Bostanları” deneyimi var. Bu bostanlar aynı zamanda kentin kültür tarihinin de önemli bir parçası. Kendine yeten kent kavramı kadar “kendine yeten kentli” kavramı da çok önemli. Bana göre bostan hareketi, gıda-ekonomi-sağlık dışında merkezi otoriteye karşı, katılımcı demokrasi için yatay-yerel-bölgesel bir örgütlenme modeli olarak kooperatifler üzerinden örgütlenebilir. 1980 öncesinin Köy- Koop ve Halk Tüketim Kooperatifleri deneyimi bugüne taşınmalı. Kent bostanları-bahçeleri ve kentin çeperinde bulunan küçük çiftçileri de kapsayan bir kooperatif girişimiyle örnek bir taban ekonomisi, katılımcı demokrasi modeli yeniden yaratılabilir. Bursa Nilüfer Belediyesi, ilçede kurduğu 80 kent bostanını mahalle komitelerinin yönetimine bırakmış. Tohum, su, ekipman ve eğitim desteği de veriyor aynı zamanda. “Demokrasi için bostanlar” kavramı üzerine de yeniden düşünmeliyiz.

MÜSİAD'ın geçen sene devlete önerdiği büyük üreticilerin desteklenmesi önerisine karşı CHP de 1970'li yıllarda olduğu gibi bu tip yatay-yerel örgütlenmeleri desteklemeli. Bostanların tarihte sahip olduğu itibar teslim edilmeli. İstanbul geçmişte olduğu gibi orta vadede gıda gereksinimini yerel üreticilerden karşılayan bir kent olabilir.

Röportaj

“ERCÜMENT GÜRÇAY”

İKK Tarım, Gıda ve Su Ürünleri ÇG Üyesi, Açık Radyo Programcısı, Yeşil Gazete yazarı ve Buğday Derneği üyesi

Pek çok tarım arazisi tarıma elverişsiz hâle geldiği iddiasıyla imara açılmaya çalışılıyor. Onarıcı tarım nedir?

ERCÜMENT GÜRÇAY: Tarım alanları hızla beton ormanlarına dönüşüyor. "Beton ekme, tohum ek" demeli, sesimizi yükseltmeliyiz. Su kaynakları giderek tükeniyor. "İki deniz arasında kanal değil, tarım olur" demeliyiz yüksek sesle.

Hükümetin imar projelerine karşı birbirinden bağımsız çok sayıda inisiyatif mücadele ediyor. Örneğin, Kanal İstanbul meselesinde İBB yönetimi tavrını net bir biçimde ortaya koydu, ama aynı paralelde mücadele eden gruplarla koordineli bir çalışma hâlâ yapılamıyor. İBB yönetimi tıpkı gıda-tarım sorununun çözümünde olduğu gibi kenti ilgilendiren diğer meselelerde de tabandaki insanlarla, hareketlerle gecikmeden koordineli işbirliğini geliştirmeli. Ancak bu işbirliğiyle merkezi iktidar tarafından çevresine örülen ağı kaldırıp atabilir. Yıllar sonra ilk kez İstanbul'da önemli bir başarıya imza attı CHP. Bir sonraki seçimlerde bu başarının tekrar edeceğinin garantisi yok ne yazık ki. Özellikle benim de yaşadığım kentin yoksul kesimlerinde sağın her zaman güçlü bir oy potansiyeli var. Yarın AKP gider, yerine başka bir sağ parti gelir ve iktidar el değiştirebilir. İstanbul'da onarıcı tarım kadar onarıcı bir siyasete de ihtiyaç olduğu kanısındayım. Bunun yegâne yolunun da kent yoksullarıyla ve yerel inisiyatiflerle her anlamda güçlü bir bağ kurulmasından geçtiğini düşünüyorum.

Onarıcı tarıma gelirsek, İstanbul'un çevresinde tarıma elverişli çok geniş meralar var. Bunların önemli bir kısmı bugün tarım vasfını kaybetmiş topraklar. Yerel yönetim, İstanbul'un gıda üretiminde kendine yeten bir kent olmasını istiyorsa, bu meralarda uygulanacak onarıcı tarım projelerine kaynak ayırmak zorunda.

Tarımda kullanılan su, kaynakların %75'ini tüketiyor. Modern sulama tekniklerine ve su faktörüne göre üretim planlaması bize hâlâ uzak. Yerel yönetimler, doğru bir planlama yapılabilmesi ve temiz tarım için nasıl bir öncelik alabilir sizce?

ERCÜMENT GÜRÇAY: Tarımsal üretimde "su" en önemli kaynak. İlk iş, kentin su kaynaklarını korumak olmalı. Merkezi hükümet Kanal İstanbul, Yeni Kent vs. gibi rant projeleriyle var olan su kaynaklarına son darbeyi de vuracak. Yerel yönetimler her türlü yerel-mesleki gruplarla acilen işbirliğine gitmeli. Dağınık hâlde mücadele eden bu grupları olabildiği ölçüde aynı korumacı hedefler etrafında birleştirmenin araçlarını-olanaklarını yaratmaya çalışmalı.

Yine kent bahçeleri-bostanları üzerinden gidersek, belediye bu küçük aile çiftçilerine de su desteği vermeli. Kent yoksulu bir ailenin su faturası ödeyip, bahçesini ekip biçecek durumu yok. Meydanlarda görüyoruz, çimler ekilmiş ve sulanıyor. Çime giden bu su, gıda üreten bostanlara-bahçelere de götürülebilir. Belediye, ailelere yağmur suyu hasadını anlatmalı, bu aileler sürdürülebilir tarım için eğitilmeli.

Temiz-iyi tarımın bir başka ihtiyacı da "atalık tohum." Belediye GDO'lu tohumlar yerine atalık tohumların üretiminde ve dağıtımında inisiyatif üstlenmeli. Kentin tohum bankası olmalı.

Kentlinin temiz gıdaya erişimi giderek zorlaşıyor. Kentsel tarımın prensipleri neler sizce? Kent bostanları gerçek bir çözüm olabilir mi yoksa sorunun büyüklüğü karşısında kozmetik bir yaklaşım mı? İstanbul özelindeki çalışmalarınızı ve tespitlerinizi öğrenebilir miyiz?

ERCÜMENT GÜRÇAY: İyi tarım ürünlerinin kentin yoksullarına ulaşması gerekiyor. Parası olan için organik pazarlar var, peki yoksullar, onlar ne yapacak? Yerel yönetimin ilk görevi, bana göre sayıları giderek artan kent yoksullarının sağlıklı gıdaya ulaşmasını sağlamak olmalı. Kent bostanlarının-bahçelerinin desteklenmesini de bu kapsamda değerlendiriyorum. Pandemi sonrası kent yoksulluğuna bir çözüm olması amacıyla "Dayanışma Ağı Kent Bahçeleri" projesi hayata geçirildi. Ben de evimin bahçesinde ekim yaparak bu ağa dahil oldum. İzmir'den, Tunceli'den, Diyarbakır'dan ve Tokat'tan gelen atalık tohumlar bizlere dağıtıldı. Projenin amacı, kent yoksullarının kendi gıdasını bahçesinde, toprağında yetiştirebilmesiydi. En büyük sorun, "su"ydü. Tohum, gübre vs. dayanışmayla bir biçimde çözülürken yoksul aileler için su faturaları bir engel oluşturdu. Geçen yıl İstanbul'un 16 ilçesinde 30 kent bahçesi kuruldu. Su sorunu çözülebilseydi bu sayı çok daha fazla olurdu.

İSTANBUL KENT KONSEYİ TARIM, GIDA VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞMA GRUBU

"KENT BOSTANLARI" ALT ÇALIŞMA GRUBU

ERCÜMENT GÜRÇAY

İKK Tarım, Gıda ve Su Ürünleri ÇG Üyesi, Açık Radyo Programcısı, Yeşil Gazete yazarı ve Buğday Derneği üyesi.

KİRAZ ÖZDOĞAN

Sosyolog. Dünyada ve ülkemizdeki Tarım Kolektifleri üzerine çalışıyor.

ALPER CAN KILIÇ

ÇEKÜL üyesi. Kent Gıda Toplulukları üzerine çalışıyor. www.ekoharita.org/author/siyahperde/

YASEMİN KİREÇ

Anadolu Meraları üyesi. Onarıcı tarım üzerine çalışıyor. www.anadolumera.com

AYSUN SÖKMEN

Silivri'de büyükbaş hayvancılık ve süt ürünleri üreten Aysun The Sütçü'nün kurucusu. Kentteki organik atıkların kompost olarak değerlendirilmesi üzerine projesi var. www.gundonumu.biz.tr

MURAT CESUR

TMMOB üyesi ve harita mühendisi. İstanbul kent bostanlarının haritalandırılması için çalışıyor.

DEMET PARLAR

TTB üyesi doktor. Gıda- sağlık ilişkisi üzerine çalışıyor.

SUNA KAFADAR

Yedikule Bostanları aktivisti.

İNANÇ KIRAN

Yedikule Bostanları aktivisti ve akademisyen.

MEMET AHMET DÖNMEZ

Geçen yıl pandemi sonrası kurulan Dayanışma Ağı kent Bostanları aktivisti.

Geçen yıl İBB'nin yerinde bir kararıyla kurulan İstanbul Kent Konseyi Tarım, Gıda ve Su Ürünleri Çalışma Grubu'na katıldım. Bu grup içerisinde "İstanbul Kent Bostanları ÇG" adıyla bir alt grup kurduk.

Amacımız, kentin tarihinde çok önemli bir yeri olan bostanların bugünün gerçekliğinde yeniden ele alınmasını sağlamak. Bir tarafta Dayanışma Ağı Kent Bostanları özelinde üretim yapanları destekliyoruz, diğer tarafta geçmişten bugüne gelen tarım geleneğinin karşılaştığı sorunları araştırıyoruz. Grupta konusunda uzman çok değerli arkadaşlarımız var.

TMMOB Harita Mühendisleri Odası üyesi bir arkadaşımız kent bostanları haritası üzerine çalışıyor. Bir sosyolog arkadaşımız dünyadaki kolektif tarım deneyimlerini çalışıyor. "İstanbul'da Gıda Toplulukları" çalışan bir arkadaşımız gruba geçen hafta katıldı. TTB'den bir doktor arkadaşımız var. Yedikule Bostanları'ndan iki arkadaşımız deneyimlerini bugüne aktarmaya çalışıyorlar.

Grubun bir başka amacı da bostan- bahçe yapan ailelere yönelik bir broşür hazırlamak. Keza yine Anadolu meraları hareketinden bir arkadaşımız kent bostanlarında onarıcı tarım meselesine kafa yoruyor.

İstanbul'un en önemli sorunlarından bir tanesi de evsel organik atıklar. Bunlar kent tarımında kompost olarak değerlendirilebilir. Buna yönelik de İBB'ye bir önerimiz olabilir mi üzerine düşünüyoruz.

Tarım ve arı popülasyonu ilişkisini de göz ardı etmemek lazım. Buna yönelik ne yapılabilir konusu hakkında da çalışıyoruz.

Dayanışma Ağı Kent Bostanları'nın sayısı bu yıl artacak. Şimdiden Yeniköy'de 30 yeni bahçe kurulması gündemde.

Bir iş insanı 8 dönüm toprağını ekim için bedelsiz verdi. Dayanışma Ağı'na katılan bahçe sayısı her geçen gün artıyor. Bu yıl için Anadolu'dan tohumlar gelmeye başladı. Haftaya Bursa Nilüfer Belediyesi'ni davetiyle kurdukları bostanları ve üretim-dağıtım sistemlerini öğrenmek üzere ziyaret edeceğiz. Bu deneyimi İKK Tarım, Gıda ve Su Ürünleri ÇG'si üzerinden İBB'ye ve ilçe belediyelerine önermeyi de planlıyoruz.

Özetle İBB'nin İKK Tarım ÇG'si üzerinden biz kentlilere açtığı çalışma alanını kentte tarım yapan gruplarla bir ilişki kurma fırsatı olarak değerlendirmek, yerel yönetimlerle karşılıklı yapıcı bir çalışma tarzıyla bu olanağı kentin ve kentli insanların hizmetine sunmak amacıyla mütevazı bir çaba içerisindeyiz. Ne kadar başarılı oluruz bilemiyoruz, ama en azından grup üyeleri olarak çok şey öğrendiğimizi söyleyebilirim. Her durumda çalışmaya devam etme konusunda kararlıyız.

Yurtdışında incelediğiniz iyi örnekler var mı?

ERCÜMENT GÜRÇAY: Yukarıda bahsettiğim gibi, grup üyesi bir sosyolog arkadaşımız uzun zamandır kolektif tarımın dünyadaki örnekleri üzerine çalışıyor. Çok iyi örneklerin yanı sıra özellikle kriz dönemlerinde yoksulların öfkelerini manipüle etmek için desteklenen veya iktidar olma yolunda bir araç olarak kullanılıp daha sonra unutulup giden örneklerden de söz ediyordu. Umarım İstanbul iyi örneklerin yaşanacağı bir kent olur. Özlediğimiz kenti kurmaya yönelik, iyi niyetli, samimi çalışmalar bir gün bütün Türkiye için de umut kaynağı olur ve gerçekleşir.

“KISA TEDARİK ZİNCİRİ KURMADA YEREL YÖNETİMLERİN ŞANSI FAZLA”

2050 Vizyon Ofisi’ndesiniz. İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin 2050 vizyonunda yerelde tarımsal faaliyetlerle ve temiz/sağlıklı gıdaya erişimle ilgili nasıl bir vizyon çalışması var?

BERKAN ÖZYER: Her şeyi tarihsel bağlama oturtmanın faydalı olduğunu düşünüyorum. İki tane eğilimden bahsedebiliriz; biri daha uzun, diğeri daha kısa. İstanbul kurulduğu günden bu yana dışa bağımlı bir kentiz. Roma başkenti olarak 330 yılında kuruluyor. O günden beri hep çevresini sömüren bir kent. Çünkü İstanbul, kendi doğal kaynağı ve suyu bile olmayan bir yer. Dolayısıyla nüfus yoğunluğu hep çok olan bu yere gıda her zaman dışarıdan gelmiş. Önce o dinamiği cepte tutmak gerekiyor. Kentin en yoğun bölgesinde, tüketim odaklı fakat mümkün olan her yerde de küçük ölçekli dahi olsa üretim ağları oluşmuş. Bizans’ta da böyle, Osmanlı’da da. Fakat alımını dış çeperden yapıyor. Tahılını dışarıdan alırken mesela Mısır’dan almıyor.

İstanbul çevresinde ne var? Sulak alanlar var. Meyve sebze buradan karşılıyor. O zaman Bayrampaşa, Kadıköy kent dışı. Yani kent dışı meyve sebze oralardan geliyor. Ama kent büyüdükçe bu çeper daha da uzaklara doğru gitti. 20. yüzyıl itibarıyla tüketimin hızlanmasıyla birlikte dünyada da benzer bir şekilde üretim imajı kimliğinin azalması ve kentlerin tüketiminin karakterinin öne çıkması söz konusu oldu. İstanbul’da da bu var, net bir sınır çizmek zor, ama 1950’lerden 1960’lardan bu yana İstanbul için bir tüketim kimliğinden bahsediyoruz. Bu, rant gibi hepimizin bildiği şeyler yani.

Yaşadığımız her krizle korkunç gıda bağımlılığının kırılma noktasını görüyoruz. Tedarik zincirindeki en ufak bir aksama dönüp dolaşıp muazzam bir gıda enflasyonuna neden oluyor. Bu sorun karşısında İstanbul yalnız değil, 20. yüzyılın önemli bir kısmını dünyadaki metropollerin büyük bölümü zaten böyle yaşamış. Bunu küresel anlamda öne çıkaran olay, 2008 krizi oldu. Krizde özellikle kentlerde gıdaya erişimin ne kadar kırılma noktasına geldiği ortaya çıktı. Bunun üzerine merkezi yönetimler yerine yerel yönetimlerin inisiyatif alması gibi bir durum oluştu. Buradaki kırılmayla gıda, 2015 yılında Milano Exposun’a ana başlık olarak girdi. Oradan bir deklarasyon ortaya çıktı: Milano Urban Policy Pact. Bunun üzerine dünyada yeni ağlar kuruldu. Bilgi paylaşımı vb. çok hızlı gelişen bir süreç var şu an. Daha ziyade tüketim odaklı fakat bir kavramsal bir değişim var, gıda sistemi olarak geçiyor.

Bütün üretim aşamaları, sosyal ağlar, tedarik/tüketim/döngüsel ekonomi basamakları, tüketim sonrası süreçler vs. hepsi bir sistem olarak değerlendirildi. Sistem dahilindeki bütün aktörlerin refahını sağlayacak ve adil düzen yaratacak bir bağlamla değerlendiriliyor artık. İstanbul için bizim söylemek istediğimiz ve önerdiğimiz bakış açısı bu. Biraz daha temel bir düzleme oturtmak istiyoruz. Gıda yardımı yapılıyor ve üreticilere destek veriliyor, fakat bütünsel bir çerçeveye oturtmak ve aralarındaki etkileşimi görmek bizim önerimiz. Aynı ya da nakdi yardım olabilir, ama o yardımın analizini yapmak, bu yardım sonucunda ne yapılacak, nereye gidilecek, görmek gerekiyor. Bir düzleme oturtulmadığı sürece bu adımlar bir değişiklik (iktidar, yönetici değişimi olabilir) boşa düşebiliyor. Yapılanlar, bir seçimle veya belediye başkanı değişikliğiyle ansızın alt-üst olabilir.

Dolayısıyla Vizyon 2050 olarak yapmaya çalıştığımız, bunları kalıcı bir bağlama oturtmak. Gıda tedarik sisteminin her alanına nokta atışı müdahaleler gerekiyor. Tarım sistemi öyle bir şey ki, sorunlar çok belli. Son kırk yıldır tarım adına yapılmış herhangi bir raporu okuduğunuzda sorunların aynı olduğu görürsünüz. Dönüp dolaşıp aynı belgeler üretiliyor, aynı şeyler tartışılıyor, fakat çözümde tıkanma var. Çünkü tarım ve gıda, hayatın her noktasına değişiyor. Üretim, iklim, tarım üreticileri ve mevsimlik tarım işçileri tarafı var. Göç politikalarından, altyapıdan, lojistikten ve ekonomiden etkileniyor.

Dolayısıyla bütünsel bir değerlendirme yapmak gerekiyor. Üst başlıklar böyle. Meselede daha derine indikçe isabetli tespitlerde bulunmayı ve sağlam adımlar atmayı öneriyoruz. İstanbul bir üretim kenti olmadı, olmayacak. İstanbul asla kendine yetmeyecek, yetmemiştir zaten. Bir ahtapotun kolları gibi bütün etrafa yayılmış yapı yerine kendi üretim dinamiklerini destekleyecek bir yapı olması gerekiyor. Bugün İstanbul’da üretim yapmak gerçekten bir kahramanlık. Biz üreticilerle sahada da görüşüyoruz. O kadar kırılma noktası bir şey ki bu, bir sene boyunca yaptığımız her şeyin yok olması bir doluya veya yağmura bakar. O araziye nakit paraya satmayıp üretime devam etmek gerçekten kahramanlık. Dolayısıyla burada en başta bir iade-i itibara ihtiyacımız var. Üretim kimliğinin önceliklendirilmesi gerekiyor. Bugün herhangi bir yerde üreticiyle konuştuğunuzda ilk şikâyeti, görünürlük yani saygı. Üretici kimliğinin saygı duyulacak noktaya getirilmesi gerekiyor. Üretici kimliğinin ait olduğu yere getirilmesi lazım. Bunun dışında bizim yapmaya çalıştığımız, çeşitli saç ayakları oluşturmak. Öncelikle üretim kapasitesinin artırılması. Bunun için öncelikle analiz yapılması ve veri alınması gerekiyor. Gıda sistemi, veri yokluğu çeken bir konu. Ne nerede üretiliyor, kim üretiyor ve tedariki kim sağlıyor bilmiyoruz. Devlet ve yerel yönetim de bilmiyor. Bunların araştırılması oldukça önemli. Bu veriler tutuluyor, ama analiz yapacak şekilde tutulmuyor. Bunun bir şekilde yapılması gerekiyor. Üreticinin üretim potansiyelinin artırılması ve üretim süreçlerine dair tespitlerin yapılması elzem.

1950’de tarımda Yeşil Devrim denen bir süreç yaşanıyor. 2. Dünya Savaşı’ndan sonra elde kalan ilaçlar tarımsal zehir olarak kullanılıyor. Orada konvansiyonel tarımın bir zinciri ve pazara yönelik üretim olduğu için minimum zamanda maksimum ürün elde etmek dürtüsü var. Belli ürünlere odaklanılıyor zaten, tek tip tarımla devasa bir alanda tek ürün üretiliyor, topraktan daha fazla verim alınıyor. Fakat bu toprağı yoran bir şey. Sistem bunu yapmak için kimyasal gübre kullanmanıza yönlendiriyor sizi ya da bu zaten tohumdan başlıyor. Uygun olmayan bir coğrafyaya belli bir tohum kullanmanız gerekiyor. O tohum, o bölgenin havasına, suyuna, o bölgedeki böceklerle, zararlılara dirençli olsun diye de bu sefer pestisit kullanmanız gerekiyor. Bu sefer toprağın kullanamayacağı büyüklükte ürün çıkıyor, mesela mısır. Akabinde toprağı kimyasal gübreyle güçlendirmeniz gerekiyor. Bu, böyle bir üçgen. Bu sisteme bir kere girdiğiniz zaman hepsini kullanmanız lazım. İşte, bunu kıracak modeller var. Ekolojik tarım, agro-ekoloji ya da onarıcı tarım alternatifleri. Bunlar yüz yıl öncesine kadar ana akım yöntemler. 1950’li ve 1960’lı yıllardan sonra alternative tarıma dönüşmüş. Bunu yeniden ana akımlaştırmak lazım.

Yerel yönetimlerde öncelikli olarak bu dönüşümü beslemeli, destek vermeli. Buna da adil dönüşüm deniyor. Yapılması gereken, sahada üreticilere eğitim verilmesi, üreticilerin dayanıklı hâle getirilmesi. Bunların bir arada olduğu üretimi ve destek modelini öneriyoruz. Bu, tabii çok zor, çünkü siyaset haklı olarak gündelik sonuçlara odaklanıyor. Türkiye’de yaşadığımız iklimle hızlı sonuçlara muhtaçlar. Vizyon önerdiğinizde hariçten gazel okumak oluyor, onun farkındayız. İcraatçı tarafın dinamikleri farklı oluyor.

Röportaj

“BERKAN ÖZYER”

İBB İstanbul Planlama Ajansı
Vizyon 2050 Ofisi Tarım-Gıda
Politikaları Uzmanı

BERKAN ÖZYER

Bilgi Üniversitesi’nin Siyaset Bilimi ile Tarih bölümlerinden mezun oldu. Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde “İran’ın Devrim Sonrası Suriye Politikası” başlıklı tezini yüksek lisans eğitimini tamamladı.

Newsweek Türkiye, Akşam, Habertürk, NTV Tarih, #tarih, EkoIQ dahil olmak üzere farklı mecralarda gazetecilik ve editörlük yaptı, 2018-2020 yılları arasında Greenpeace Akdeniz’in tarım ve gıda çalışmalarını yürüttü. Araştırma konuları arasında gıda tedarik sistemi, yerel ve merkezi yönetimlerin tarım politikaları, iklim krizi, tüketim alışkanlıkları, sivil toplum ve dayanışma ağları bulunmaktadır.

Üreticilerin temel sorunlarının başında girdi maliyeti geliyor. Ekolojik sistemde girdi maliyetini azaltıyorsunuz, çünkü girdilere bağımlılığı ortadan kaldırıyorsunuz. Fakat dönüşüm sürecinde üreticilerin desteklenmesi gerekiyor. Çünkü verimde önce düşüş oluyor, sonra yükseliyor. Dolayısıyla o dönemde yerel ya da merkezi yönetimin teşvik etmesi ve imkân sağlaması gerekiyor. Sonraki sorun, pazara erişim. Pazarlamada ciddi sorunları oluyor. Burada da en temel ve bilindik yöntem, üretici örgütlenmesi ve kooperatifleşme.

Belediyelerin kooperatifleşmeyi desteklemesi oldukça önemli. Türkiye’de kooperatif kelimesine karşı bir hassasiyet var. Yapı kooperatiflerinden ve siyasi, ekonomik sonuçlardan kaynaklı kötü bir miras var. İnanç düşük. İnsanlar diktüsel olarak nereden para kazanacağına bakıyor. Bunu eleştirebiliriz, ama hepimizin gündelik hayatta yaptığı alışverişi ve ticaret tercihlerini üreticiler de kendi alanlarında yapıyor. Böyle bir sistem kurup üreticileri buraya yönlendirmek gerekiyor.

FOOD & CITIES

THE ROLE OF CITIES FOR ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Pazarlama tedarik yöntemini garanti altına almak gerekiyor. Toptan alımlar konuşuluyor, ben çok katılmıyorum, çünkü üreticilerden toptan alım yapılıncaya tembellik oluyor. Toptan alım durduğu an, o zamana kadarki bütün yapılanma bir anda çöküyor ve bir bağımlılık ilişkisi kuruluyor. Yerel ya da merkezi yönetimlerin aracılığın güvenliğini almaları gerekiyor. Tedarik kısmında bunu yaptıktan sonra da pazarlama ve markalı ürün konusu var.

Türkiye'nin en önemli sorunu, tarımda hammadde tedarikçisi. En bilindik örnek, fındık. Fındık var, bir de Nutella var. Fındıkta dünya devi ama pazardaki sözü fiyat belirleme açısından sınırlı. O yüzden de markalaşmayı sağlamak ve ürün çıkarmak gerekiyor. İstanbul'da öne çıkan ürünleri belirlemek -coğrafi ürün tescili- önem kazanıyor. İstanbul'un bir tane coğrafi ürünü var: Şile Bezi. Başka ürün yok. Öneriler ve başvurular var, fakat hâlihazırda ürün yok. Onu artırıp sık, katma değerli, faydası olan bir ürüne dönüştürmeli. İstanbul'da esasında çok fazla şey var, klişe gibi geliyor, ama hakikaten medeniyet beşiği bir yerden bahsediyoruz, 1.600 yıl boyunca dünya tarihinin en kalabalık kentlerinden biri olmuş, başkent olmuş, her milletten insanın bulunduğu bir yerden bahsediyoruz. Kullanılmamış muazzam bir potansiyel var. Markalaşmayı destekleyecek adımlar gerekiyor. Bunun devamında tüketimin bilinçlendirilmesi gerekiyor. Üreticilerin tekelleşmesi tüketimde de söz konusu. Üreticilere pestisit satan firmalar dört beş tane dünya pazarının %80'nini nasıl kontrol ediyorsa, tüketim tarafında da böyle bir perakende zinciri tekelleşmesi var. Gıda egemenliği dediğimiz kavram, tekelleşmeye karşı olarak üreticilerin, tüketicilerin alım ve satım tercihlerini yapma hakkından geçen bir kavram. Zincir marketlerin, yerel marketlerin, indirim marketlerinin her yeri kaplamasının böyle bir negatif sonucu oldu.

Birkaç gün önce istatistik ofisinin yayımladığı bir rapor vardı. İstanbul'daki bakkalların veresiye defterleri üzerinden çalışma yapmışlar. Pandemi zamanı veresiye defterlerindeki kayıtlar ciddi oranda artmış. En büyük rahatsızlığınız nedir diye sorulunca, market zincirlerinin artması yanıtı geliyor. Yapılması gereken, hayatın her alanında alternatifleri çoğaltmak ve tekelleşmenin önüne geçmek. Belediyelerin bunu yapacağı alanlar ve yasal dayanakları var. Büyükşehir kanununa sonradan eklenen bir madde var biliyorsunuz. 7. madde 6. bent, gıda ve hayvancılık konusunda büyükşehir belediyeleri her türlü politikayı geliştirebilir diyor. Ucu açık bir alan, her şey yapılabilir. Döngüsel ekonomiyi burada sağlamak gerekiyor. Dünyanın ve Türkiye'nin israf gibi muazzam bir sorunu var. Belediyelerin burada yapacağı çok şey var. Dolayısıyla 2022, 2030, 2035 veya 2050 olsun, yıl fark etmeksizin önerdiğimiz ve umut ettiğimiz şey, herkesin faydalanabileceği, atığın minimuma çekileceği, alternatiflerin olduğu, iklim dostu bir sistem kurabilmek.

Bu alanda istatistik verileri ne zaman ulaşabileceksiniz?

BERKAN ÖZYER: Bunu bir sene sonra söyleyebilirim. Çalışmaların sonlaması için bir sene sabretmemiz gerekiyor. Fakat gıda sisteminde veri çok sorunlu bir konu. Devlet ve yerel yönetim her veriyi alıyor, fakat veriyi analiz edecek gözle almıyor. Gıda da öyle. Ticaret Bakanlığı'nın 2012'deki yasayla kurduğu bir hal sistemi var. Süpermarketlerde görürsünüz, meyve-sebze üzerinde barkod vardır, her ürünün takibi yapılıyor esasında. Hangi üretici aldı, hangi aracıya veya tüccara verdi, hangi perakendeci aldı, hepsi biliniyor hem de fiyatlarıyla. Fakat bu, tekil olarak kaydediliyor, sistemin öyle bir sorunu var. Hal üzerinden görebildiğimiz veriler var, bütün resmi vermiyor. Tahminler var, fakat biz haritalandırma yapmaya çalışıyoruz. İstanbul'un gıdası nereden geliyor? Yakın çepere nasıl döndürebiliriz? Marmara'da çok bereketli topraklar var. Bu süreç ulusal ve bölgesel politika gerektiriyor. Marmara belediyelerinin birlikte hareket etmesi gerekiyor. Aracının mesafe açısından yakın olması, kısa tedarik zinciri diye geçiyor. Öyle olursa karbon ayak izi de azalıyor, aradaki kayıp da azalıyor, daha hızlı geliyor vb.

Projeksiyonu henüz kuramadık, fakat önceliğimiz bunu yapmak. Amacımız, tedarik zincirini kısaltmak. İki türlü kısaltmak istiyoruz. Birincisi mesafe açısından kısaltmak. İkincisi, aracı bağlamında kısaltmak. Şu an Türkiye'deki gıda tedarik sisteminde çok aracı var. Herhangi bir gıda enflasyonunda araçlar en kolay suçlanan kesim. Suistimal da vardır elbette, ama bunun dönüp dolaşıp geldiği yer denetim sorunu. Örgütlenme olmadığı için şu anki tedarik ve gıda sisteminde araçlara mahkûm bir durum söz konusu. Fakat üretici örgütlenmesi ve kooperatifleşme olmadığı için arada o görevleri yapacak biri gerekiyor. Bunlar da araçlar ve tüccarlar. Sistem vurgusunun önemi oradan geliyor, bütünsel değerlendirmedeğimiz zaman çok eksik kalıyor. Ali Ekber Yıldırım dün ya da önceki gün şunu sormuş: Gıda enflasyonunu azaltmak için bugüne kadar neler yapıldı? O kadar gündelik, saçma sapan şeyler yapıldı ki, işe yaramayacağı o gün söyleniyordu, yaramadı da.

Yerel yönetimlerin şansı biraz daha fazla. Üreticilerin ve belediyelerin bir araya gelmesi, tedarik sürecini kısaltacak adımlar atılması konuşuluyor, ama sürecin hızlandırılması önemli.

Gıda konusu her şeyin üzerinde. Herkesin hayatını ilgilendiren bir konu. Oysa tarım ve gıda konusunun en üst sıraya taşınması lazım. Bunu tesis etmeye çalışıyoruz. İstanbul dışı bağımlı olduğu için o kadar olumsuz etkileri olabiliyor ki, bu bakış açısını önermek her şeyin başında bir öncelik bizim için.

Kırılganlık konusunda da sosyal yardımlar vs. üzerinden İBB'nin yeni dönem çalışmaları var. Veriler ışığında haritalandırma yapıp nerelere öncelik verileceğine, yapılacak yardımların nasıl doğru planlanacağına dair önemli çalışmalar yapılıyor. İBB ekibi bu konuda ciddi hassasiyete ve bilgiye sahip. İşin sistemli ve yapıyı olmasını sağlamak tarafı da var, kentsel tarım gibi. Dünyada kentsel tarıma çok önem veriliyor. Kent içinde dayanıklılığı artırıyor. Dünyada en iyi örneklerden biri olarak Küba gösterilir. Bunun temel sebebi, Soğuk Savaş bittikten sonra Sovyetler'den yardım alamamaları ve açlık yaşamaları. Dolayısıyla buldukları her yere ürün ekiyorlar, bu da ciddi bir dayanıklılık getiriyor. Kent içinde üretmek, kriz zamanı hatırlanan ve sonra unutulmuş bir süreç, bunu kalıcı hâle getirmek lazım. Ciddi teknolojik ve tasarımsal yenilikler var.

Ayrıca itibarın da altınını çizilmesi gerekiyor. 15 Ekim Dünya Gıda Günü'nün 2020'deki başlığı "Gıda Kahramanları"ydı. Dünyada da bu sorun var. İtibar yok, tarımsal nüfus çok yaşlı. Bunu aşağı çekecek çalışmalar yapmak lazım. Türkiye, tarımdaki olumsuz tabloya rağmen hâlâ iyi durumda. Potansiyeli var, ama kullanması gerek.

Türkiye bugün tarımsal hasılda dünyada onuncu. Bu sıralama olumlu anlamda değişebilir, ama bunun için önceliklendirme gerekiyor. Bu da en azından yerel yönetimlerden başlayabilir.

Yerel yönetimlerin sahaya hakimiyeti olduğu için gerekli desteği verebilir ve müdahalelerde bulunabilir. Dünyada yerel yönetimlerin yükselişte olmasının sebebi bu, yerele hakimiyet. Merkezi yönetimden bu anlamda hizmet beklemek yavaşlatıcı, ancak yerel yönetimler daha hızlı. Tarım bakanlığından politika bekleyene kadar yıllar on yıllar geçiyor o yüzden yerel yönetimler çok daha hızlı.

Nihai hedefimiz, İstanbul'u dayanıklı hâle getirmek, refah ve adalet kelimelerinin tesis edildiği atıksız ve iklim dostu bir düzen kurabilmek.

“YEREL ÜST ÖLÇEĞE REFERANS OLUŞTURACAK”

Bugünlerde gıda ürünlerindeki fiyat artışları gündemde. Tarlada bir, markette beş olan üründen sorumlu olanlar sadece araçları mı yoksa satan marketler mi? Kentlinin gıdaya erişimindeki riskleri nasıl görüyorsunuz?

CANER MURAT DOĞANÇAY: Üretim için üretim dediğimiz bir düzenin içerisindeyiz çok uzun süredir ve gıda üretimi piyasa spekülasyonlarının bir parçası. Tüm dünyada gümrük duvarlarının kaldırılması ve her ülkenin yaptığı üretimden bağımsız olarak belli bir miktarı ithal etme zorunluluğu taşıdığı sistem baştan eşitsiz bir ilişki yaratıyor. Bunun haricinde döviz kuruna endeksli olan sanayi üretiminde yaşanan süreçten tarım da azade değil. Döviz, tarımda kullanılan gübre, zirai araç, mazot gibi tüm girdi fiyatlarını etkiliyor. Ayrıca bunların bir kısmı Türkiye’de üretilse de -sanayi üretiminde nasıl birçok ara mal ithal ediliyorsa- tarımda da zirai ilacından gübresine kadar bileşenler yurtdışından ithal edilmek zorunda.

Dolayısıyla döviz fiyatındaki dalgalanma -ürünün yetişmesinden önce- bileşenleri etkiliyor ki, bunu işlenmemiş taze sebze-meyve için konuşuyoruz, bir de işlenmiş ürünler var. Tabii araçların da bir payı var, ama dünyada yaşayan insanlar yarı zamanlı üretici olmadığı, yarı zamanlı başka işlerle uğraşmadığı sürece birileri bunun üretimi birileri de edineni olacak. Bu iki kesimi birbirine ulaştıran en azından bir nakliye kalemi de olmak zorunda. Büyük kentlere gıda temini için ürün, üreticiden market raflarına ulaşana ve hane içerisinde girinceye kadar geldiği her iki bölgenin halinden, komisyoncusundan, nakliyecisinden geçiyor ve hepsinde ürüne KDV, stopaj, devletin vergileri, o kişilerin kendi geçim masrafları ve kârı ekleniyor. Dolayısıyla art niyetten bağımsız, zaten gıda fiyatlarını artıran bir mekanizma var.

Kentlinin gıdaya erişimi meselesinde şöyle bir şey de söz konusu: Türkiye’de birçok insan açlık sınırında yaşıyor ve sadece gıdaya erişiyor. Hayatındaki başka masraflardan kısmak zorunda kaldığı bir durumdan bahsediyoruz. Gıdaya erişirken de hangi gıdaya erişiyor, hangi türde ve nitelikte gıdaya erişiyor? Pek çoğumuz niteliksiz besleniyoruz. Dolayısıyla gelirimizin büyük bir kısmını gıdaya ve onun da niteliksiz versiyonuna harcamak durumunda kalıyoruz. Bir de hep evde hazırlanan versiyondan bahsediyoruz, ama çalışan nüfusun öğle yemeği diye bir gerçeği var ve bundan sorumlu olan işverenler bulunuyor. Son birkaç senedir işçi eylemleri mesaiye yedikleri yemekler üzerine oldu. Daha bir iki hafta önce İstanbul Finans Merkezi’ndeki inşaat işçileri yemeklerindeki bozukluk sebebiyle eylem yaptı. Hayatımızın üçte birinin geçtiği çalışma mekânlarında gıdaya nasıl eriştiğimiz meselesi geniş yer tutmuyor. Burada da üreticilere, tüketicilere ve kamu yöneticilerine olduğu kadar işverenlere de büyük sorumluluk düşüyor.

Sözünü ettiğiniz maliyetleri azaltması açısından pek çok belediye kullanılmayan arazileri desteklerle çiftçilere açıyor. Bu girişimler yeterli mi? Kır-kent ilişkisinin yeni kavrayışlarla ele alınması nasıl olmalı?

CANER MURAT DOĞANÇAY: Büyükşehir yasasıyla köylerin mahalle olması, Türkiye’deki sınırlı tarımsal üretimin en yoğun olduğu bölgeleri, Bursa, Antalya gibi şehirlerin kırsal alanlarını etkiledi. Ne kadar etki etti bilmiyoruz, on yıla yakın zaman geçmek üzere, geriye yönelik analizler yapıldıkça anlayabileceğiz.

Yerel yönetimlerin sorumluluğu büyükşehir yasasıyla beraber artmıştı. “Bu benim sorumluluğumda değildir” diyemeyecekleri bir konuma gelmişlerdi. Kamu kaynağını rant odaklı da kullanabilirler ya da üretime odaklı monokültür tarım topraklarını ihtiyaç dahilinde kendine yakın yerleşim yerlerindeki insanların temel besin maddelerine erişimi, tekrar aktif kullanımı için projelendirebilirler.

Tarım arazilerinin maden, enerji vb. altyapı projeleri yerine tarım amaçlı kullanılması için belediyelerin proaktif olması önemli. Bir de şehir plancılığı formasyonundan gelen bir yorumum olacak. Orta büyüklükte kentler kendi imar planlarını, nüfus projeksiyonlarını yaparken biraz şişkin yapıyorlar. Yani aslında artmayacak kadar bir nüfus, sanki önümüzdeki on beş senede artacak gibi projeksiyon yapılıyor.

Buna yönelik girişim alanları tahsis ediyorlar ve çoğunlukla onlar dolmuyor. Sadece kentsel parsele dönüştürüyorlar ve çoğunluğu boş duruyor. Bunları tekrar eski işlevine geri döndürebilecek imar araçları geliştirmek de kullanıma uygun yeni araziler elde edilmesini sağlayacaktır.

İstanbul için zor, ama diğer kentlerde yerel yönetimler idari sınırlarında imara açılmamış tarım alanlarını tamamen bu mantıkla organize etmeyi başarırlarsa, nüfusun gıda ihtiyacını giderebilecekleri bir altyapıları söz konusu olacak. İstanbul için kendi idari sınırları içindeki topraklar yetmeyebilir. Ancak Marmara endeksli bir şey üretmesi, o bölgede üretilen bir ürünün Anadolu’nun veya dünyanın başka bir yerinden getirilmesine gerek kalmayacak bir düzeni oluşturmasını sağlar. Bu sadece pandemi için değil, küresel iklim krizi açısından da geçerli. Yani başımızda üretilen bir şeyi serbest piyasa ilişkileri için kurban etmemek adına tercih etmemiz gerekir. Dünyanın bir ucundan bir şey getirmemek, karbon ayak izini azaltmak için de tercih edilmeli.

Bence burada yerel yönetimlerin imar araçlarını kullanması, yereldeki mekanizmaları teşvik edecek araçlar geliştirmesi önemli. Bunlara aslında yasalarla ya da yönetmeliklerle çözüm üretmemiz gerekir. Yerel artık çok kıymetli. Üst ölçeğe referans oluşturacak, Tarım Orman Bakanlığı gibi resmi kurumlara yön verecek çalışmalar yerelden başlayabilir. İllaki bakanlığın masanın üstüne kapanıp kendi kendine çözüm üretmesini ya da hükümetin bir sonraki seçimde ben gelirim Tarım Orman Bakanlığı’nda şunları yapacağım demesini beklemek gerekmiyor. Yerel yönetimler merkezi yönetimle ilişkilerde de proaktif bir rol üstlenebilir.

Özellikle metropollerde insanlar yaratıcı pek çok yöntemle temiz gıdaya ulaşmaya çalışıyor. Yeni tip kent kooperatifleri oluşuyor. Gıda ağlarının gelişimini nasıl görüyorsunuz?

CANER MURAT DOĞANÇAY: Kuzey Amerika, Avrupa ve Latin Amerika’da bu girişimleri kayıt altına almak adına çeşitli uygulamalar var. Kayıt altına almaktan kastım, resmileşme anlamında değil, gelecekte faydalanabilmek açısından. Bu çabaların, girişimlerin sembolik olup olmayacağını ve yerelde kendi mahallindeki girişimler olmaktan bir adım öteye geçip geçemeyeceğini önümüzdeki süreçte göreceğiz. Bunların hepsi ilham verici girişimler. Hepsi bir deneyim biriktiriyor. Kurumsallaşma bekleminin ya da buna zorlamanın bir anlamı yok. Fakat bu yerel çabalar bir arada kurumsallaşmış versiyonu türetebilirlerse, yani kent, bölge ve havza ölçeğinde birtakım organizasyonlara girişirlerse, gündelik hayatı başka bir şekilde örgütleme konusundaki iddialarının yaygın bir şekilde fark edildiğini ve yaşandığını görürüz.

Şu an aslında bir deneyim birikiyor. Biz buna kent kooperatifi diyebilir miyiz? Diyebiliriz tabii ki. Çünkü sadece tüketim meselesini değil, başka alanları da örgütlemeye çalışıyorlar. Benim gördüğüm ve anladığım kadarıyla gıda ağlarının ve yereldeki inisiyatiflerin beklentisi, yerel yönetimlerin bu inisiyatiflerin özerkliğine ve iç işleyişine saygı duyması, karışmaması, bünyesine katma ya da kendi ajandasına dahil etmeye çalışmaması. Bu, önemli bir kriter.

Birlikte bir yol yürümek isteniyorsa, onu ayrı bir varlık olarak kabul etmesi önemli. Ağırlıklı olarak lojistik birtakım imkânlar sağlanması, en büyük destek ve yol açıcılık oluyor. Çünkü bunlar mahalli çabalar. Her detay (lojistik imkânlar, resmi prosedürler, muhasebe, mali kalemler vs.) mühim.

Dünyadaki ilham verici örnekler vizyon açıcı olabilir. Her inisiyatif bu tip durumlarda Amerika’yı baştan keşfediyor. Belediyelerin yapabileceği; bilgi birikimine ilişkin kendi arşivini tutması, kütüphanesini oluşturması ve bir tür danışmanlık merkezi kurması, lojistik destek vermesi. Bu danışmanlık merkezi, kooperatif nasıl kurulur, hangi kuruma başvurulur, şu vergiyi ödemezseniz başınıza bu gelir, bu denetimle size gelecekler buna hazırlıklı olun gibi detaylar konusunda yardımcı olur. Danışmanlık ve lojistik hizmeti gıda ağlarına yetecektir diye düşünüyorum.

Milano kentinin öncülük ettiği ama dünyadan başka kentlerin de dahil olduğu bir oluşum var. Milano Kent Gıda Politikası Paketi (Milano Urban Food Policy Pact). Kent yönetimlerine gıdayla ilgili bir harita sunuyor. Yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin dahil olduğu C40 var, iklim için dünyadaki kent yönetimlerinin oluşturduğu ağ, ağın gıdayla alakalı çalışma grupları bulunuyor.

Röportaj

“CANER MURAT DOĞANÇAY”

Şehir ve Bölge Plancı
İBB İstanbul Planlama Ajansı
Tarımsal Dönüşüm, Kır ve
Gıda Coğrafyası Uzmanı

CANER MURAT DOĞANÇAY

İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü’nü bitirdi. Aynı üniversitenin Bölge Planlama yüksek lisans programını kır-kent ilişkileri üzerine yazdığı teziyle tamamladı.

Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir Planlama Bölümü’nde doktora çalışmalarını sürdürüyor. Aynı üniversitede üç sene araştırma görevlisi olarak çalıştı.

2017’den 2020’ye kadar TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şube’de İstanbul Kent Mücadele Arşivi’nde çalıştı, bir yandan da bağımsız araştırmalarını sürdürdü.

2020 başından beri İstanbul Planlama Ajansı’nda çalışıyor. Tarımsal dönüşüm, kır coğrafyası ve gıda coğrafyaları üzerine araştırma yapıyor.

En başta da dediğim gibi, özellikle ABD ile Avrupa’da bu konuyla ilgili deneyim çok.

Kent yönetimlerinin sorumluluklarından bir tanesi de su kaynaklarının hassas kullanımını sağlamaları ve koruyucu tarımın organize edilmesinde daha çok söz sahibi olmaları. Su meselesi önemli.

Yerel yönetimlerin bilgi merkezi hâline gelme konusunda yapabilecekleri bir şey daha var: Tarım endüstrisinin ürettiği zirai ilaçların yerine doğa dostu zirai ilaçların üretilmesini ve kullanılmasını sağlamak. Bu konuda bilgi bankası oluşturulabilir, eğitimler verilebilir.

Konvansiyonel tarım tekniklerinin ötesinde bu alternatif alanların kayıt altına alınması faydalı olur diye düşünüyorum. Böylece ekolojik tarım insanların kişisel vicdani eylemlerinin ötesine geçmiş olur.

“BAŞKA BİR TARIM MÜMKÜN”

“Başka Bir Tarım Mümkün”, yerelden kalkınmada yeni sayılacak nasıl bir vizyon taşıyor?

TUNÇ SOYER: “Başka Bir Tarım Mümkün”, Seferihisar Belediye Başkanlığı dönemimden itibaren savunduğum bir felsefe. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olduğumda İzmir ölçeğinde bu felsefeyi nasıl uygulayabileceğimize dair çalışmalara başladık ve geçtiğimiz haftalarda bu felsefeden doğan “İzmir Tarımı” stratejisini ve operasyon planını hazırladık.

İzmir’de yaklaşık 1.5 milyon kişi ekmeğini tarımdan kazanıyor. İzmir, Türkiye’nin tarımsal üretiminin çok önemli bir miktarını karşılıyor. Dolayısıyla benim başkanlığımızdaki İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin temel önceliklerinden biri, bu toprakların bereketini artırarak refahını büyütme, bu kentte yaşayan insanların sağlıklı gıdaya ulaşmasını kolaylaştırmak, öncelikle bunu söylemeliyim.

“İzmir Tarımı”, İzmir’den başlayarak tüm Türkiye’de yeni ve farklı bir tarım ekonomisi inşa etme projesi. Tarımda dışa bağımlılığımızı sonlandırmak için geliştirdiğimiz, İzmir’den doğan yepyeni bir vizyon.

“İzmir Tarımı”nı Türkiye’de bugüne kadar uygulanan tarım politikasından ayıran iki temel farktan biri, kuraklıkla mücadele. 2019 verilerine göre, Türkiye’de suyumuzun %77’si tarım için kullanılıyor ve bu durum acilen değişmezse yakın bir gelecekte içme suyu tehlikeye girecek. “İzmir Tarımı”, ekonomik değeri yüksek ve suyu az tüketen stratejik ürünleri destekleyerek tarımsal sulamada harcanan suyu %50 oranında azaltmayı hedefliyor. Kuraklığa karşı çiftçiye ve şehrimizdeki milyonları koruyor, içme suyu kaynaklarını teminat altına alıyor.

Yeni politikamızın ikinci farkı ise, yoksullukla mücadele hedefi. Biz tarımı sadece tarlada yapılan ve sonlanan bir zirai faaliyet olarak görmüyoruz. “İzmir Tarımı”, tohum aşamasından başlayıp son tüketiciye uzanan tüm süreçleri kapsıyor. Satış ve pazarlamayı en baştan planlayarak ürünlerin katma değerini büyütüyor, yoksullukla mücadele ediyor ve refahı artırıyor.

Tarımsal planlama yapıldı mı?

TUNÇ SOYER: Bizim için tarım; iklimle uyumlu ürün deseninin belirlenmesi, lojistiği, paketlenmesi, işlenmesi, markalaşması, tanıtılması, satışı, pazarlanması, ihracatı, araştırma, geliştirme ve eğitim faaliyetleri, sertifikasyon süreçleri ve ürün planlaması ile bir bütündür.

“İzmir Tarımı”; “ürün envanteri ve planlaması”, “tarımsal destek çalışmaları”, “lojistik, işleme ve markalaşma çalışmaları”, “satış, pazarlama ve ihracat”, “araştırma geliştirme, eğitim ve sertifikasyon süreçleri” ve “agro-turizm, yan gelirler” gibi altı aşamalı bir süreçten oluşuyor.

Belki de yeni vizyonumuzun en önemli özelliği birinci aşama. “İzmir Tarımı” modelinin kilit taşı; bölgeye, iklime ve coğrafyaya özgü üretim olacak.

Bunun için İzmir’in iklimine, doğasına ve toprağına uygun, il genelinde yetişebilen stratejik ürünler tespit ettik. Bunlar arasında küçükbaş süt ve et ürünleri, zeytin ve zeytinyağı, hububat, baklagiller ve son olarak üzüm yer alıyor. Öte yandan, alt havzalara göre değişen kestane, su ürünleri ve aromatik bitkiler gibi birçok yan ürünü de destekleyeceğiz. Bu ürünleri tercih etmemizin temel nedeni, çiftçiye en çok para kazandıracak üretim biçimleri olmaları. Girdi maliyeti düşük, kış ve bahar yağmurlarıyla gelişen, sulama ihtiyacı az olan ürünler. Biz, çiftçinin doğduğu yerde doymasını sağlıyoruz. Satış ve pazarlamayı en baştan planlayarak ürünlerimizin katma değerini büyütüyoruz. Böylelikle yoksullukla mücadele ederek refahı artırıyoruz.

Şunu da hemen belirtmeliyim ki, bir saha ekibi kurduk. Bu ekip İzmir’in otuz ilçesini gezerek “İzmir Tarımı” kapsamına aldığımız stratejik ürünleri yetiştiren her üreticiyle tek tek görüşmeler yapmaya başladı. Bu sayede her üreticinin hangi ürünün ne kadar ve hangi yöntemlerle ürettiğini, hayvancılık yapıyorsa hayvana ne yedirdiğini, zeytincilik yapıyorsa zeytin ağaçlarını nasıl işlediğini detaylı şekilde öğreniyoruz. Bu araştırmanın sonucunda İzmir’in ürün envanteri ortaya çıkıyor. Yani elimizde hangi ürünün, hangi kalitede ve ne kadar olduğunu tüm detaylarıyla öğreniyoruz. Böylece üreticilerle birlikte çalışmalara başlıyor, “İzmir Tarımı”nın geleceğine birlikte yön veriyoruz.

Tarım sektörü, sulama yöntemleri teknolojisi nedeniyle su kaynaklarının yaklaşık %70’ini kullanıyor. Projede kuraklık tehdidine yönelik ne gibi önlemler yer alıyor?

TUNÇ SOYER: Devlet Su İşleri 2019 verilerine göre, Türkiye’de suyun %77’si tarımsal sulamada kullanılıyor ve bu durum değişmezse sizin de söylediğiniz gibi yakın gelecekte kuraklık tehdidiyle karşı karşıya kalacağız, içme suyu tehlikeye girecek. “İzmir Tarımı”, ekonomik değeri yüksek ve suyu az tüketen stratejik ürünleri destekleyerek tarımsal sulamada harcanan suyu %50 oranında azaltmayı hedefliyor. Kuraklığa karşı çiftçiye ve şehrimizdeki milyonları koruyor, içme suyu kaynaklarını teminat altına alıyor.

Türkiye’de tarımda bu kadar çok su tüketmemizin iki ana nedeni var. Birinci ve en önemli neden, köylüye dayatılan yanlış ürün desenleri. Bu da Türkiye iklimine uygun olmayan, aşırı su tüketen yabancı tohumların desteklenmesi ve toprakları işgal etmesi anlamına geliyor. Dolayısıyla siz ne kadar sulama yatırımı yaparsanız yapın, ürün deseni hatalı olmaya devam ettiği sürece su ihtiyacını karşılamanız asla mümkün olmayacak. Yeraltı suları, Küçük Menderes Havzası’nda olduğu gibi yüzlerce metre aşağılara inecek. Tarımsal sulama oranının bu kadar yüksek olmasının ikinci nedeni ise, vahşi sulama. Yani sulama sırasında yapılan israf.

İzmir’in yeni tarım vizyonunun en temel özelliği; sulamaya hiç gerek duyulmayan, yağmur suyunun yettiği ya da tasarruflu sulamayla yetişebilen tarımsal ürünlere öncelik vermesi.

TARIM DOSYASI 1

“TUNÇ SOYER”

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

Tarımı havza ölçeğinde planlayarak bölgenin iklim koşullarına uygun stratejik ürünleri teşvik etmesi, yani daha planlama aşamasından itibaren kuraklıkla mücadele etmesi. Böylece bugün tarımsal sulamada kullanılan suyu en az %50 oranında azaltmayı hedefliyoruz. Bu %50’nin büyük kısmı havza planlamasıyla, yani doğru ürünün doğru yerde ekilmesiyle sağlanacak. Öngörülen su tasarrufunun diğer kısmı ise, modern sulama teknikleriyle gerçekleşecek.

Projenin sürdürülebilirlik hedefleri nedir? Yeni bir Tansaş projesine dönüşebilir mi?

TUNÇ SOYER: Üretilen, markalaşma süreci tamamlanmış, paketlenmiş ürünler "İzmir Tarımı" stratejimizin beşinci aşaması olan satış, pazarlama ve ihracat için hazır hâle geliyor. Amacımız, "İzmir Tarımı" çerçevesinde ürettiğimiz katma değeri yüksek ürünlerimizi İzmir'de, Türkiye'de, dünyadaki diğer mecralarda satışa sunmak ve üreticilere, çiftçiye daha fazla gelir sağlamak.

İzmir'deki doğa dostu stratejik ürünlerimize olan talep, uluslararası piyasalarda da hızla artıyor. Dolayısıyla biz "İzmir Tarımı"nın ürünlerini sadece iç piyasa için değil, aynı zamanda ihracat için de geliştiriyoruz. Belediye şirketimiz İZFAŞ, bu konuda büyük bir rol üstleniyor. Markalaşma, e-ticaret ve ihracat konularında tecrübesi olmayan küçük üreticileri fuarlarımız aracılığıyla dünyaya açıyoruz. Buradan yine müjdelemek isterim ki, Sasalı'daki tarım merkezimizde bir ihracat destek ofisi de kuruyoruz. Katma değeri yüksek, markalaşmaya ve teknolojiye dayalı ihracatı artırmak için seferberlik başlatıyoruz. Bu konuda Ege İhracatçı Birlikleri, İzmir Ticaret Borsası ve İzmir Ticaret Odası'yla ortaklık içinde çalışıyoruz. Önümüzdeki dönemde belediye şirketimiz Baysan üzerinden doğrudan ihracat yapacağız.

Yeni dönemde sadece alım garantisi vermekle kalmıyoruz, artık satış garantisini de gündemimize alıyoruz. Satış garantisinde en önemli hedefimiz, ihracat. İZFAŞ'ın düzenlediği fuarlar, üreticiyi dünyadan alıcılara buluşturmaya devam edecek. Türkiye'nin tek zeytin ve zeytinyağı fuarı Olivtech, yine Türkiye'nin tek organik ürünler fuarı Ekoloji İzmir, Türkiye'de ilk defa düzenlenecek Terra Madre gibi fuarlarla küçük üreticileri doğrudan ihracatçı hâline getiriyoruz. Flowera Kesme Çiçek Süs Bitkileri ve Peyzaj Fuarı'yla Küçük Menderes havzamızdaki bu önemli sektöre destek oluyoruz. Amacımız, 13 milyon dolara düşen ihracatı 250 milyon dolar seviyesine yükseltmek.

Bu kapsamda az su tüketen süs ve peyzaj bitkileri, hem alım garantisinde hem ihracat desteğimizde önceliğimiz olacak. Desteğimiz iç piyasaya erişim ve e-ticaret alanında da sürecek.

İZMİR TARIMI:

- Tarımsal su kullanımını %50 azaltarak içme suyunu koruyor.
- Sulama ihtiyacı olmayan, ekonomik değeri yüksek, yerel tarım ürünlerini alım garantisıyla destekliyor.
- Tarımsal ürünlerin markalaşmasını ve pazarlamasını destekleyerek katma değerini büyütüyor.
- İhracat potansiyeli yüksek, nitelikli tarım ürünlerini teşvik ederek Türkiye ekonomisini büyütüyor.
- Küçük üreticinin örgütlenmesini teşvik ediyor, çiftçilerin doğduğu yerde doyabilmesinin önünü açıyor.
- Kadınların ve gençlerin tarım ekonomisinde yeniden söz sahibi olmasını sağlıyor. Kırsaldaki yaşam kalitesini büyütüyor.
- Tarım alanlarını sadece gıda üretimi için değil, tüm canlılar için geliştiriyor, doğanın korunmasını destekliyor.
- Toprağı, suyu ve tohumu dengeli şekilde kullanarak iklim kriziyle mücadele ediyor.
- Yerli tohumları ve hayvan ırklarını yaygınlaştırarak tarıma sahip çıkıyor.
- Şehirlerimizde yaşayan milyonlarca insanın sağlıklı, güvenilir ve ekonomik gıdaya erişmesinin önünü açıyor.

Üretim temiz olması nasıl kontrol edilecek?

TUNÇ SOYER: "İzmir Tarımı"nın beşinci ayağı; araştırma geliştirme, eğitim ve sertifikasyon süreçleri. Bu kapsamda İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde yeni kurduğumuz saha ekibi, üretimin "İzmir Tarımı" ilkelerine, çevre ve sağlıkla ilgili kalite standartlarına uygunluğunu yerinde denetleyecek. Alım ve satış garantisine yönelik desteğimiz yalnızca bu kalite standartlarına uygun ürünler için geçerli olacak.

Proje gerçekten heyecan verici. Bu model diğer belediyelerce tekrarlanabilir bir model mi? Bu konuda talep geliyor mu?

TUNÇ SOYER: "İzmir Tarımı" sadece İzmir için oluşturulmuş bir tarım politikası değil, İzmir'den başlayarak tüm Türkiye'de yeni ve farklı bir tarım ekonomisi inşa etme projesi. Dolayısıyla diğer belediyeler de "İzmir Tarımı" ilkelerini kendi kentlerine uyarlayarak kendi bölgelerinin ürün desenlerine, coğrafi koşullarına göre tarım yapılmasını ve elde edilen ürünlerin belediye güvencesiyle pazarlanmasını sağlayabilir. Aslına bakarsanız, buna ihtiyacımız da var. Zira köylerin mahalleye dönüştürülmesiyle Türkiye tarımı büyük bir yara aldı. Biz "İzmir Tarımı"nın şehrimizden başlayarak tüm ülkede köylerin ve çiftçilerin dertlerine derman olacağına inanıyoruz.

Pandemi, gıdaya erişimde yerelin önemini bir kez daha gösterdi. Sizce Türkiye'yi gıda krizi bekliyor mu?

TUNÇ SOYER: Maalesef eşitsizlikler üzerine kurulu bu sistemde insanların gıdaya erişiminde de eşitsizlikler var. Gıda krizi ve kuraklık iç içe geçmiş konular. İşte, tam da bu yüzden başka bir tarımın mümkün olduğunu söylüyor ve hem doğanın hem de insanların sağlığını koruyan yeni tarım politikamızı devreye alıyoruz. Bizim öncelik vereceğimiz ürünlerin tamamı İzmir'i, Türkiye'deki diğer şehirleri ve ihracat yoluyla dünyayı besleyebilecek kadar büyük üretim ve satış potansiyeline sahip. Bu anlamda politikamız gıda kriziyle de mücadele etmeye muktedir.

“TARIMDAN UZAKLAŞMAYI DEĞİL, TARIMA YENİDEN DÖNMİYİ SAĞLAMAYI AMAÇLADIK”

TARIM DOSYASI 2

“YILMAZ BÜYÜKERŞEN”

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

YILMAZ BÜYÜKERŞEN: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi olarak 2017 yılından bu yana belirli bir plan ve program dâhilinde tarımın geliştirilmesi, üreticinin desteklenmesi konusunda projeler hayata geçiriyoruz.

Bundan önce de farkındaydık, ancak pandemi süreci bize bir kez daha gösterdi ki ülkelerin gıda ihtiyaçlarının karşılanması, en hayati konulardan biri. Türkiye tarım ve tarımsal üretim açısından çok büyük avantajlara sahip. Yıllarca tarım alanında dünyanın “kendi kendine yeten” ülkelerinden biriydik. Ancak özellikle son 20 yılda, devletin tarıma ve üreticiye bakışı değişti. Kuruluş amaçları üreticiye kredi/finansman ve ürünün satışı konusunda destek vermek olan Tarım Kredi Kooperatifleri’ne bir banka görüntüsü kazandırıldı ve faizle kredi veren, faizden para kazanan, zamanında ödenemeyen borçlar için anında icra işlemi başlatan bir tür ticari kuruma çevrildi. Çiftçiyi topraktan, hayvancılıktan ve üretimden kopardı. Köyler giderek boşaldı. Yeni yetişen nesiller, atadan, dededen kalan topraklarında üretim yapmak yerine şehir merkezlerine göçüp asgari ücretle iş aramayı tercih eder hâle geldi. Yalnızca belli bir yaşın üzerindekiiler üretime devam etti. Doğal olarak o nüfus da gün geçtikçe azalıyor.

Tarım konusunda hâlin ve gidişatın olumsuzluğunu görüp kayıtsız kalmamız mümkün değildi. O nedenle önce kendi çalışma arkadaşlarımla bir araya gelerek mevzuat ve yasalar çerçevesinde üreticiye nasıl destek olabileceğimizi konuştuk. Yasalarla bize verilmiş görevleri ve sorumlulukları aksatmadan köylüye, tarıma, hayvancılığa yönelik nasıl projeler geliştirebileceğimizi belirledik. Sahip olduğumuz olanakları yasal mevzuat içinde nasıl değerlendirebileceğimizi saptadık. Örneğin, büyükşehirlerde İl Özel İdareleri’nin kapatılmasıyla belediyelere devredilen arazileri tarıma ve üretime nasıl katabileceğimizi konuştuk. Geçici süreyle de olsa bu arazileri çiftçinin kullanımına açtık.

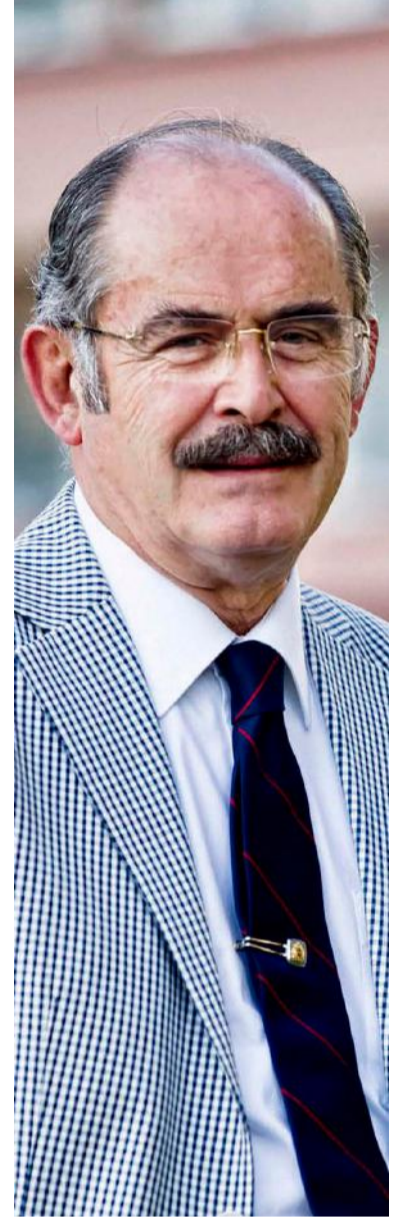
Temel amacımız, köylüye ve çiftçiye “can suyu” verebilmektir. Böylelikle üretimden para kazanmalarına olanak tanımaktır. Tarımdan uzaklaşmayı değil, tarıma yeniden dönmeyi sağlamayı amaçladık.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

YILMAZ BÜYÜKERŞEN: “ ana başlığı altında toplayabileceğimiz çalışmalarımız iki bölümden oluşuyor. Birincisi, tarımsal üretim. İkincisi, hayvancılık. Önce tarım alanındaki projelerimizden başlayalım.

Geride bıraktığımız 4 yıl içinde birçok projeyi hayata geçirdik. Bunlardan ilkinde üreticiye bedelsiz olarak domates fidesi dağıttık. İlk aşamada dağıttığımız 200.000’den fazla domates fidesinden üretici güzel verim aldı ve kazanç elde etti. Ardından yine aynı dönemde hibe olarak 500.000 marul fidesi dağıttık.

Eskişehir, uzun yıllar boyunca ipek böcekçiliğinin sıkça yapıldığı bir bölgedir. Ancak ilerleyen yıllarda yavaş yavaş geriledi. Neredeyse yok olma noktasına geldi. Bu olumsuzluğu sona erdirmek ve yeniden canlandırmak için kendimize ait arazilerde dut fideleri ürettik ve isteyen üreticilere yine hibe olarak verdik. Eskişehir’in özellikle Sarıcakaya ve Mihalgazi ilçelerinde seracılık çok yaygındır. Bu bölge, Çukurova iklimine sahiptir. Buralarda sebze-meyve kurutma tesisleri kurarak bölge halkının kullanımına sunduk. Lavanta yetiştirilmesi konusunu teşvik ettik, destek verdik. Üreticinin ürettiği ürünü mümkün olduğunca aracısız satabilmeleri ve direkt tüketiciye sunabilmeleri için kooperatifçiliğin önemini ve değerini anlattık, teşvik ettik. Kuruluş ve işletme aşamalarında yol gösterici olduk. Kendi belediyelerimiz bünyesinde kurulan halk market, üretici market gibi satış mağazalarında direkt üreticiden aldığımız ürünlerin satışını yaptık. Diğer şehirlerin belediyeleriyle irtibata geçerek Eskişehirli üreticilerin ürünlerini alıp satmalarına aracılık yaptık. Biz de o şehirlerdeki üreticilerin ürünlerini alarak kendi mağazalarımızda sattık. Halk Ekmek büfelerimizde kendi ürettiğimiz ekmeğin yanına süt ve yumurta satışını ekledik. Tüketiciye sağlıklı ve menşei belli olan gıda ürünleri sunduk. Önemli projelerimizden biri de kısa adı ÇİDEM olan “Çiftçi Destekleme Merkezi” kurmaktır. Kurmaktır derken vazgeçtiğimiz anlaşılmasın, yalnızca pandemi nedeniyle askıya almak zorunda kaldık. En yakın zamanda kuruluşunu tamamlayıp hayata geçireceğiz. Buradaki amaç, ziraat mühendisi, veteriner gibi uzmanlarla birlikte üreticiye hem yol göstermek hem de yaşanan sıkıntılara çözüm üretmek.

Eskişehir'de hayvancılığın can damarı, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğidir.

Büyükşehir belediyesi olarak tarım ve hayvancılıktaki kötü gidişe bir dur demek amacıyla ilçe belediyelerimizle birlikte küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde "Eskişehir Modeli" diyebileceğimiz üretim çiftliklerini hayata geçiriyoruz.

Küçükbaş hayvancılıkta Eskişehir modeliyle kendi personelimize ve araçlarımızla kamu kaynaklarını daha etkin ve tasarruflu bir şekilde kullanmayı hedefliyoruz.

Bundan sonra çiftçimize dağıtacağımız yerli koyunlarımızı ve keçilerimizi ilçe belediyelerimizle birlikte kurduğumuz bu modern çiftliklerde yetiştireceğiz.

Proje kapsamında gerek hayvanlarımızın yem ihtiyacını karşılamak gerek çiftçiye yem ve tohum hibe etmek amacıyla 2.000 dekar alanda ekim yaptık.

250 baş yerli merinos ve merinos kırması koyun ile başladığımız Alpu ilçemizdeki çiftliğimizde gebe aldığımız koyunlarımız yavruulamaya başladı.

Kısa bir sürede 170 adet kuzumuz oldu. Mart ayı itibarıyla Alpu çiftliğimizdeki hayvan sayımız 500'ü geçecek. Bugün itibarıyla bu sayı yalnızca Alpu'da 420.

Önümüzdeki yaz aylarında bu koyunlarımızı zor günlerden geçen çiftçilere, hayvancılıkla uğraşmak isteyen gençlere ve kadınlara dağıtacağız.

Seyitgazi ilçemizdeki çiftliğimizi de kısa bir süre sonra hizmete alacağız. Orada da 250 yerli küçükbaş var. Bugüne değin 40 yavru aldık. 2 ay sonra Seyitgazi'deki sayı da 500'ü aşacak. Bu iki ilçemizde hayata geçirilen projeler sayesinde şu anda boş olan 40.000 dekarlık mera alanını da kullanıma açmayı hedefliyoruz.

Alpu ilçemize bağlı Bozan Mahallesi'nde manda yetiştiriciliği projemizi önceki yıllarda hayata geçirmiştik. 2018 yılında 50 mandayla başlayan projede şu an 82 dişi manda mevcut. Sayı az gibi görülebilir, ancak süt veriminin artırılması için sürü devamlı olarak yenileniyor ve dişi mandalar elde tutuluyor. Buradaki manda sayısı da sistemli bir şekilde artmaya devam etmektedir.

Kurduğumuz ve kuracağımız modern tesisler sadece bir üretim merkezi olmayacak, aynı zamanda çiftçinin her daim hizmetinde olacak, âdeta bir okul gibi çalışacak. Çiftliklerimizde düzenleyeceğimiz farklı eğitim programlarıyla genç çiftçilere hayvan bakımı başta olmak üzere birçok alanda uygulamalı eğitimler vereceğiz.

Bu projedeki en büyük amaçlarımızdan birisi de boşalan meralarımızın tekrar aktif ve etkin bir şekilde ıslah edilerek kullanılmasını sağlamaktır. Avrupa ülkelerinde kuzu ölümlüleri %5'i geçmezken, ülkemizde kayıp oranı maalesef %25. Yapılan araştırmalara göre, ıslah edilmiş meralar küçükbaş hayvancılıkta 2.5 kat, büyükbaş hayvancılıkta 1.5 kat ekstra verim sağlıyor.

Kötü bakımdan ve yanlış tedaviden dolayı yılda yaklaşık 4 milyon kuzu kaybediyoruz. Bu ölümlerin yarısının dahi önüne geçebilirsek yurtdışından hayvan ithal etmemize gerek kalmayacak.

1970-2017 döneminde yaklaşık 21 milyon hektar olan mera alanları 2020 yılı itibarıyla 11 milyon hektara düşmüş. Mera alanlarımızı neredeyse yarı yarıya kaybettik. Hem hayvancılıkla hem de tarımsal üretimle ilgili projelerimiz farklı uygulamalar eklenerek devam ediyor. Özellikle diğer CHP'li belediyelerle sürekli temas hâlindeyiz.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemleriniz var mı? Varsa nelerdir?

YILMAZ BÜYÜKERŞEN: Su konusu da en az tarım ve üretim kadar önemli. Her ne kadar tam tersiymiş gibi düşünülse de su açısından hiç de zengin bir ülke değiliz. Son günlerde de örneğini yaşadık. Bir kaç ay yağışların olmaması ya da az olması, barajlarımızdaki su seviyesinin düşmesiyle kendini gösteriyor.

Su kaynaklarının tarımsal alanda kullanımına ilişkin belediye olarak herhangi bir inisiyatif kullanabilmemiz söz konusu değil. Su konusu tamamen Tarım Orman Bakanlığı'yla ona bağlı Devlet Su İşleri'nin görev sahası içinde. Biz belediye olarak ancak uyarı görevimizi yerine getiriyoruz. Kamuoyuna, resmi kurumlara bilgi veriyor ve alınması gereken önlemleri öneriyoruz.

Dediğim gibi bu konuda yapabileceğimiz tek şey, uyarı görevini yerine getirmek. Bunu da fazlasıyla yapıyoruz.

Örneğin, son dönemde Eskişehir'deki birçok billboard ve reklam yerini "suyun dikkatli kullanılması" gerektiğine yönelik afişlerle donattık.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenin bu konuda girişimi var mı?

YILMAZ BÜYÜKERŞEN: Tarım sektörünün içinde olduğu sıkıntılar bütüncül bir biçimde ele alınıp devlet eliyle çözülebilir. Yani kesin ve net yasal düzenlemeler ve yaptırımlar getirilmeli. Yalnızca yerel yönetimlerin inisiyatifine bırakılırsa, farklı uygulamalar ortaya çıkabilir.

Yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler yukarıda da değindiğim şekilde daha spesifik olabilir. Şunun da altını çizmem gerekiyor. Yerel yönetimlerin verdiği destekler "can suyu" dur. Sürekli devam edecek anlamına gelmemeli. Üreticinin biraz toparlanabilmesi, kendisine gelebilmesi ve üretmek de kazanabileceğinin farkına varması içindir. Üretici "nasıl olsa belediyeler her yıl hibe desteği veriyor" diye beklerse, bundan gereken fayda çıkmaz. Biz biraz destek verip iteleyerek tekerin yeniden dönmesini ve hız kazanmasını sağlamaya çalışıyoruz. Gerisi, devletin tarım politikalarında yapacağı revizyona ve çiftçinin buna vereceği tepkiye bağlıdır.

“KÜRESEL-ÜLKESEL DÜŞÜNÜP YEREL DAVRANMAK TEMEL POLİTİKAMIZDIR”

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

MUHİTTİN BÖCEK: Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin hedefi, yalnızca bölgesel ve ekonomik kalkınma açısından değil, insan merkezli duyarlı bir toplum oluşturma hedefiyle insanların ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki tüm ihtiyaçlarına cevap veren refah düzeyi yüksek bir Antalya'dır.

“Yerellik” ilkesi üzerinde durmaktayız. Yerel kalkınmayı desteklemek için küçük ölçekli işletmelere altyapı desteği verilmesi, kırsaldaki üreticilerin örgütlenmesinin teşvik edilmesi, yöreye özgü gıdaların ve el emeği ürünlerin gelecek nesillere aktarılması için tanıtımının yapılması, planlama dahil üzere yerel tarım-hayvancılık ve balıkçılık kaynaklarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu konularda yerel halkı bilinçlendirmek ve doğal kaynaklarımızı koruyarak geliştirmek de amaçlarımız arasındadır. Gelecek kuşaklara daha geniş ayrıcalıklarla hizmet götürebilmek için “küresel-ülkesel düşünüp yerel davranmak” temel politikamızdır. Bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik belirlenen amaçlar doğrultusunda merkez ve yerel arasında uyumlu çalışmalar gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Günümüzde tarımda mahalli idarelerin önemi gittikçe artmakta, özellikle belediyelerin kendi bölgelerinde insanların yaşam kalitesini yükseltme hedefi ve çabaları sürekli yatırımları da gerekli kılmaktadır.

Salgının yol açtığı krizin etkilerini de hafifletmek amacıyla gıda üretiminde ekolojik dönüşümü öngören yeni bir takım stratejiler hayata geçirmek amacıyla hareket ediyoruz.

Adil ve sağlıklı bir gıda sistemi kurmak için üreticiden-tüketicieye direkt erişim imkânlarını yaratmanın yanı sıra ürün israfının engellenmesine ve planlı üretim modellerinin desteklenmesine yönelik çalışmalarımızla sürdürülebilir bir gıda sistemi kurmayı ve biyolojik çeşitliliği korumayı amaçlıyoruz.

Sera gazı emisyonlarını sıfıra indirmek üzere planlamalar yapıyoruz. Beş yıl içerisinde kimyasal tarım ilaçlarının kullanımını mümkün olan en az miktara çekmeyi, gübre kullanımının en az %20 oranında azaltılmasında üreticiyi desteklemeyi ve şehrimizin her köşesine yüz binlerce ağaç dikmeyi hedeflerimiz olarak belirledik. Çalışmalarımızı bu doğrultuda yapıyoruz.

Ekimden hasata, et işlemeden ürün lojistiğine kadar tarımsal değer zincirindeki birçok aşamada başvuru teknolojilerin tanıtımı ve kullanımıyla ilgili bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri yapıyoruz.

Sulama sistemlerinin entegrasyonu, dijital tarımın uygulanması ve yaygınlaştırılması için proje ve uygulamaları hayata geçiriyoruz.

Blockchain teknolojisi, tarım sektöründe gıda tedarik zincirinin optimizasyonunu sağlayarak gıda kaynaklarının izlenebilirliğini, gıda güvenliğini ve verimliliğini artırıyor. Bu amaçla uluslararası bir proje hazırladık.

TIBBİ ve AROMATİK BİTKİ YETİŞTİRİCİLİĞİ KURSU

Başvuru: Muhtarlıklar ve İlçe Hizmet Birimleri
İletişim: 0 (242) 345 00 14

Muhittin BÖCEK
Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı

#BizBirlikteYapalım

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemleriniz var mı? Varsa nelerdir?

MUHİTTİN BÖCEK: Sürdürülebilirliğin yanı sıra sudan tasarruf edilebilmesi, doğru sulama saatlerinin seçilmesi, yağmurlama yöntemiyle sulamak yerine kapalı sistem sulamanın yaygınlaştırılması önemli bir konu. Fazla sulamayla topraktan buharlaşmanın azaltılması, yabancı ot kontrol yöntemlerinin uygulanması, ekim/dikim ve hasat için en uygun zamanın seçilmesi, toprağın yapısına ve üretime en uygun şekilde toprağın işlenmesi, hava koşullarını dikkate alarak doğru miktarlarda sulama yapılması amacıyla yerinde eğitimler veriyoruz. Ayrıca yöreye uygun ürün deseni tavsiye ediyor, bu ürünlerin yetiştirilmesi konusunda eğitimler veriyor, uygulama bahçeleri tesis ediyoruz.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

MUHİTTİN BÖCEK: Şehir sakinlerinin gıda ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamak, üretimle buluşturmak, güvenli ve sağlıklı gıdaya erişilmesini sağlamak, belirlenen alanlarda marul, maydanoz vb. gibi taze tüketilen ürünleri içeren tarım alanları oluşturmak üzere planlamalar yapıyoruz

“Biyolojik Mücadele” yöntemini yaygınlaştırmak için belediyemizin olanaklarıyla ilk defa bu yıl, yararlı böcek üretimi çalışmaları başlamıştır. 75.000 dekar alanda turuncugilde ve narda uygulama yapılacaktır. Örtü altı tarımı içinde çiftçilerin kimyasal kullanımına alternatif olacak hem insan sağlığına yararlı hem de doğa dostu yöntemlerin yaygınlaştırılmasını ve üretici tarafından benimsenmesini sağlamayı hedefliyoruz. Şehir ve bitki atıklarının değerlendirilmesi, organik gübre dönüştürme Ar-Ge çalışmaları yapılarak belirli alanlara uygulanması planlanmaktadır. Pestisit kullanımının azaltılmasına yönelik de çalışmalarımız ve pilot uygulama alanlarımız bulunuyor.

Hayvancılığın her geçen yıl hızla azaldığı ülkemizde şehrimiz adına hayvancılığın tekrar canlandırılmasına yönelik çalışmalar planlıyoruz. Çeşitli hibelerin yanı sıra hastalık önleyici veterinerlik hizmetlerimiz, üreticinin talebine özel rasyon önerilerimiz ve yem bitkisi desteğimiz başlamıştır.

Tarımın desteklenmesi, üreticilerin tarımda sürekliliğinin artarak devam etmesi anlamında tüm kurum ve kuruluşlara olduğu gibi yerel yönetimlere de çok büyük görevler düşmektedir. Bunun bilinciyle ve sorumluluğuyla ortak akılla hareket ediyoruz. Üreticiyi bu sıkıntılı süreçte kısa ve uzun vadede desteklemek için gerekli saha çalışmalarının yanı sıra sorunu yerinde saptama ve anında müdahale etme gayreti içerisindeyiz. Teknik ve mekanik destekle çiftçinin yanındayız. Uzun vadede teknolojik açıdan hızla gelişen tarımsal sistemlerin kentimize entegrasyonu yönünde de hazırlıklarımız devam etmektedir.

TARIM DOSYASI 3

“MUHİTTİN BÖCEK”

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı

Üretimin her aşamasında, ürünün en sağlıklı şekilde üretilerek tüketiciye ulaşması noktasına kadar yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarına bakıldığında, süreçlerin iç içe olduğu görülmektedir. Gerek kırsaldaki gerek şehirdeki halkın arasındaki en önemli köprüyü oluşturduğumuzun bilincindeyiz. Bütün şehrin elele vererek birbirini desteklemesini önemsiyoruz. Plan ve programların yapılması konusundaki sorumluluğumuzun bilinciyle de maddi-manevi açıdan üzerimize düşeni yapmaktayız ve yapacağız. Çünkü biliyoruz ki, birlikte yaparız ve birlikte güçlüyüz.

“ÜRETİCİYİ DESTEKLEMİYİ SÜRDÜRECEĞİZ”

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

ZEYDAN KARALAR: Kırsalın yerinde kalkandırılması için sosyo-ekonomik seviyesinin geliştirilmesi, küçük ölçekli arazilerin katma değeri yüksek tarımsal ürünlere dönüştürülmesi, dezavantajlı grupların tarımsal üretime kazandırılması, yöreye has çeşitlerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, tıbbi aromatik bitkilerin yaygınlaştırılması, hayvancılığın gelişimi için yem desteklerinin yapılması, kentten kırsala dönüşünün sağlanması hedeflenmektedir. Teknik ve teknolojik tarımsal destekte bulunulması, yeni ürünlerle ilgili Ar-Ge çalışmaları sonucunda ürünlerin üreticiye kazandırılması, depolama ve pazarlama konusunda destek verilmesi, kooperatifleşmeyi geliştirmek adına kooperatif kurulması, var olan kooperatifleri aktif hale getirecek destek sağlanması, tarımsal ürün satış noktalarının kurulması çok önemli.

Adana Büyükşehir Belediyesi olarak merkezdeki ve kırsaldaki üreticileri desteklemeye, fide, silaj ve gübre dağıtmaya, kooperatifler kurulmasını teşvik etmeye, bilgi aktarımında bulunmaya, üreticinin malını değerinde satabilmesi için soğuk hava depoları kurmaya devam ediyoruz. Üreticiyi desteklemeye ve bulunduğu yerde mutlu olmasını, geçinebilmesini sağlamaya yönelik kararlarımızın sonucu olarak başta çilek, lavanta olmak üzere kırsaldaki ilçelerde milyonlarca fide dağıttık. Son olarak Pozantı’da 80.000 lavanta fidesi, Feke’de çoğunluğu kadınlardan oluşan 22 üreticiye 210.000 lavanta fidesi daha dağıttık. Özellikle kadınların, genelde üreticilerin kooperatifler kurarak güçlenmesi için yol gösteriyoruz, destek veriyoruz. Adana Büyükşehir Belediyesi, Türkiye’de bir ilki gerçekleştirerek “Tarladaki Bereket Servisi”ni çiftçinin, üreticinin hizmetine sundu. “Tarladaki Bereket Servisi”yle üreticinin tarlasındaki bereket, uydudan alınan bilgilerle, başka bir deyişle, uzaydan artırılabilecek. Tarlalar uydudan takip edilecek, toprak yapısından hava durumuna, ekim tavsiyesinden ilaçlama önerilerine, sulama miktarından hasat zamanına kadar gerekli birçok konuda üreticinin cep telefonuna mesaj atılacak.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

ZEYDAN KARALAR: Fide-fidan tohum desteği, soğuk hava depolarının hizmete sunulması, yem desteği, güneş paneli desteği, tıbbi aromatik bitki fide desteği, hayvan sağlığı aşılama ve ilaçlama destekleri.

Ayrıca kırsalda üreticinin ve özellikle kadının güçlenmesi için kooperatifler kurulmasına destek olmak için sürekli çalışıyoruz. Adana’nın her yerinde kooperatifler kurdurup bunları destekliyoruz. Kooperatifleşmeyi, üreticinin gücünü artıracak ve ürününü değerinde satmasına olanak sağlayacağı için önemsiyoruz. İnsanların yaşadıkları yerde mutlu olması, üretmeye devam etmesi için Adana Büyükşehir Belediyesi olarak üzerimize düşeni yapmakta kararlıyız. Mustafa Kemal Atatürk, “Köylü milletin efendisidir” diyerek köylülere, üreticilere önem vermemiz gerektiğini, tarımın ve hayvancılığın ülkeler için stratejik önemde olduğunu, yaklaşık bir asır önce söylemiş ve bu konuda izlenmesi gereken yolu göstermiştir.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemlerinizi var mı? Varsa nelerdir?

ZEYDAN KARALAR: Kit su kaynaklarının geomembran havuzlarda depolanmasının sağlanması, kapalı sulama sistemlerine geçilmesi, sulama göletlerinin yapılması, damlama sulama tekniğinin yaygınlaştırılmasının sağlanması gibi önerilerimizi sayabiliriz. Ancak su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin sorunu çözmek takdir edilmeli ki, belediyelerin tek başına yapabileceği bir iş değil. Bu konuda devletin, sulama birliklerinin ve üreticilerin işbirliği yapması çok önemli. Önümüzdeki dönemde bunun yapılmasının gerekliliği ortadadır. Kit su kaynakları olabildiğince akılcı kullanmak için bilim insanlarının da dahil olacağı şekilde yeniden organize etmemiz şart.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

ZEYDAN KARALAR: Tarım sektörünün en büyük sıkıntısı, değerinde ürün pazarlamasının yapılamaması, üretici ve tüketici arasında fiyat dengesinin kurulamaması, girdi maliyetlerinin yüksekliği ve plansız ürün deseninin oluşması.

Üreticiyi desteklemeyi sürdüreceğiz. Üretilen ürünlerin büyükşehir markasıyla satılmasını sağlayacağız. Bunlar hemen olmaz, ama yavaş yavaş yapacağız. Kooperatif kurma ve kooperatiflere destek olma anlayışı, bizim önceki dönem belediye başkanlığımızda da çok önemseydiğimiz ve hayata geçirdiğimiz bir yönetim biçimi.

TARIM DOSYASI 4

“ZEYDAN KARALAR”

Adana Büyükşehir Belediye Başkanı

Lavanta ekiminin ve desteklenmesinin sağlandığı Aladağ, Saimbeyli, Feke gibi ilçeler lavanta cennetine dönüştüğü zaman ve lavanta endüstriyel ürün olduğunda üretici beş kat fazla para kazanacak. Böyle tesisler açılacak. Böylece ürünün katma değeri artırılabilecek.

Sıkıntıları aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler: Tarım A.Ş.’nin kurulması çalışması, kooperatifçiliğin geliştirilmesi, ürünlerin satış noktalarının kurulması, üreticiden tüketiciye kaliteli ucuz ürünün ulaştırılması.

“YEREL YÖNETİMLERİN VEREBİLECEĞİ HER TÜRLÜ DESTEK TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜNE YARAR SAĞLAYACAKTIR”

TARIM DOSYASI 5

“VAHAP SEÇER”

Mersin Büyükşehir
Belediye Başkanı

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

VAHAP SEÇER: Mersin'in topraklarında yetişen tarım ürünlerinin iç ve dış pazarda gerektiği gibi yer bulması, bizim öncelikli hedeflerimiz arasında. Bunun için kırsal alanda tarımsal ve hayvansal üretimi destekleyerek, özellikle küçük aile işletmelerinin rekabet gücünü artırma yönünde çalışmalar yapıyoruz. Tarımsal ve Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın yürüttüğü projelerle hem kentimizin tarımında kalitenin ve verimin artmasını sağlıyor hem de kırsalda yaşayan ailelerin ekonomilerine katkı sunuyoruz.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

VAHAP SEÇER: Çukurova'nın bereketli topraklarına sahip Mersin, tarımsal üretim potansiyeli çok yüksek bir şehirdir. Bu yüzden üretimin her aşamasında üreticilerin yanında olmaya özen gösteriyoruz. Belediye olarak tarımsal alanda fide ve fidandan ekipman desteğine, atalık tohumların gün ışığına çıkarılmasından kooperatiflere destek verilmesine kadar birçok alanda proje yürütmekteyiz. Tarımda sürdürülebilirlik için uzun vadede doğal kaynakların korunmasını amaçlıyoruz.

“Yerel Ürünler Sahip Çıkma” projesi kapsamında ata tohumlarına sahip çıkıyoruz. Yerel buğday çeşitlerinin yerinde korunması ve pazarlanması için Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitü Müdürlüğü'yle geliştirdiğimiz proje dahilinde Silifke ilçemizin Balandız Mahallesi'nde atalık buğday tohumlarını üreticilere dağıttık. Üretilen buğdaylar talepler doğrultusunda belediyemize bağlı Halk Ekmek Fabrikası (MER-EK) başta olmak üzere un ya da bulgur olarak değerlendiriliyor. 2021 yılında da yerel ürünlere ve Gülnar nohutuna da destek vererek sahip çıkmaya devam edeceğiz.

Üreticilere fide ve fidan desteği sağlıyoruz. Böylece bir taraftan boş arazileri tarıma kazandırıyoruz, bir taraftan da üreticilere yeni kazanç kapıları açıyoruz. 2020 yılında 100.000 lavanta fidesini, 12.500 incir fidanını, 200.000 nergis soğanını, 3.250 avokado fidanını, 51.000 Gemlik zeytin fidanını ve 9.120 Sarıulak zeytin fidanını üreticilere dağıttık. 2021 yılında zeytin, badem, lavanta, kantaron, nergis soğanı, ceviz, kivi, avokado, çilek, alıç gibi fidan-fide-soğan destekleriyle üreticilerin kalkınmasını ve tarımsal alanların daha da artırılmasını hedefliyoruz.

Tarımın yanında hayvancılığa da destek veriyoruz. Birçok paydaşımızın da olduğu “Haydi Gel Köyümüze Destek Verelim” projesi kapsamında ilk yıl 27'si kadın olmak üzere 60 üreticinin her birine 25 küçükbaş hayvan verdik. Kısa süre sonra bu küçükbaş hayvanlar doğumlarla çoğalarak üreticinin yüzünü güldürdü. Beş yıl sürmesini planladığımız projemizde yeni doğumlarla damızlık popülasyonuna 7.500 yeni hayvan eklenecek. İlk yıl küçükbaş hayvan verilen üreticilerden elde edilecek dişi damızlık hayvanlar üçüncü yıl yeni üreticilere teslim edilecek. Projenin bugünkü cari fiyatlarla beş yılda maliyeti yaklaşık 11 milyon TL olacak. Ayrıca bu proje kapsamında küçükbaş hayvan üreticilerine bir yıllık yem ve aşı desteği de veriyoruz.

Yine bu yıl için “100 Aileye 100 Kaz” projesini başlattık. Bölgeye uygun ve randıman verebilen çeşitler seçildi. Bunun üretiminden pazarlanmasına kadar her türlü çalışmayı yaptık. Üç yıllık bir proje olacak. Şimdilik her yıl yine 100 aileye kaz dağıtımını yapacağız ve takip edeceğiz. Ardından da bunların alımını gerçekleştirip pazarlamasını yapacağız.

“Süt Senin Gurur Mersin'in” projemizle geçen yıl 1 milyon 200 bin adet kutu sütü çocuklara dağıttık. Bu yıl da 1 milyon 500 bin kutu sütü ilkököl öğrencilerine -pandemiden dolayı evlerine giderek ulaştırıyoruz. Böylece üreticiden tedarik edilen sütle üreticinin ürünü değerlendiriliyor ve kazancı artıyor.

Tarımsal ve Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı aracılığıyla üreticinin maliyetlerini düşürmek için ürettiği ürüne uygun ekipman desteğinde de bulunuyoruz. Kırsal mahallelerimizdeki vatandaşlarımızla buluşturuyoruz. Üretilen ürün çeşidine göre verilen ekipmanlarla çiftçinin maliyetini azaltıyor ve ekonomik kazancının artmasını sağlıyoruz.

Ayrıca büyükşehir olarak kooperatiflere verdiğimiz badem soyma, bitkisel atık kıyma, erik boylama yıkama, zeytin boylama, üzüm sıkma, taş kırma makinesi ve süt soğutma tankı desteğiyle üreticiye ulaştırıyoruz. Mersin Kadın Kooperatifi aracılığıyla ilçelerimizde “Üretici Kadınlar Buluşma Etkinlikleri” düzenleyerek bütün ilçelerimizden üretici kadınları buluşturuyoruz. Kırsalda yaşayan kadınlar açısından oldukça zahmetli olan hamur yoğurma işlemi için makine desteği sağlamaya başladık. Hamur yoğurma makinesinin ilki Tarsus'a bağlı Kumdere Mahallesi'nde yaşayan kadınlara teslim edildi. Makine, geleneksel yöntemlerle 1.5 saatte yapılan işlemi 15-20 dakikaya kadar indiriyor.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemlerinizi var mı? Varsa nelerdir?

VAHAP SEÇER: Yıllar önce yapılan sulama kanallarının ve sulama tesislerinin zaman içerisinde hasar görmesi ya da kullanılamaz duruma gelmesi, üreticinin üretim potansiyelini olumsuz etkiliyordu. “Tarım Arazileri Sulanıyor, Topraklar Bereketleniyor” sloganıyla bugüne kadar kent genelinde 43 mahallede 60 kilometre çelik ve HDPE sulama borusu dağıtımını tamamladık. Tarımsal sulamanın daha düzgün yapılması ve suyun israf edilmemesi adına bu yıl aynı proje kapsamında 100 kilometre sulama borusu daha dağıtacağız.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

VAHAP SEÇER: Büyükşehir Belediye Kanunu'nda “Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilirler” hükmü bulunmaktadır. Biz de bir yerel yönetim olarak bu yetkiye dayanarak bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz ve bundan sonraki süreçte hayata geçirmeyi planladığımız projelerle tarım ve hayvancılık sektöründe yaşanan sıkıntılara bir nebze de olsa merhem olmaya çalışıyoruz. Çünkü biliyoruz ki, merkezi hükümetin vermiş olduğu destek olsa da, yerel yönetimlerin verebileceği her türlü destek tarım ve hayvancılık sektörüne yarar sağlayacaktır.

“ÇİFTÇİLERİ KADERİYLE BAŞBAŞA BIRAKAMAYIZ”

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

ÖZLEM ÇERÇİOĞLU: Aydın, tarımsal üretim, hayvancılık, turizm ve sanayi kentidir. Bu sektörlerin içerisinde tarımsal üretim büyük bir yüzdeyle ilk sırada yer almaktadır. İncir, zeytin, kestane, pamuk, çilek gibi birçok tarım ürünü ilimiz sınırlarında yetişir. Tabii ki tarımsal üretimin bu kadar yoğun olduğu bir ilde bizlere düşen görev de bu sektörün çok daha iyi noktalara gelmesini sağlamak. İçinde bulunduğumuz pandemi sürecinin bir yansıması olarak ülkelerin özellikle tarım ve gıda ürünlerinde kapalı ekonomilere dönülmesi bunun önemini belirginleştirmiştir. Bu noktadan hareketle Aydın'da tarımsal üretimi ve hayvancılığı eşgüdümlü değerlendirip tarım politikalarımızı ona göre uyguluyoruz. Bunun yanında vatandaşlarımızın girdi maliyetlerini azaltabilmek için de adımlar atıyoruz.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

ÖZLEM ÇERÇİOĞLU: Aydın'da özellikle tarımsal üretimde ve hayvancılıkta önümüzdeki 20-30 yılın planlamasını yaparak adımlar atıyoruz. Attığımız adımlarda da Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki projelerinden ilham alıyoruz. Az önce saydığım gibi, Aydın birçok ürünün üretiminde ilk sıralarda gelse de bu verimli topraklarda katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi için çiftçileri yüreklendiriyoruz. Örneğin, İncirliova ilçemizde açtığımız "Aydın Çiftçi Merkezi"nde sakız ağacı, kuşkonmaz, ejder meyvesi gibi ekonomik getirisi yüksek ürünlerin üretimine başladık. Ürettiğimiz bu fidanları yakın bir zamanda çiftçilere ücretsiz hibe edeceğiz ve onların üretmesini sağlayacağız. Pandemi sebebiyle erteleysek de bu merkezimizde çiftçilere eğitimlerimiz olacak. Atalarımızdan bize miras kalan tohumlarımıza sahip çıkıyoruz ve 6 yıldır bu tohumlardan üretilen vatandaşlara dağıtıyoruz. Sosyal belediyeciliğin bir gereği olarak Aydın'da küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi için 6 yıldır çalışıyoruz. Kendi çiftliğimizde ürettiğimiz verimi yüksek sakız koyunlarını hayvancılığa başlamak isteyen vatandaşlara, öncelikli olarak kadınlara, 2 dişi 1 erkek şeklinde hibe ediyoruz. Böylelikle her yıl onlarca kadının hayvancılığa başlamasını sağladık. Ayrıca 25 baş ve üzerinde koyunu olan çiftçilere de damızlık sakız koçu hibe ederek onların da sürülerini verimi yüksek sakız ırkına geçirmelerini sağlıyoruz.

Yakın zamanda Çine çaparı ve Honamlı keçilerinin de hibelerine başlayacağız. Bu noktada Çine çaparı cinsi koyuna özel önem verdiğimiz altını çizmek isterim. Çünkü bu koyun ırkının nesli yok olma tehlikesi altındaydı. Bu koyunu üreten son üreticiden aldığımız koyunları geçen zamanla birlikte çoğalttık ve dağıtımına hazır hâle getirdik. Yakın bir zamanda da kadınlar öncelikli olmak üzere koyun üretilen yan gelir elde etmek isteyen vatandaşlara hibe edeceğiz. Böylelikle hem bu koyun ırkını koruduk hem de vatandaşları koyunculığa teşvik ettik. Bundan 20-30 yıl sonra hâlâ Çine çaparı koyunu olursa bu, üreticilerin sayesinde olacak.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemleriniz var mı? Varsa nelerdir?

ÖZLEM ÇERÇİOĞLU: Kendimize ait su göletlerinin sulama şebekelerinin daha geniş alanlara hizmet etmesi için yeni hatlar yapıyoruz. Ayrıca tarımsal sulama şebekesi olmayan göletlerin de tarımsal sulamada kullanılabilmesi için yeni hatlar yapmaya devam ediyoruz.

Bu noktada su kaynaklarının verimli kullanılabilmesi için çiftçilerin vahşi sulamadan vazgeçmelerini öneriyoruz, damlama sistemine geçmelerini istiyoruz.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

ÖZLEM ÇERÇİOĞLU: Tarım sektörünün sıkıntılarını iyi anlamak lazım. Başlıca sıkıntı, maliyet enflasyonu. Bunun yapısal bir sıkıntı olduğunu söyleyebiliriz. Söyle ki, ülkede üretmeye kalksak ithalden pahalıya geliyor, ithal etsek dövizle yapıyoruz ve bu da kaynak çıkışı demek. Çünkü girdi maliyetleri, dolayısıyla ürün maliyeti her geçen gün artarken ortaya çıkan ürünün fiyatı artmıyor.

Can yakıcı bir örnek olarak ülke tarihinde ilk kez yapılan saman ithali önümüzde duruyor. Sadece bu da değil. Bu yaz çiftçiye buğdayını 1.6 TL'ye sattıranlar şimdi 2 TL'ye buğday ithal ediyor. Bizim çiftçimizin günahı ne? Neden biz kendi çiftçimizden 2 TL'ye almıyoruz?

Bu noktada tarımda ürün arzının artırılması, üretimin desteklenmesi yoluyla girdi maliyetlerinin düşürülmesi, kuraklıkla mücadele edilmesi, planlı tarımsal faaliyet yapılması, araçların ortadan kaldırılması gibi gerçekçi ve ayakları yere basan politikalar hakkında konuşulması gerekiyor. Bunlar tek başına yerel yönetimlerin üstesinden gelebileceği konular değil. Bu konuların yurt çapında sağlam bir planlamayla hayata geçirilmesi gereken politikalar olduğunu düşünüyoruz.

Tabii ki bu teşhisi yaptıktan sonra da çiftçileri kaderiyle baş başa bırakmayız.

Maliyet enflasyonunun düşürülmesine yönelik olarak çiftçilere kendi iştirakimiz Ege Yem aracılığıyla piyasaya göre daha ekonomik ve kaliteli yem sağlıyoruz. Çilek üreticisine sıvı gübre desteğinde bulunuyoruz. Kendi iştirakimiz Halk Ege Et'le araçları aradan çıkardığımız için hayvan üreticisinin daha fazla kazanmasını sağlıyoruz. Kendi yetiştirdiğimiz koyunları hibe ederek koyuncululuğun geliştirilmesine yönelik adımlar atıyoruz.

Kooperatiflerimizin, özellikle de kadın kooperatiflerimizin ürünlerine Halk Ege Et marketlerimizde yer vererek onlara yeni bir pazar açıyoruz. Tarımda katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi için çiftçinin önünü açıyoruz.

TARIM DOSYASI 6

“ÖZLEM ÇERÇİOĞLU”

Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı

Yani maliyet enflasyonu ile mücadelenin de birkaç yolu var ve biz bunları uyguluyoruz, inisiyatif alıyoruz. Ama Erzurum'daki, Rize'deki, Antalya'daki, Edirne'deki çiftçi de bizim için önemli. Onların da maliyet enflasyonu karşısında ellerinin, kollarının bağlandığını biliyoruz. Dolayısıyla yapısal reformlarla, hem de bir an önce, yurt genelinde maliyet enflasyonunun düşürülmesine yönelik adımlar atılması gerektiğini düşünüyoruz.

“TARIM KONUSU BİZİM KIRMIZI ÇİZGİMİZDİR”

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikaları nelerdir?

OSMAN GÜRÜN: Turizm kenti olarak bilinen ilimiz Muğla aynı zamanda verimli toprakları ve başat ürünleriyle tarım kentidir. Muğla, dünyanın en değerli zeytinyağlarına ev sahipliği yaptığı ve dünya çam balı üretimine büyük katkı sunduğu için dağlarından yağ, ovalarından bal akan şehir olarak da tanımlanabilir.

%68 orman varlığına sahip olması, nüfusun %55'inden fazlasının kırsalda yaşaması ve tarımdan gelir elde etmesi nedeniyle tarım konusu bizim kırmızı çizgimizdir.

Büyükşehir olduğumuz 2014 yılından bu yana tarımı ileriye götürmek, özellikle kadın çiftçilerin gelir düzeyini yükseltmek, bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak, kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilir kırsal kalkınmayı sağlamak, alternatif tarım tekniklerini ve ürünlerini geliştirmek, üreticileri ve kooperatifleri desteklemek amacıyla çeşitli tarımsal projeleri hayata geçiriyoruz.

Tarım ve hayvancılık alanlarında yürütülen faaliyetler, üretilen ürünlerin değişik türde katma değerli ürünlere dönüştürülebileceği kalıcı çözümlere yönelik planlanmaktadır. Örneğin, meyve-sebze kurutma tesisini “Muğla Tarım Modeli” olarak isimlendiriyoruz.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

OSMAN GÜRÜN: İlimizde yürütülen tarım ve hayvancılık projelerimiz şöyle:

1. İlçelerimize deneme bahçeleri kuruyoruz. Çiftçileri alternatif ürün yetiştirmeye teşvik ediyor, destekliyoruz. Tıbbi Aromatik Bitkiler Çiftliği, Trüf Mantarı Üretim Projesi, Sakız Ağacı Deneme Bahçesi, Koleksiyon Bağ Projesi, İpek Böceği Yetiştiriciliği Projesi.
2. Kooperatif kurmaya teşvik ediyoruz. İlimiz sınırlarında faaliyet gösteren tüm Tarımsal Kalkınma ve Tüketim Kooperatifleri'ni destekliyoruz. Koku Vadisi Projesi, Alım Garantili Süs Bitkisi Üretimi Projesi, Süt Tankı Desteği, Tarımsal İlaçlama Makinesi Desteği, Arıcılık Desteği (alternatif arı ürünlerinin desteklenmesi, arıcılık eğitimleri ve malzeme desteği yapılması), Kıl Keçisi Desteği, Fide/Fidan Desteği, Yem Bitkisi Tohumu Desteği, Doğal Organik ve Yöresel Ürünlerin Desteklenmesi.
3. Desteklenen kooperatiflerin ürettikleri ürünler “Bu kooperatif Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından desteklenmektedir” logosuyla pazara sunulmaktadır.
4. İlimizin sembolü hâline gelmiş tarımsal ürünleri destekliyoruz, tanıtımlarında ve markalaşmalarında rehber oluyoruz. Örneğin, “Gökova Susamı” çalışmaları bulunmaktadır.
5. Yerel tohum merkezimiz bulunmaktadır. 900'den fazla yerel tohum çeşidi bulunan merkezimiz Türkiye'nin en büyük ve kapsamlı yerel tohum merkezidir.
6. 2020 yılında sadece ilimizde değil, 81 ilde yerel tohum desteği ücretsiz verilmiştir. 2021 yılı Şubat ayı itibarıyla da 2021 yılı yerel tohum dağıtımı için talepler toplanmaktadır.

7. Tarımsal laboratuvarlar kuruyoruz. Tarımsal amaçlı toprak, yaprak ve su analizleri yapıyor, hem üreticimiz toprağını tanıyor hem de proje kapsamında ilimizin toprak haritası oluşturuluyor. Zeytinyağı analizleri ve duysal tadımları yapıyor. Ata tohumlarımız test ediliyor ve gelecek nesillere bırakabilmemiz için laboratuvarlarda donduruluyor. Tohum Test Laboratuvarı, Kriyoprezervasyon ve Doku Kültürü Laboratuvarı, Tıbbi-Aromatik Bitkiler Laboratuvarı, Duyusal Analiz Laboratuvarı Sürekli Eğitim Merkezi, Tarımsal Amaçlı Toprak Bitki ve Sulama Suyu Analiz Laboratuvarı, Trüf AR-GE Laboratuvarı.
8. Tarlanıza Geliyoruz Projesi: Erken teşhis ve yerinde analizler sayesinde gereksiz tarım ilacı ve gübrelemenin de önüne geçilmesi planlanan projede, üreticilere en az girdiyle en temiz ve kaliteli ürün üretimi konularında destek verilmektedir. Ayrıca belediyemizin mobil uygulamasıyla üreticiler cep telefonlarından hizmet talebi oluşturabilmektedir. Pandemi döneminde evinde kalan üreticilerin tarımsal talepleri karşılanmıştır. Teknik ekibimiz taleplere birebir cevap vermiştir, vermeye devam etmektedir.
9. Üreticilerin girdi maliyetlerinin düşürülmesi için destek verilmektedir.
  - Meyve fidanı desteği
  - Yem bitkisi tohumu desteği
  - Sebze tohumu desteği
  - Yerel tohum desteği
10. “Meyve Sebze Kurutma Tesisi”, “Distilasyon Tesisi” gibi tesisler kuruyoruz ve alternatif tarım ürünlerini üretmelerinde ve markalaşmalarında üreticilere destek sağlıyoruz.
11. Hayvancılığa ve hayvan üreticilerinin girdilerine destek veriyoruz. Eğitimler düzenliyoruz. Hayvan besleme konusunda bilgi veriyoruz. Böylece süt ve et veriminin artması sağlanıyor. Kooperatiflere süt tankı desteği yapılıyor ve araçların kazanacağı parayı üretici kazanıyor. Meralar rehabilite ediliyor. Özellikle tarımla uğraşan kadınlara kıl keçisi dağıtımı yapıyoruz. Yem bitkisi tohumu desteği veriyoruz.
12. Arıcılığı destekliyoruz. Arıcılarımıza malzeme desteği yapılarak eğitimler verilmektedir. Bal ve bal ürünlerinin tanıtımı ve markalaşması için çalışmalar yürütüyoruz. Arıcılık kooperatiflerine hem malzeme yardımı yapılıyor hem de ürünlerinin pazarlanması ve markalaşması sağlanıyor.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemlerinizi var mı? Varsa nelerdir?

OSMAN GÜRÜN: Büyükşehir belediyesi tasarrufunda bulunmayan tarımsal sulama faaliyetleri konusunda da destek sağlanmaktadır. Kırsal kalkınmaya destek vermek amacıyla sulama suyunun verimli kullanılması, su tasarrufunun sağlanması, su kayıplarının azaltılması, sulama suyu dağıtımı ve kullanım maliyetlerinin azaltılması için çiftçilerin kendi imkânlarıyla yapamayacakları bakım- onarım faaliyetlerine yardımcı oluyoruz.

TARIM DOSYASI 7

“OSMAN GÜRÜN”

Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

OSMAN GÜRÜN: “Kırsalda üret, sahilde tüket” ve “Toprağını satma, ürününü sat” sloganları tarım projelerimize rehber olmaktadır.

Muğla Büyükşehir Belediyesi olarak amacımız, tarım alanlarının imara açılmasını önlemek, tarımda kadının yerini ve kooperatifleşmenin önemini ortaya koymak.

MELSA kuruluşumuzla kooperatiflerimizle yaptığımız işbirliği sonucunda ürünleri bu mağazamızda satıyor, üreticiden ürünlerini aracısız alıyoruz.

Bu mağazamızda farklı şehirlerden ürünler - Hatay'ın ipek tekstili, İzmir'in tohum yağları, Artvin'in çayı, Ankara'nın domates salçası, Denizli'nin turşusu- Muğla'da hemşerilerimizle buluşuyor.

Ayrıca vatandaşlar Muğla'nın ilçelerinin meşhur ürünlerini de bu mağazamızdan ve internet adresinden sipariş yöntemiyle temin edilebiliyor.

“TEKİRDAĞ TARIMINA VE KIRSAL KALKINMAYA İVME KAZANDIRDIK”

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

KADİR ALBAYRAK: Türkiye'nin idari sistemi içerisinde yer alan köylerle İl Özel İdareleri'nin tüzel kişiliklerinin 6360 sayılı yasayla büyükşehir statüsü verilen illerde kaldırılması, yönetim yapısında köklü bir değişikliği de beraberinde getirmiştir. Böylelikle belediyecilik hizmetleri kent merkezlerinin yanı sıra kırsal mahalleleri de kapsayan bir içeriğe kavuşmuştur. Kırsal mahallelerde önemli bir ekonomik faaliyet olan tarım konusu da büyükşehir belediyelerinin sorumluluk ve hizmet alanına girmiştir. Bu gerçekten yola çıkarak Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olarak tarım ve hayvancılığı beş temel vizyonumuz arasında aldık. Tarım gibi karmaşık bir konuda çalışmalarımızı etkin ve verimli bir şekilde yürütmek adına sektör temsilcileri ve çiftçi örgütleriyle işbirliği sağladık ve kapsamlı bir yol haritası oluşturduk. Kırsal kesimde üretimin ekonomik koşullarda ve yüksek kârlılık düzeyinde sürdürülebilir hâle getirilebilmesi amacıyla tarımsal altyapıyı güçlendirdik. Gelir kaynaklarını çeşitlendirdik, verimlilik ve kârlılığı artıracak projeleri hayata geçirdik.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olarak 2014 yılından bu yana gerçekleştirdiğimiz çalışmalar sonucunda Tekirdağ tarımına ve kırsal kalkınmaya ivme kazandırdık. Hayata geçirdiğimiz projeler ses getirmiş ve diğer belediyelere örnek olmuştur.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

KADİR ALBAYRAK: Tekirdağ, üretim tesislerinin fazlalığı ve iki denize kıyısı bulunması sebebiyle çoğu çevrelerce sanayi ve turizm kenti olarak bilinmesine rağmen aynı zamanda tarımsal üretimin ciddi boyutlarda yapıldığı bir tarım kenti kimliğine de sahiptir. Arazileri amacı dışında kullanılmasına rağmen yüz ölçümünün %62'den fazlası üzerinde tarım yapılan tek il Tekirdağ'dır. Zira bu şehirde ülke verim ortalamasının iki katından fazla verim alınarak Türkiye buğday üretiminin %5'i üretilir. Ayçiçeğinin üçte birinden fazlası, kanolanın ise, üçte ikisi buradan elde edilir. Toplam yüzölçümünün % 62'den fazlasında tarım yapılan tek il olan Tekirdağ'da kültür irki sığırlardan günde 1.000 tondan fazla süt üretilir. Ortalama karkas ağırlığında ise, AB ülkeleri ortalamasını yakalamış durumdadır. Bu yapının daha ileri aşamalara taşınabilmesi için Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, başta Namık Kemal Üniversitesi, İl Tarım Müdürlüğü, Ziraat Odaları, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, Üretici ve Yetiştirici Birlikleri ve diğer STK'lar ile işbirliği hâlinde çalışmalar yapmıştır ve hazırladığı projeleri uygulamaya koymuştur. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, tarıma dair faaliyetlerini üç ana eksen üzerinde kurmuştur.

Birincisi, ilimizde hâlen üretilen zirai ürünlerin üretim tekniklerinde iyileştirmeler yaparak verimde artış sağlamayı amaçlayan yatırım ve faaliyetlerdir. İkincisi, katma değeri yüksek ürünleri üretim desenimize katmak ve ayrıca pazarlama aşamasında değer zincirinde oluşan marjlardan bir kısmının üreticide kalmasını sağlayıcı mekanizmaları geliştirip tedbirler almak. Üretici örgütlerini ve organizasyonlarını desteklemek ve işbirliği hâlinde çalışmak. Üçüncüsü ise, üretici gelir kalemlerini çeşitlendirip çoğaltmak suretiyle gelirlerini artırmak. Böylece kırsal kesimde yaşayanların refah seviyelerini iyileştirmeye dönük girişimlerde ve faaliyetlerde bulunmak.

Çalışmalarımızı şöyle özetlemek mümkün:

MERA ISLAH VE İYİLEŞTİRME PROJESİ

İl mera varlığımızın %69'una sahip 114 kırsal mahallemizin 230.000 dekar merasının 108.105 dekarına (tüm meralarımızın %32.4'ü) 2.639.850 kg. 20.20.0 kompoze gübre uygulaması yapılmıştır. Yapılan iyileştirmelerle dekar başına 50 kg.'a kadar düşen ot verimliliği en az 4 kat artırılarak 200 kg. seviyesine çıkarılmıştır. Yapılan değerlendirmelere göre, uygulama süresince 32.000 ton ilave kaliteli kaba yem elde edilmiştir. İlimizin kaba yem açığı göz önüne alındığında elde edilen ilave ot miktarının önemi somut bir şekilde görülmektedir. Bu miktar, proje öncesinde tüm meralarımızdan elde edileceği hesaplanan otun 1.5 katıdır. Proje sonucu kaba ot ihtiyacımızın karşılanma oranı %26.1'den %41.8'e kadar çıkarılmıştır. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, 2014 yılından itibaren kesintisiz olarak Türkiye'nin en büyük mera ıslah projesini yürütmektedir.

BAKLAGİL YEM BİTKİSİ EKİLİŞ ALANLARININ GENİŞLETİLMESİ PROJESİ

Hayvancılığın ülke geneline oranla çok daha ileri seviyede olduğu Tekirdağ'da tarım arazilerinin sadece %3'ünde yem bitkisi üretilmektedir. İlimizde kaliteli kaba yem açığı çok fazladır.

Üretilen miktar, ihtiyacın ancak dörtte birini karşılamaktadır. Hayvancılığı geliştirip insanımızın doğru ve dengeli beslenmesi için gerekli olan etin ve sütün ülke içerisinde üretilmesini sağlamak ve topraklarımızda aşağı inen organik madde düzeyinin artışına, dolayısıyla tarımsal üretimin sürdürülebilirliğine katkı sağlamak amacıyla “Baklagil Yem Bitkisi Ekiliş Alanlarının Genişletilmesi” projesi hayata geçirilmiştir. İl genelinde 24.576 dekar alana ekilmek üzere 2.533 çiftçiye toplam 245.763 kg. yem bitkisi tohumu, macar fiğ ve yem bezelyesi tohumları dağıtılmıştır.

ARICILIĞI GELİŞTİRME VE POLİNASYON PROJESİ

“Arıcılığı Geliştirme ve Polinasyon” projesi 2015-2020 yılları arasında beş yıl boyunca uygulanmıştır. 2020 yılı itibarıyla dağıtılan toplam 22.293 adet arı kovanının her yıl 13.375.800,00 TL değerinde ayçiçeği üretimine polinasyonla katkısı olacağı hesaplanmaktadır. Projenin en önemli çıktısı tabii ki bal üretimidir. Yıllara göre dağıtılan arı kovanlarından üretilen bal miktarlarının getirisini hesapladığımız zaman 26.467.320,00 TL katma değer sağlandığı görülmektedir. Toplam 22.293 adet arı kovanından yıllık ortalama 20 kg. bal alındığı düşünüldüğü zaman her yıl 7.133.760,00 TL'lik bir katma değer sağlanmış olacaktır.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemlerinizi var mı? Varsa nelerdir?

KADİR ALBAYRAK: Tekirdağ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü verilerine göre, ilimizde fiili sulanan tarım alanı 186.874 da olup 4.164.540 dekar olan toplam tarım alanının % 4.4'ünde sulu tarım yapılabilmektedir. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'ne ait sulama tesislerinin il genelinde toplam sulanabilir arazi varlığındaki payı (109.386/218.191 dekar) %50'dir.

Yağışa bağlı olarak yapılan ve nadasa yer verilmeksizin her yıl bir ürün alınabilen, üstelik bu ürünlerin hepsinden ülke ortalamasının çok üstünde verim alınan ilimizde yapılması ve geciktirilmeden uygulanması gereken ilk şey, sulu tarıma geçilmesidir. Yeni gölet ve barajlar inşa edilmediği gibi mevcut imkânlardan dahi yararlanılmamaktadır. Sulamaya açılan arazilerin ancak %23'ü sulanabilmektedir. Sulanan alanlarda büyük ölçüde çeltik ve silajlık mısır yetiştirilmektedir.

Bunun başlıca nedeni de sulamada kullanılan enerji kaynağının, mazot veya elektriğin çok pahalı olmasıdır. Sebze ve meyve tarımı çok fazla işçilik gerektirdiği gibi dağıtım ve pazarlama süreçleri çeşitli zorluklar içermektedir. Tarımsal sulamanın önemini bilincinde olan Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Malkara ilçesi Çınarlı Mahallesi ve Hayrabolu ilçesi Parmaksız Mahallesi'nde gölet projelerini hayata geçirmiştir. Bu kapsamda toplam 5 milyon TL yatırım yapılarak 4.340 dekar arazi modern basınçlı sulama sistemiyle suya kavuşturulmuştur. Ayrıca mevcut göletlerin 12'si için modern basınçlı sulama sistemi projesi hazırlanmıştır. 3.800 dekar sulama alanı olan Malkara ilçesi Küçükahır Göleti modern basınçlı sulama tesisindeki yetersizlikler yapılan yeni yatırımlarla giderildi ve söz konusu tesis hizmete alındı. 2015 yılına kadar il, 7.080 dekar alan kapalı sulama sistemine sahipken Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi buna 5 yılda 8.140 dekar alan ilave etmiştir.

İl genelinde sulama tesislerinin sayısının çoğaltılması ve hatta modern sulama sistemine kavuşturulması fiilen sulanan alanın artacağı anlamına gelmemektedir. Önemli olan çiftçinin var olan tesislerden yararlanma imkânının artırılmasıdır. Çiftçi, gerekli altyapılar hazırlanarak daha yoğun emek isteyen ama daha çok katma değer yaratan ürünlerin tarımını yapar hâle getirilmelidir. Sulamada kullanılan enerji maliyetinin mevcudun çok altına çekilmesi gerekmektedir. Mevcut fiyatlarla sulama yapıp kâr elde edilmesi mümkün değildir. Tekirdağ tarımının önündeki en önemli yetersizliklerden biri, sulamanın yapılmayıdır. Bu sınırlayıcı faktörün giderilmesi hâlinde ilin üretim kaybı büyük ölçüde değişecek, hâlen üretilmekte olan ürünlerin veriminde, dolayısıyla miktarında ciddi artış yaşanacaktır. Hatta yılda birden fazla ürün alma imkânı doğacaktır. Tüm bunların sonucunda ise, bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretim maliyeti azalacak, üretici gelirleri iyileşecektir.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

KADİR ALBAYRAK: Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı, Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nca kararlaştırılan vizyon, Büyükşehir Belediye Meclisi'nce alınan kararlar doğrultusunda kent ekonomisinde önemli bir yere ve ağırlığa sahip tarımsal üretimin çeşitlenip gelişmesi için

TARIM DOSYASI 8

“KADİR ALBAYRAK”

Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanı

tarıma dair faaliyetlerini üç ana eksen üzerinde oluşturmuştur. Bunların ilki, ilimizde hâlen üretilen zirai ürünlerin üretim tekniklerinde iyileştirmeler yaparak verimde artış sağlamayı amaçlayan yatırım ve faaliyetlerdir.

İkincisi, katma değeri yüksek ürünleri üretim desenimize katmak ve ayrıca pazarlama aşamasında değer zincirinde oluşan marjlardan bir kısmının üreticide kalmasını sağlayıcı mekanizmaları geliştirip tedbirler almak, üretici örgütlerini ve organizasyonlarını desteklemek, işbirliği hâlinde çalışmaktır.

Üçüncüsü ise, üretici gelir kalemlerini çeşitlendirip çoğaltmak suretiyle gelirlerini artırmaktır. Böylece kırsal kesimde yaşayanların refah seviyelerini iyileştirmeye dönük girişim ve faaliyetlerde bulunmaktır.

Gençlerin kentlere göçmesi sonucu kırsal nüfusun azalması, kırsal nüfusun yaş ortalamasının yükselmesi, işletmelerin küçüklüğü, arazi toplulaştırmasının olmayışı, sulama imkânlarının yetersizliği, girdi fiyatlarından kaynaklanan yüksek maliyetli üretim ve pazarlama süreçlerindeki yetersizlikler gibi konjonktürel ve yapısal olumsuzlukların bulunduğu ilimiz tarımında gerek kamunun gerek mesleki kuruluşların gerek yerel yönetimlerin yapabileceği pek çok çalışma vardır.

“İŞİN DOĞRUSUNU ÖĞRETMEK ÖNEMLİ”

TARIM DOSYASI 9

Büyükşehir yasasıyla birlikte bütün kırsal alanların sorumluluğu büyükşehirlere geçti. İstanbul'un idari sınırları içerisinde kırsal alandan söz etmek mümkün mü? İstanbul için fiyat artışları da dikkate alındığında gıdaya ulaşmada ve tarımsal üretimde riskten söz edilebilir mi? Önlem almak için büyükşehir belediyesi ne tür çalışmalar yapıyor?

AHMET ATALIK: Ben 2019 senesinin sonuna doğru göreve geldim. Biliyorsunuz, 2019 senesinin başındaki seçimler senenin ortasında sonuçlandı. Daire başkanlığının ismi daha önce Muhtarlıklar Gıda Tarım ve Hayvancılık Daire Başkanlığı gibi oldukça kapsamlı bir isimdi. Hemen her şeyi içine alıyordu. Daha sonra Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı oldu, yakın zamanda Muhtarlıklar Müdürlüğü'nün ayrılmasıyla yine değişecek. Benim müdürlüklerim arasında tarımla ilgili Tarım ve Su Ürünleri Müdürlüğü, Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü var. Bir de işin ticari boyutu olan Hal Müdürlüğü bana bağlı.

Tarım ve Su Ürünleri Müdürlüğü'ne baktığımızda tarım nedir, nasıl yapılır, güvenli gıda nedir şeklinde ilkokullara verilen eğitimler düzeyinde bir faaliyet yapıldığını görüyoruz. Bir de her sene boş arazilere biraz fidan dikilmiş, ve küçük çaplı da olsa eğitimler verilmeye çalışılmış. Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü'ne baktığımızda da tamamıyla sahihsiz sokak hayvanlarıyla ilgilenen bir bölüm buldum karşımda.

Biz Ziraat Mühendisleri Odası geçmişinden geliyoruz. Şu anda Tarım ve Su Ürünleri Müdürlüğü'nde yeni başlayan yönetici kadrosundaki arkadaşlarımız da Ziraat Mühendisleri Odası yönetiminden gelen arkadaşlar. Çiftçiye fide desteklerine başladık. Bize, “İstanbul gibi bir yerde neden tarımı destekliyorsunuz” dediler. Ben de tek cümleyle “Betonun hızını yavaşlatabilmek için” diyorum. İstanbul'da betonun hızını kesmek mümkün değil, ama yavaşlatmak belki başarılabilir. Bunun olumlu sinyallerini almaya başladık. Daha geçen sene, 2020'de sebze fidelerini dağıtırken “Siz sebze fidesi desteğinde bulunmasaydınız, ben bu sene ekmeyi düşünmüyordum” diyen dünya kadar çiftçiyle karşılaştık. Bu, bizim hem İstanbul'da onların görmediği yeni bir desteği başlatmanın hem de onları üretime yönlendirmenin mutluluğunu yaşattı.

Çiftçilerimize sadece fide de dağıtmıyoruz. Tarımda kimyasal kullanımını minimuma indirecek bilgileri de vermeye çalışıyoruz. Ziraat mühendisi arkadaşlarımız, çiftçilerimizin tarlasında, bahçesinde, serasında onlarla neredeyse her gün çalışıyor. Akdeniz Bölgesi Ziraat Mühendisleri Odası'ndan arkadaşlarımız ve alanda çiftçiyle çalışan, onlara uzmanlık bilgilerini aktaran, destek sunan arkadaşlarımızla 2 tane Anadolu Yakası'nda, 2 tane Avrupa Yakası'nda “Düzgün Tarım Nasıl Yapılmalı” eğitimleri verdik.

Biz göreve gelir gelmez köy kahvelerinde toplantılara ve geniş çaplı eğitimlere başladığımızda bir çiftçi kadın kalkıp “Bugüne kadar biz İstanbul'da tarımla ilgili karşımda bir muhatap bulamazken, siz şimdi bizim köyümüze kadar gelmişsiniz ve bizi kullanın, bizden faydalanın diyorsunuz” dedi. Örneğin, Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü sahihsiz sokak hayvanlarının haricinde başka bir işle uğraşmamış. Şu anda harıl harıl küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık çalışıyor. Canlı hayvan desteği hazırlıyorlar. Yem fiyatları malumunuz, çok hızlı yükseliyor. Yem fiyatları hayvancılıkta maliyetin %60'ını oluşturuyor. Küçükbaşta yem desteğine çıkmış durumdayız. Şu anda damızlık küçükbaş hayvan yetiştiricileri birliğimizden talepleri toplama safhasındayız.

Yani Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü de artık sadece sahihsiz sokak hayvanlarıyla değil, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılıkla da ilgilenen bir müdürlük hâline geldi.

Büyükşehir yasasının 7. maddesi açık ve net tarıma destek verebileceğimizi söylüyor. Şimdi biraz revizyon yapacağız, ancak bu desteğin şeffaflığı açısından nasıl kriterler oluşturulması gerektiğini de ortaya koymak gerekiyor. Özellikle Sayıştay denetimleri açısından önemli. Evet, senin bu görevin var da hangi kriterlere göre bunu yerine getiriyorsun? Destekleme yönetmeliğinin en azından bir yönergesinin olması gerekiyordu. Arzu ettiğimiz yönetmeliğin meclisten çıkamayacağını öngörerek Ekrem İmamoğlu'nun onayıyla yönetmelikle eş değerde olan yönergelerimizi çıkarttık. Her uygulamamız şeffaf, göz önünde, kriterlerimiz açık ve net, gururla destek veriyoruz.

Çeşitli tarımsal desteklerden söz ettiniz. Mesela ne kadarlık bir fideden söz ediyoruz? Bu hareketin başlamasıyla ne kadarlık bir tarım alanına etki etmiş olduğunuza ilişkin rakamlar var mı?

AHMET ATALIK: Geçen sene yaklaşık 15 ilçedeki çiftçilere 3.600.000 fide dağıttık. İlk senemizin plansızlığıyla yapılan bir iş oldu. Onlar ne yapıyor tanımaya çalıştık. Bu sene de yine 15 ilçemizde, 111 kırsal mahallemizde 4.2 milyon fide dağıtıyoruz. Bu sene 600.000 fide daha artmış vaziyette, tamamıyla üretime yönelik ve daha organize gidiyor. Artık arkadaşlarımız görevlerini öğrendi. İşlerimiz daha planlı programlı. Her geçen sene de bir öncekinden iyi olacak. 15 ilçe, 111 mahalle, 609 üretici, 4.184.000 fide, 2.735 dönüm toplam alandan söz ediyoruz diyebilirim.

Ayrıca yine yemdeki yüksek maliyetlerden dolayı silajlık mısır tohumluğu taleplerini topladık. Arzu eden çiftçilere silajlık mısır tohumu Mart ayı sonunda dağıtılacak. Kooperatiflerimiz ve birliklerimiz üzerinden tarımsal makine, alet vb. ekipman desteği de sağlayacağız. 3 kooperatifimizle protokollerimizi hazırladık. Şubat ayı meclisimize yetiştirmeye çalışıyoruz. Çiftçiler, kooperatiflerimiz vasıtasıyla makineleşecek. Çünkü o kadar yalnızlaşmışlar ki, mibzerlerle ekilmesi gereken buğdayı gübre makineleriyle ekmeye çalışıyorlar. Dolayısıyla düzensiz atış, verim kaybına yol açıyor. Bu durumu da yavaş yavaş düzeltiyoruz.

Dün akşam duyurusunu yaptığımız yeni bir girişimimiz daha var. Balıkçılarımızı da unutmamak. Onlara da bu sene desteğe başlıyoruz. Konunun uzmanı arkadaşlarla bir hafta önce oturduk. Bir hafta sonra çağırımıza çıktık. Balıkçıdan çiftçiye, hayvancılığa kadar her kesime el atmış vaziyetteyiz. Arıcılarımızı da unutmamak. Arıcılarımız için Şile Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve Şile Belediyesi'yle birlikte Şile'de bir AR-GE merkezi dolun tesisi inşa ettik. Bu konuda eğitimler verilecek. İki katlı ve oldukça modern, bal dolumuyla ilgili makinelere sahip ve uzmanların çalışacağı bu tesisi bir aksilik çıkmazsa 20 Mayıs Dünya Arı Günü'nde Ekrem İmamoğlu'nun katılımıyla hizmete sunacağız. Boş bırakılan arazileri kaliteli bala yönelik bitkilerle donatarak İstanbul'un kendine özgü ballarını üretmek üzere kullanacağız. Çalışmalarımız sürüyor.

İstanbul'da ilk kez “Hasat Bayramı” yaptık. Kooperatif başkanımızın “Ben 50 yılı aşkın süredir çiftçiyim, hayatımda böyle destek görmedim” demesi de o günün ilginç bölümlerinden bir tanesiydi.

İstanbul, trafik sıkışıklığı, insan seli ve beton denizi olan bir kent şeklinde görünüyor, ama Şile'de, Beykoz'da, Çekmeköy'de, Çatalca'da, Arnavutköy'de, Silivri'de, Büyükçekmece'de çok güzel kırsal alanlar ve verimli tarım arazileri var.

“AHMET ATALIK”

İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Tarım Daire Başkanı

Trakya, önemli bir tarım bölgesi kabul edilir. Gerçekten de öyledir, oraları gayet iyi bilirim. İstanbul'un özellikle Avrupa Yakası, verimli Trakya'nın başlangıç noktasıdır. Yani “İstanbul'da tarım arazisi mi var ki siz tarımla uğraşıyorsunuz” diyen arkadaşlara Beykoz'un kırsalının köylerini gezdirdiğimde “İstanbul'da böyle yerlerde mi var diyerek” şaşkınlıklarını saklayamadılar.

Biz silajlık mısır tohumu taleplerimizi daha toplarken duyurduk. Taleplerin sonuna yaklaşmışken Tarım Bakanı az miktarda da olsa yem bitkileri tohumu dağıttı. Ziraat Odası başkanlarından biri, “Siz geldikten sonra hava gerçekten değişti. Tarım Bakanlığı'na bu kentte çiftçi olduğunu bir türlü anlatamıyorduk, bizi görmüyordu. Siz gelip destek vermeye başlayınca yem bitkileri tohumu dağıttı bize. Bizi görmeye başladı” dedi. Biz de çok memnun olduk.

Biz kimsenin rakibi değiliz. Tarımı canlandırmak ve ayağa kaldırmak aslında hükümet politikasıdır. Biz ancak yardımcı olabiliriz. Kıyıda köşede kalan eksiklerini toparlayıcı, tamamlayıcı olabiliriz. Biz de çok memnun olduğumuzu ifade ettik.

Bu kentte doğayı koruyan, doğayla özdeşleşerek üretim yapan insanların yüzü gülsün. Bu insanlar üretimlerinin, emeklerinin karşılığını almalı.

Eskiden on tane tarlasını beş konut yapı kooperatifine, betona teslim ediyorsa, şimdi ancak sıkışır bir tanesini verir. Öbürlerini de düşünür. İnsanlar üretimde mutlu olursa ve emeklerinin karşılığını alırlarsa bu kentte de betonun hızı kesilmeye başlar.

Bu desteklerle birlikte eğitimler de verdiğiniz söylediniz. Suyun verimli kullanımına yönelik bir çalışma, tarımsal planlamayı ve arazilerin planlamasını sağlayacak bir girişim var mı?

AHMET ATALIK: Öncelikle işin doğrusunu öğreteceksiniz. Büyük çoğunluk o doğruya uyacak, tedbirleri de alacaksınız. Ziraat Mühendisleri Odası, suyu tasarruflu kullanan yöntemlerin tercih edilmesini anlatıyordu. Bu işin eğitim kısmı. Uygulamaya geldiği zaman tedbirleri de almak gerekiyor.

Köy Hizmetleri 2005 yılında kapanana kadar orada çalışan bir personeldim. Kapanınca büyükşehir belediyesine aktarıldı. Köy Hizmetleri'nin 15 tane sulama göleti de belediyeye aktarıldı. Köy Hizmetleri'nin son yıllarında yatırım bütçeleri de verilmediğinden bu göletlerin su taşıyan kanalları tahrip olmaya başlamıştı. Belediyeye geçtikten sonra bu tahribat devam etti.

Şimdi biz çok hızlı bir şekilde kapalı devre sulamaya geçtik. Yani yüzeyde hiçbir şey görmüyorsunuz, tamamıyla yeraltından borularla geliyor ve çiftinin tarla başından vana çıkıyor yer üstüne. Çiftçi o vanadan yağmurlama sulama ya da damla sulama şeklinde bu faaliyetini gerçekleştiriyor. 15 tane göletimizden 9 tanesi kapalı devre sistemine geçti. 6 tanesi var. Bu sene 3 tanesini daha bitirmeyi planlıyoruz. Bunlardan Silivri'deki Değirmenköy Sulama Göleti, Köy Hizmetleri'nden de önce olan Toprak Su'nun Türkiye'deki en büyük sulama göletlerinden bir tanesidir. Âdeta baraj gibidir. Çok büyük bir sulama alanına sahiptir.

Kanalları perişan vaziyettedir, kullanılamamaktadır. Onu da bu sene bitirerek 2022'de devreye almayı hedefliyoruz. En güzel işlerimizden bir tanesi olacak. Kapalı devre ve yağmurlama/damla sulamaya yönlendirmek için şöyle bir şey gözlemledik. Kapalı devreye aldığımız göletlerimizde yağmurlar başlamadan Aralık ayı içerisinde doluluk %80'le %98 arasındaydı. Açık kanalların olduğu bölgelerimizdeki göletlerimizdeki doluluk oranı ise, %20 ile %40 arasındaydı. Suyu tasarruflu kullanmak, fark yaratıyor. Silajlık mısır tohumu sulu arazilerde olur. Kentin içme suyunu sulama için kullanmıyoruz. Kendi sulama göletlerimizden sulanıyor ve dolayısıyla kentin içme suyuyla rekabet eden bir durumumuz yok. Kapalı devreye aldığımızda ve almadığımızda doluluk oranları fark ediyor ve bunların hepsini çok hızlı bir şekilde kapalı devreye almaya çalışıyoruz.

Bir de şöyle bakmak lazım. Sadece içmek için değil, soframıza gelen gıda için de fazla miktarda su kullanılıyor. Üzerimize giydiğimiz giysiler de "su"yla işlem görüyor. Otomobilden uçağa kadar aklınıza ne gelirse mutlaka "su"yla temas ederek üretiliyor. Her şeyin su olduğunu bilelim.

Avrupa'da büyük kentlerde, metropollerde yaygın olan kent içi tarım girişimleri var. Yeni tip gıda ağları ve kent içi tarım faaliyetleri görüyoruz. "Kent Bostanları" bunlardan biri. "Kent Bostanları" için alan açma konusunda sivil toplumla nasıl bir işbirliğiniz var? Büyükşehir olarak neler yapıyorsunuz?

AHMET ATALIK: Göreve geldiğimizde mevcut durumla iş yapmaya çalıştık. Şimdi 2021 yılını planlama imkânı bulduk. 2021 yılını mevzuatlarından personel programına kadar her şeyiyle planladık. Dolayısıyla yapımızı da güçlendiriyoruz.

Gıda zinciri noktasında şu sıralar Yedikule Bostanları ve Park Bahçeler Daire Başkanlığı'yla ortak çalışıyoruz, projeler hazırlıyoruz. Orada İBB'nin arazileri de var. Tarım yapan çiftçileri kooperatifleştirmek üzere onlarla görüşüyoruz. Kooperatifleştikten sonra oraların kullanım hakkı konusunda elleri rahatlayacak. Onlara da destek vereceğiz. Sonra birtakım satış noktaları üzerinden satış yapmalarını sağlayacağız. Kadıköy'de bir üretici pazarı oluşturduk. Bu üretici pazarında kentimizin çiftçileri ve kooperatifleri kendi ürettikleri ürünleri satıyor. Arkadaşlarımız üretim noktalarında, ürettikleri yerlerde her hafta kontrollerini yapıyor. Anadolu'dan da 18 tane kooperatifimiz var. Şu an çiftçi alamıyoruz. Çiftçi talepleri de geliyor. Kanunen olmuyor, sadece Anadolu'nun kooperatiflerini alabiliyoruz. Halk marketlerimiz planlanıyor. Pandemiden kaynaklı biraz sekteye uğramıştı, çalışma tekrar başladı. O noktada özellikle kooperatif ürünlerinin satılacağı yerler olacak. Kent lokantaları kurgulanıyor, yine aynı şekilde ürünler ucuz şekilde halka sunulacak. Yedikule Bostanları'yla başlayan birlikteliğimiz zaman içerisinde bostanlar şeklinde de yayılabilecek, ama ilk hedefimiz Yedikule Bostanları. Çünkü Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Başkanı'yken de mücadele ettiğim bir yerd. Zamanında çok güzel tarım yapılan, tarihi Roma Sarnıcı'nın da bulunduğu yerler. Başına geldiğim birimdeki arkadaşlarım hafriyat metreküpünü geçen hafta tespit etti. Park Bahçeler Dairesi Başkanlığı da o hafriyatı kaldıracak. Üzerine verimli toprak vereceğiz. Sonra oraları tekrar üretime kavuşturacağız. Atıl hâlden kurtaracağız. Kent içi tarım konusunda şunları da belirtmekte fayda görüyorum. Kentin çevresindeki özellikle İstanbul'un Büyükşehir Belediyesi'ne ait arazileri tespit etmeye çalışıyoruz. Pendik Kurna Köyde bir arazi tespit ettik. Burada yeterli su yok. O yörede tahıl ekimi gerçekleştirdik.

Park Bahçeler Daire Başkanı'yla birlikte Kent Ormanı gibi kente yakın ormanlık alanların bir bölümünü bu şekilde değerlendirmek için bazı projeler üzerinde çalışıyoruz. İnsanlar çocuklarıyla geldiğinde tarım nerede yapılıyor görecekler, katılabilecekler.

Yine şehre yakın hayvan barınaklarımızı da insanların çocuklarıyla hoş vakit geçirebilecekleri yerler olarak düzenleme projemiz var. Aileler çocuklarıyla orada sokak hayvanlarını da sevebilecek, iletişim kurabilecekler. Kontrollü şartlar altında hayvanlarla iletişim kurabilecekleri, ferah ortamlarda zaman geçirebilecekleri yerler olacak.

Kuraklık konusunda bir şey daha eklemek isterim. Gittiğim pek çok yerde bizim gibi damdan gelen yağmur sularının deşarj edilmediğini gördüm. Sular yerin altına direkt toplama yerine gidiyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi de aldığı kararla bu uygulamaya yöneldi. Ama şunu da tekrar vurgulamak isterim. İstanbul, 15 tane sulama göletiyle Türkiye'de su hasadıyla elde edilmiş en büyük sulama göletlerine sahip illerden. Bunlar içme suyu havzalarını kesen, dereleri zapteden göletler değil. Yağmur sularını havzadan bağımsız bir şekilde toplayan göletler. Bunları Köy Hizmetleri yaptı. Arkadaşlarımıza yine teşekkür ediyorum. Biz de kapalı devre basınçlı sulama yöntemlerine çevirmek suretiyle suyu toplama ve kullanma şeklinde önemli bir geliştirme yaptık.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Türkiye belediyeleri arasında en büyük su hasadını yapan belediyelerin başında geliyor. Bunu özellikle belirtmek isterim.

“TARIMSAL ÜRETİM KENT EKONOMİSİNİ DE YAKINDAN İLGİLENDİRMEKTEDİR”

TARIM DOSYASI 10

“ÜLGÜR GÖKHAN”

Çanakkale Belediye Başkanı

Belediyenizin bölgenizdeki tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

ÜLGÜR GÖKHAN: Çanakkale, oran bakımından kırsal nüfusu en fazla olan ve tarımı yapılan 111 çeşit kültür bitkisiyle bitkisel çeşitlilik açısından en zengin illerin başında gelmektedir. Ayrıca üretim miktarı bakımından 9 üründe ülkemizde birinci sıradadır. 43 üründe ise, ilk onda yer almaktadır. İlimiz tarımsal ürünler açısından İstanbul başta olmak üzere ulusal ve uluslararası pazarların ürün gereksinimini karşılamaktadır. Bölgede yetişen ürünler Kazdağları ekosisteminin sağladığı tat ve aroma nedeniyle tüketiciler tarafından tercih edilmektedir ve diğer bölgelere oranla daha yüksek fiyatlarla alıcı bulmaktadır. Bu nedenle tarımsal üretim kent ekonomisini de yakından ilgilendirmektedir. Bu artış özelliklerine karşın plansız üretim, üretim maliyetlerindeki artışlar ve pazarlamadaki fiyat istikrarsızlığı tarım sektörünü kârlı bir sektörden çıkarırken tüm ülkede olduğu gibi ilimizde de sorunların büyümesine, sektörün giderek daralmasına neden olmaktadır. Bu sebeple tarımsal üretimde il ölçeğinde yapılacak bir planlama, ulusal düzeyde yapılacak bir planlamanın parçası olmalı ve ulusal planlamadan ayrı düşünülmemelidir.

Bildiğiniz üzere Çanakkale Belediyesi, büyükşehir belediyesi olmadığından yetki ve hizmet alanı belediye sınırları ve mücavir alanlarla sınırlıdır. Dolayısıyla kırsal kesime yönelik çalışmalarla ilgili hareket alanı oldukça kısıtlıdır. Üretimin planlanması, üreticinin örgütlenmesi, üretilen ürünlerin standardizasyonunun sağlanması, mamul-yarı mamul hâle dönüştürülmesi ve en önemlisi pazar ayaklarının oluşturulması konusu tarım sektörünün temel sorunları olsa da adımlar atmaya başladık ki, belediye olarak çalışma sınırlarımız dar. Tarımsal üretim, örgütlenme, pazar araştırması, pazarlama, sağlıklı -güvenli gıdaya erişim vb. konularda çalışmalar yapmak, yol gösterici olmak ve farkındalık yaratmak üzere Park ve Bahçeler Müdürlüğü bünyesinde Yerel Kalkınma Birimi'ni oluşturduk. Pazarın, tüketicinin ihtiyaçlarına göre üretimin planlanmasını ve üreticinin sağlıklı yapılarda örgütlenmesini temel politika olarak görmekteyiz. Bu nedenle pazar araştırması yaparak üreticilerle tüketicinin en kısa yoldan, mümkünse aracısız buluşmasını, sağlıklı gıdaya ulaşmasını sağlayacak çalışmalar Yerel Kalkınma Birimi'nin öncelikleri arasındadır.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

ÜLGÜR GÖKHAN: Bu konudaki çalışmalarımızı üretim, kooperatifçiliğin geliştirilmesi ve desteklenmesi, marka oluşturma ve pazarlama olmak üzere üç ana başlıkta topladık.

ÜRETİM

Atalık Tohum ve Fide Üretimi: Genetik mirasımızı atalık tohumlarımızı korumak ve yaygınlaştırmak adına 2017 yılında kurduğumuz tohum sandığımızda, koleksiyonumuzda yer alan tohum çeşidi ve ürettiğimiz fide sayısını artırdık. 2020 yılında ürettiğimiz atalık tohumlarımızı ve 50.000 fideyi üreticilerle, kooperatiflerle, belediyelerle ve ilgililerle paylaştık. Bu yıl 200.000 fide yetiştirmek üzere hazırlıklarımızı yapıyoruz.

İyi Tarım Uygulamaları: Belediyemize ait arsa vasıflı, toprak özellikleri itibarıyla tarımsal üretime uygun 107 dekarında Karakılıç buğday, diğerleri yazlık ve kışık sebzeler olmak üzere toplam 140 dekar arazide 31 farklı atalık çeşit tohumdan iyi tarım sertifikalı bitkisel üretim gerçekleştirdik. Ürettiğimiz ürünlerin bir bölümü S.S. Çanakkale Üretim ve Pazarlama Kooperatifi'nin satış mağazası “Halkın Bakkalı”nda tüketicilere sunuldu. Diğer ürünler ise, “Atadan Toprağa, Toprakta Sofraya” sosyal destek projesi kapsamında ihtiyaç sahibi 176 haneye gıda yardımı olarak dağıtıldı.

Belediye-Üretici İşbirliğiyle Üretim: 7.500 kg. Karakılıç buğday tohumu, yetiştirme ve tohum paylaşımı esaslarını düzenleyen bir protokolle 34 üreticiyle paylaşıldı. 2021 yılında aynı modelle diğer ürünlerde de paylaşım esaslı üretimler gerçekleştirilecek.

Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Üretimi: Belediyemize ait 13.982 metrekare alanda “Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Parkı” projesi hayata geçirildi. İlkbaharda yapılacak dikimlerle birlikte 29 farklı tıbbi ve aromatik bitkide anaç üretimi gerçekleştirilecek. Üretilen fideler, üreticilerle ve kooperatiflerle paylaşarak katma değeri yüksek ürünlerin yetiştirilmesine olanak sağlanacak.

Kompost Üretimi: Bitkisel atıklardan kompost üretilerek üretilen organik materyalin öncelikle belediyeye ait alanlarda kullanılması, artan miktarın üreticilerle ve kooperatiflerle paylaşılması planlanmaktadır.

KOOPERATİFÇİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ

Kooperatifler: Belediye iştiraki şirketimizin de ortaklığının bulunduğu S.S. Çanakkale Üretim ve Pazarlama Kooperatifi'yle S.S. Çanakkale Troida Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi'nin kuruluş çalışmalarında yol gösterici olduk, destek verdik. Başarılı kooperatifçilik örnekleriyle bu alandaki örgütlenmenin yararlarının gösterilmesi hedefleniyor. Her iki kooperatif de kendi marka tescillerini yaptırarak üretim ve istihdam odaklı çalışmalarını sürdürüyor.

Proje ve Finans: Kooperatiflerin ürettiği ürünlerin işlenmesine yönelik proje desteği verilerek hibe programlarından yararlanmaları sağlanacak ve örgütlenme modellerine ilişkin bilgilendirme, eğitim çalışmaları yapılacak.

Belediye İhtiyaçlarının Karşlanması: Belediyenin ihtiyaç duyduğu tarımsal ürünler ihale mevzuatı kapsamında öncelikli olarak kooperatiflerden karşılanacak, kooperatifler desteklenecek.

MARKA OLUŞTURMA VE PAZARLAMA

Halkın Bakkalı: S.S. Çanakkale Üretim ve Pazarlama Kooperatifi tarafından açılan satış mağazasında kooperatifin kendi ürünleriyle Çanakkale ve Türkiye'deki diğer kooperatiflerin ürettiği ürünler tüketicilere sunuluyor. Kooperatif, birkaç ay içerisinde ikinci satış mağazasını açacak.

Üretici ve Kooperatifler Pazarı: Yalnızca üreticilerin ve kooperatiflerin ürünlerini satabilecekleri, 93 perondan oluşan yeni pazar alanının Haziran ayında hizmete açılması planlanıyor.

Marka ve Pazarlama: Üreticilerin ve kooperatiflerin ürünlerini ulusal ve uluslararası pazarlarda satabilmesini sağlamak üzere pazar araştırmaları yapmak. İletişimlerini sağlamak, planlamak ve yönlendirici rol üstlenmek. Marka çalışmaları konusunda yol gösterici olmak.

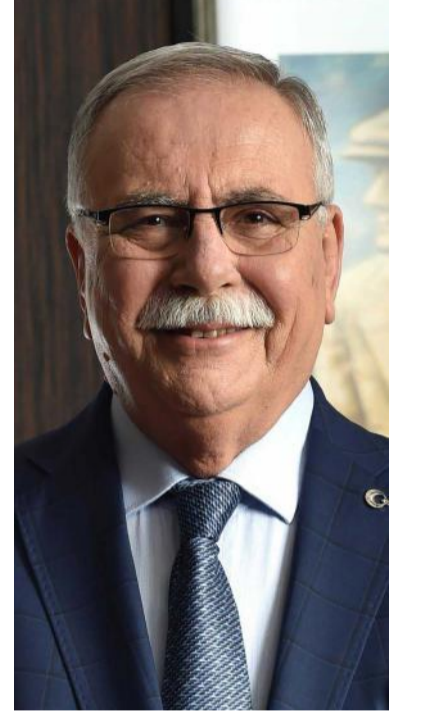
Coğrafi İşaret: Üretilen ürünlerin pazar değerini artırmaya yönelik coğrafi işaretleme konusunda üniversitelerle, meslek odalarıyla, borsayla, kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yapmak.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemleriniz var mı? Varsa nelerdir?

ÜLGÜR GÖKHAN: Sulamada su tüketimi az, sulama randımanı yüksek olan basınçlı sulama sistemleri (yağmurlama-damlama) kullanılmaktadır. Alternatif yeraltı su kaynakları araştırmasına yönelik jeofizik etüt çalışmaları yapılmaktadır.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

ÜLGÜR GÖKHAN: Ülke nüfusun yarısının yaşadığı ve önemli bir bölümünün gıda yönünden tüketici durumunda olduğu büyükşehirlerimizde yalnızca kooperatiflerin ve üretici birliklerinin ürünlerinin satılacağı satış noktalarının açılması çalışmalarına hız verilmelidir. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinden sonra 11 büyükşehir belediyesinin çalışmalarına başladığı ve ortak isim ve logo üzerinden (Halkın Bakkalı) yürümesi gereken proje, görüldüğü kadarıyla eş zamanlı hayata geçirilememiştir. Tek merkezden yönetilecek, bölgesel ürün havuzları oluşturularak uygulanacak projeye tarımsal üretimde üretim planlamasının ilk adımı da atılmış olacaktır.

Satış mağazalarında yalnızca kooperatif ürünlerinin satışının yapılması, kooperatifleşme çalışmalarına hız kazandıracak, tarımsal üretimde sağlıklı örgütlenme yapılarının oluşmasını da sağlayabilecektir. Ayrıca üretici-tüketici arasındaki tedarik zincirinde yer alan aracı halkalarının eksilmesi, kırsalla belediyeler arasında ekonomik bağ kurulmasına ve sonrasında da sosyo-kültürel ve siyasi bağların yapılandırılmasına olanak tanıyacaktır.

Önemli bir tarımsal üretim bölgesi olan ilimiz, kurulacak bu tedarik zincirinin üretici ve tedarikçi halkasını oluşturacaktır. Çanakkale Belediyesi, belediyeler arasında kurulacak bir ağın içinde kurumsal yapısıyla ve sağlıklı kooperatifleriyle yer alacaktır.

Tarım ürünlerinde talep esnekliğinin düşük olması nedeniyle gıda tüketiminde ihtiyaç duyulan miktarlar daha kolay hesaplanabilmektedir. Yapılacak çalışmalarla bir süre sonra talep odaklı üretimi planlayan, bölgelere ve havzalara göre ürün desenini belirleyebilen bir model hayata geçirebiliriz.

“KIRSALDA ÜRETİP SAHİLDE TÜKETECEĞİZ”

Belediyenin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

AHMET ARAS: Yerel Kalkınma Modeli'ni 2020-2024 stratejik planına dahil eden Bodrum Belediyesi, 3-4 Aralık 2019'da iki gün sürecek "I. Tarımsal Kalkınma Çalıştayı" düzenledi. "Bodrum Özüne Dönüyor" sloganıyla düzenlenen çalıştayda, Karaova'da ve yarımadanın diğer tarafında çiftçilikle geçinen bölgelerin yerel değerleriyle gelişmesini, kendi ekonomisini üretmesini ve kültürel mirasın kazanca çevrilmesini sağlayacak projelerin tartışılmasını hedefledik. Bodrum, turizmden önce tarımla geçimini sağlayan bir ilçeydi. Bir balıkçı kasabasıydı. Narenciye üretimi, arıcılık, tütün ve incir başlıca gelir kaynaklarıydı. Bunu yeniden canlandırmak bizim görevimiz. Turizm ve tarım her alanda birbirini tamamlayan sektörler. Her ikisi de iklimle ve doğal kaynaklarla paralel ilerliyor. Bütün bunlara bakarak Bodrum'da turizm ve tarım yapılanmasının birlikte planlanması gerektiğini düşünüyoruz. Yani tarımı ve turizmi entegre etmek, bütünleştirmek istiyoruz. Bu aynı zamanda verimli tarım alanlarının turistik işletmelere terkini önleyecektir. Yapışmanın önüne geçecektir.

Politikamızı "Agro Turizm" olarak belirledik. Kültürel farklılıkların ve yerel dokunun korunmasına büyük önem veren tarım turizmi anlayışıyla bir taraftan kentlerde yaşayanlara doğayla dost, farklı insanları ve kültürleri tanıyabilecekleri bir tatil sunmayı; diğer taraftan ise, hizmetin verildiği bölgedeki halka maddi gelir sağlayarak kırsal kalkınmayı sağlamayı ve sahip olduğumuz güzellikleri gelecek nesillere aktarmayı hedefimiz olarak belirledik. Amacımız; gıda güvenliği ve güvencesi, istihdam ve gelir artışı, doğal ve çevresel kaynakların korunması, sürdürülebilir tarım ve kırsal kalkınma, çölleşme ve kuraklaşmayla savaş, toprak kaynaklarının entegre planlanması ve yönetimi, halkın kararlara ve yönetime daha aktif katılımının sağlanmasıdır. Politikamızı "kırsalda üretip sahilde tüketeceğiz" olarak belirledik. Bu amacımıza uygun gıda kooperatifleri, mikro işletmeler, çiftçi pazarları, alım garantili ve destekli üretim yapan tarım çiftlikleri, araç paylaşımı, kooperatif evler ve eko-köyler gibi oluşumlar planladık. Hem turist profilindeki hem de tüketim kalıplarındaki değişikliklere bağlı olarak doğal/kültürel çevrenin koruma-kullanma dengesi içinde kullanımını öngören "kırsal turizm", "ekolojik turizm", "sürdürülebilir turizm" gibi kavramları Bodrum'la buluşturmaya karar verdik.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

AHMET ARAS: Kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilir kalkınmada bir örnek olması için "Kültür Köy Projesi"ni hayata geçirmek istiyoruz. "Kültür Köy", kırsal nüfusun devamlılığının sağlandığı, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirildiği, yeni ekonomik etkinliklerin oluşturulduğu, kırsal kadının sosyal ve ekonomik rolünün desteklendiği, yöresel el sanatları ve geleneksel tarımın desteklenerek kültürel mirasın ve çevrenin korunmasının hedeflendiği projedir. Bodrum'da "Tarımsal Kalkınma Hamlesi" başlattık ve belediye bünyesinde Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'nü kurduk. Çalıştay Sonuç Bildirgesi, bizim için bir yol haritası oldu. Beş yıllık "Tarımsal Kalkınma Planı" oluşturduk ve bu kapsamda şu adımları attık:

Bodrum'un ilk üretici destekli tarım kooperatifini, TARKO'yu kurduk ve satış ofislerini belediye kafelerimizde hizmete açtık. TARKO, kadın üreticinin desteklenmesi konusunda öncü çalışmalar başlattı. Bodrum markalı ürünlerin Türkiye ve dünya pazarına satış ve pazarlamasına öncülük edeceğiz. Üreticinin kendi pazarını oluşturması için her hafta dört farklı mahallede üretici pazarları kurduk. Tarım Ar-Ge ve Yerel Tohum Merkezi'ni kurduk. Atalık tohumlarımızı çoğaltıyoruz. Triticale ve Karakılıç buğdayı üretimine başladık. Tarım Ar-Ge ve Yerel Tohum Merkezi'nde Distilasyon Tesisi kurarak hasadını gerçekleştirdiğimiz lavantalardan uçucu yağ ve hidrosol su elde edilmesini planlıyoruz. Tıbbi aromatik bitkilerin ekimini teşvik ettik ve üretime başladık. Bodrum'un tarım ve turizm envanterini çıkarıyoruz.

Katma değeri yüksek ürünleri belirliyoruz. Bodrum'un endemik bitkilerini tespit ederek bunları katma değerli ürünler hâline getirmek için çalışıyoruz. Atıl kalan binlerce dönüm boş arazinin tespitini yaptık. Belediye mülkiyetindeki tarım arazilerini üretime açtık. Üretici destekleme ve hibe programını başlattık. Uzmanlarımızla üreticimize danışmanlık ve eğitim hizmeti sunuyoruz. Arıcılığı destekliyoruz. Arı yetiştirme merkezi kurarak üreticileri "Apiterapi" ve "Apiturizm" konusunda destekleyeceğiz. Kırsal turizme yönelik konaklama tesisleri oluşturulmasını teşvik ediyoruz. "Agro-turizm" için imar planlama çalışmaları bizim öncülüğümüzde yapılacak.

Arazi büyüklüğü 5 dönümün üzerinde olan mandalina bahçelerine, zeytinlik ve üzüm bağları alanlarına, sadece kırsal turizme yönelik konaklama tesisleri yapılacak. Tarımsal atıkların geri dönüşümü konusunda bir sistem oluşturacağız. Üretici destekleme ve hibe programımızı başlattık. Tarım üretimi konusundaki örnek işletmeleri destekliyoruz. Halk Süt'le başlattığımız üretimimizi peynir, yoğurt, tereyağı üretimiyle destekleyerek geliştireceğiz. Bodrum ve yöresine ait geleneksel peynir üretiminin yaşatılması için eğitim amaçlı peynir yapım atölyelerinin kurulmasını sağlayacağız. Kaybolmaya yüz tutmuş yiyeceklerimizin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için bu yiyeceklerin yöremizdeki örneklerini tespit ederek koruma altına alıyoruz. Yerel ürünlerimizden "Bodrum Mandalinası" için "Coğrafi İşaret" alınmasına katkıda bulunan belediyemiz, "Bodrum Gemici Peksimeti", "Gambilya Baklası" ve "Bodrum Desti Peyniri" için de "Coğrafi İşaret" alınması için yapılan girişimleri desteklemektedir. Kırsaldan sahile tarım-turizm koridoru oluşturmayı hedefliyoruz. Bölgeye bir "Tarım Enstitüsü" kazandırmak için proje hazırlıyoruz.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemlerinizi var mı? Varsa nelerdir?

AHMET ARAS: Tarım sektöründe (bitkisel üretim, hayvancılık, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği ve ormancılıkta) sulama suyunun verimli kullanımı ve artan su verimliliği, sürdürülebilir su yönetimi ve iklim değişikliğine uyum için çok önemlidir. Bodrum Belediyesi olarak "Entegre Su Yönetimi Sistemi" oluşturuyoruz. Doğru tarım uygulamaları ve destekleyici politik çözümlerin uygulanmasıyla, tarımda su verimliliğini önemli ölçüde artırabilir ve başta doğa olmak üzere diğer kullanım alanları için daha fazla su bulunmasını sağlayabiliriz. Tarımda kullanılan suyun yaklaşık %82'si hâlihazırda sulamaya gitmektedir. Oysa sulamada suyun bu kadar yoğun kullanılmasına gerek yoktur. Taşıma etkinliği (tarlaya dağıtılan çıkarılmış suyun oranı) ve tarla uygulama etkinliği (ürün tarafından gerçekte kullanılan su oranı) ile su verimliliği kazanımı elde etmek mümkündür. Örneğin, iyileştirilmiş taşıma/dağıtım ağlarının kullanılması ve damlama sulama yöntemiyle %95'lik su verimliliği sağlanmıştır. Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin uyguladığımız yöntemler şöyledir:

- Tarım Ar-Ge ve Yerel Tohum Merkezi'ndeki üretim parsellerinde yüzey akışı ve buharlaşmayla su kaybını azaltmak ve su tasarrufu sağlamak amacıyla damlama sulama sistemi kullanılmaktadır.
- Pınarlıbelen Mahallesi Etrim mevkisindeki 52 dönüm arazi üzerine kurulu lavanta proje alanımızda Tarihi Etrim Çeşmesi'nden yıl boyunca akan doğal kaynak suyunu lavantaların su ihtiyacının giderilmesi amacıyla depolayarak damlama sulama sistemiyle kullanılmaktadır.
- Yağmur suyu hasadı için Karaova bölgesinde göletler oluşturuyoruz.
- Lavanta proje alanında bulunan üç ayrı binanın çatılarına, yağmur suyunu değerlendirmek amacıyla, yağmur suyu hasat sistemi kuruyoruz.
- Atık suyun tarımda kullanılması için proje hazırlıyoruz.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenin bu konuda girişimi var mı?

AHMET ARAS: Bodrum dünyanın önemli turizm merkezlerinden biri konumundadır. 550.000 dekarlık alana yayılmış ilçe sınırlarının 150.000 dekarı tarım arazisi özelliği taşımaktadır. Bu avantajımızı en akılcı biçimde değerlendirmek istiyoruz. Çiftçiyi, üreticiyi destekleyerek emeğinin boşa gitmemesini sağlamak zorundayız. Bu sayede toprakları muhafaza eder, betona teslim etmeyiz. Çiftçinin yerinde kazanmasını sağlamanın ve kontrollü üretim için kooperatifleşmenin şart olduğunun bilincindeyiz. Tarım, balıkçılık ve hayvancılıkta kooperatifleşmeyi destekliyoruz. Üreticiyle garantili satışlar için protokol imzalayarak alım garantili ve sözleşmeli üretimi teşvik ediyoruz. Kendi toprağımızın ürününü alarak köylüye destek oluyoruz. Köylerin yerel değerleriyle gelişmesini, kendi ekonomisini üretmesini ve kültürel mirasımızın kazanca çevrilmesini sağlıyoruz. Üretici kooperatiflerinin ürettiği yöresel ürünleri Bodrum merkezde açtığımız marketlerde uygun fiyatla satışa sunuyoruz. Bunu hem pazar yerlerinde hem de belediyenin kafelerinde ve restoranlarında hayata geçiriyoruz. Ayrıca turizm bölgelerinde açılacak belediye marketlerinde Bodrum'da üretilen meyve, sebze, zeytin, bal ve diğer ürünlerin doğru fiyatlarla tüketiciye ulaştırılmasını planlıyoruz. Hem tüketiciye taze, doğal, sağlıklı ve ekonomik ürün ulaştırmak hem de piyasayı fiyat anlamında dengelemek istiyoruz.

TARIM DOSYASI 11

“AHMET ARAS”

Bodrum Belediye Başkanı

Tarım, orman ve su ürünleri alanlarında etkin ve kalıcı kooperatifçilik sistemlerini geliştirmek için adımlar atan Bodrum Belediyesi, bu hizmeti araştırmaya ve geliştirmeye dayalı inovatif uygulamaları hayata geçirmeye çalışmaktadır. Çiftçinin fidanını, tohumunu, gübresini veriyoruz.

Bu süreçte, üreticilerin üretim aşamasında yaşadığı zorlukları ortaya çıkarmak ve bu zorluklara çözüm bulabilmek amacıyla anket çalışmaları yapıyoruz. Üreticileri bilinçlendirmek ve üreticilerin daha fazla gelir sağlaması amacıyla katma değerli ürün ekim ve dikimini gerçekleştirmeye teşvik ediyoruz. Katma değerli ürün elde edebilmek amacıyla üreticilerle "Tarımda Kümelenme" modelini uygulamaya çalışıyoruz. Yazlık ve kışlık olmak üzere senede iki kere fide dağıtımını gerçekleştiriyoruz. Hayvancılığı desteklemek için 2020 yılında 350 adet dişi kıl keçisi dağıttık. Tarım sektöründe ekipman maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle üreticilerin yararlanabileceği "Tarım Aletleri Parkı" oluşturuyoruz.

Bitkisel ilaç, bitki kimyasalları, gıda ve katkı maddeleri, kozmetik ve parfümeri sanayi girdilerini oluşturan pek çok bitkisel ürün, ülkemizin zengin florasını oluşturmaktadır. Ancak bu zengin flora için yıllık 25 milyar dolarlık bu pazardan sadece 158.4 milyon dolarlık bir pay alabiliyoruz. Oysa potansiyelimizle bu rakamın çok üzerinde pay almamız gerekiyor. Bu nedenle üreticiyi teşvik ederek, ürün bazlı destek vererek, hasat sonrası ambalajlama, paketleme ve depolamayı sağlayacak tesisleri kurarak bu pazardan önemli bir pay almayı hedefliyoruz.

“KIRSAL ALANLARDA İSTİHDAM YARATAÇAK PROJELERİN UYGULANMASI GEREKİYOR”

Belediyenizin bölgenizde tarım planlamasına ilişkin politikası nedir?

ALİ KEMAL AKAY: Tarım, bir ülke için stratejik sektörlerin başında gelmektedir. 2020 yılında yaşanan ve hâlen devam eden pandemi sürecinin başlarında yaşanan gıda tedarik sorunları, tarımsal planlamanın önemini ortaya koymuştur. Gıda, ilaç sanayi, tekstil gibi sektörlerin hammaddesi olan tarım ürünlerinin temininde yaşanacak daha büyük sorunların yaşamsal sonuçları olacağı malumdur. “Üreten Belediye” sloganıyla şekillendirdiğimiz politika ve stratejik yaklaşımımız özellikle tarımsal alanda daha da önem kazanmaktadır. Bu kapsamda 2019 yılında Seyhan Belediyesi’ne bağlı 35 kırsal mahallenin tarımsal envanteri çıkarılarak müzakere edilmiştir. Üretim-katma değer-istihdam-sosyal refah başlıklarını kapsayan bir kırsal kalkınma politikası benimsenerek bu politikaya stratejik planda yer verilmiş ve faaliyetler belirlenmiştir.

Bu konuda projeleriniz var mı? Varsa nelerdir?

ALİ KEMAL AKAY: Belediyemize bağlı kırsal mahallelerde yaptığımız envanter çalışmasında tarımsal faaliyetlerde kârlılığın azalması, önemli boyutlardaki gelir dengesizliği, tarımsal istihdamın azalması ve kırsal nüfusun hızla erimesi, hayvancılığın ve hayvan sayılarının büyük bir ivmeyle düşüş sürecinde olması, kırsalda yaşayan kadınların üretim sürecine yeterince katılmaması şaptadığımız öncelikli konular oldu. Buna bağlı olarak ekonomik ve sosyal statülerinin düşük olması, birim alandan elde edilen katma değer görece azlığı, sahanın iklimsel ve diğer tarımsal avantajlarının yeterince kullanılmaması, üretim kalitesinin istenen düzeyde olmaması, gıda ve diğer tarımsal ürünlerin tedarik sürecinde aracı sayısının fazlalığı sebebiyle kent yoksullarının ucuz ve güvenli gıda maddelerine erişim zorluğu gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Kırsal alanlardaki gelir dengesizliğinin ve küçük üreticilerin rekabet koşullarının gün geçtikçe zorlaşmasının çözümüne ilişkin kırsal alanda üretici örgütlenmesi teşvik edilerek ve desteklenerek bir kooperatif kurulması sağlanmıştır.

Kooperatif kanalıyla, sözleşmeli stevia üretim modeliyle küçük üreticilerin desteklenmesi projesi başlatılmıştır.

Tarım ürünlerine katma değer kazandırılması, kadın emeğinin değerlendirilmesi ve istihdamın artırılması amacıyla Salmanbeyli Mahallesi’nde bulunan kooperatif evi, gıda üretim merkezine dönüştürülmüş, donanım ve sarf malzeme desteği verilmiştir. Tesis Salmanbeyli ve çevredeki diğer kırsal mahallerde yaşayan kadınların hizmetine sunulmuştur, kadınların gıda üretiminde hijyen eğitimleri alması sağlanarak üretim süreci başlatılmıştır.

Hayvancılıkta yaşanan ekonomik sorunların giderilmesi ve hayvansal ürünlerin katma değerinin yükseltilmesi amacıyla Karayusuflu Mahallesi’ndeki eski binalar tadil edilerek mandıraya dönüştürülmüştür, donanım eksikliklerinin giderilmesi çalışması başlatılmıştır.

Aynı kapsamda veterinerlik hizmetleri ve kombine süt çiftliği proje çalışmaları da başlatılmıştır.

Kırsal alanda sosyal yaşamın canlandırılması, kırsal mahallelerin cazibesinin artırılması amacıyla kırsal turizmin canlandırılması projeleri üretilerek çalışmalara başlanmıştır.

Tarımsal üretimde sürdürülebilir modellerin yaygınlaştırılması, üretim katma değerinin yükseltilmesi, su kaynaklarının kullanımında sarfiyatın düşürülmesi amacıyla su ürünlerinin ve bitkisel üretimin entegrasyonuna dayalı bir permakültür modeli projelendirilmiştir.

Katma değer yükseltilmesi için bölge iklimine uygun yüksek kazançlı, alternatif tropik/sub tropik, tıbbi ve aromatik bitkilerin yaygınlaştırılması amacıyla belediyemize ait tarım alanlarında demo üretimi çalışmalarına başlanmıştır.

Aynı kapsamda Karayusuflu Mahallesi’nde fide ve fidan üretimi için doku kültürü laboratuvarı binası hazırlanmış, donatım çalışmalarına başlanmıştır.

Kent insanının ucuz ve güvenli gıdaya ulaşabilmesi için meyve/sebze kurutma, taze meyve/sebze soğuk hava deposu, küçük satış noktaları ve market kurulumu çalışmalarına başlanmıştır.

Su kaynaklarının tarımsal alanlarda kullanımına ilişkin önlemlerinizi var mı? Varsa nelerdir?

ALİ KEMAL AKAY: Seyhan kırsalında tarımsal sulamada vahşi (salma) sulama oranı nispeten düşüktür. Bunun nedeni, turuncgiller başta olmak üzere bahçe tarımının yaygınlığıdır. İklimsel değişiklikler, yağış rejimindeki düzensizlikler, kuraklık periyodunun sıklıkla yaşması gibi hayati değişimler tarımsal sulamada tasarruf gittikçe önemli hâle gelmektedir. Bu kapsamda belediyemizin arazilerinde kurulacak demonstrasyon parsellerinde ve tesislerinde su sarfiyatını en aza indiren hidrofonik (su kültürü), akuafonik (su ürünleri-bitkisel üretim entegrasyonu) üretim teknikleri sergilenecek ve işbaşı eğitimleri verilecektir. Ayrıca kooperatif kanalıyla yapılacak sözleşmeli üretim alanlarında üreticilerin damlama sulama sistemleri alımı belediyemiz tarafından desteklenecektir.

Tarım sektörünün sıkıntılarını aşmada yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatifler sizce neler olabilir? Belediyenizin bu konuda girişimi var mı?

ALİ KEMAL AKAY: Tarımsal üretimde özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelere sahip üreticilerin örgütlenmesinin desteklenmesi ve başarılı kooperatif örneklerinin çoğaltılması, tarım ürünlerini kent insanıyla aracısız buluşturarak ucuz ve güvenli gıdaya ulaşmalarını kolaylaştırılması, sosyal sorumluluk kapsamında dezavantajlı bireylere ve gruplara temel gıda maddelerinin dağıtılması, yardımlaşma ağı oluşturulması, sözleşmeli üretim modelinin

TARIM DOSYASI 12

“AKİF KEMAL AKAY”

Seyhan Belediye Başkanı

yaygınlaştırılarak küçük üreticilerin korunmasına katkı sunulması, kırsal alanlarda istihdam yaratacak projelerin uygulanması, kırsal alanlarda altyapı çalışmalarının tarımsal üretimi kolaylaştırıcı yönde yoğunlaştırılması, alternatif ürünlerin ve üretim metotlarının üreticiyle buluşturulması ve örneklenmesi, atıl arazilerin üretim sürecine dahil edilmesi, tarımsal sulamada sarfiyatın düşürülmesine yönelik uygulamalar ve eğitsel çalışmalar yapılması, tarım ürünlerine katma değer kazandırılması, üreticilerin üretim miktar ve kalitesinin artırılması, ürün işleme gibi konularda eğitsel ihtiyaçların giderilmesi ve desteklenmesi, kent tarımının örneklenmesi, yerel yönetimlerin alabileceği inisiyatiflerdendir.

DEĞER VE İLKELERİMİZ

Kurulduğumuz günden bugüne, Sosyal Demokrat Kamu İşverenleri Sendikası olarak toplu iş sözleşmelerine ve süreçlerine bakışımızı gösteren ve yönetim kurulumuzca karar altına alınan değer ve ilkelerimiz:

1. İşçinin emek, alınteri ve ekmek eksenli her türlü demokratik hak alma mücadelesine saygı duyar. Emeğin en yüce değer olduğu bilinciyle çalışanların ücretlerini ve sosyal haklarını en kısa sürede elde etmesi gerektiğini kabul eder. Bu anlamda ortaya çıkabilecek aksaklıkların giderilmesinde aktif rol alır.
2. Toplu iş sözleşme süreçlerinin hızlı ve barışçıl şekilde sürdürülmesini, her iki taraf için de adil bir sonuca ulaşılmasını hedefler.
3. Toplu iş sözleşmesi süreçlerinde ekonomik, demokratik ve sosyal haklar konusunda üye belediyeler ve şirketler arasında bir bütünlük oluşturmayı hedefler.
4. Çalışanların ücretlerinin belirlenmesinde ve artırılmasında liyakat ve performans odaklı yaklaşımı esas alır. İşyerlerinde çalışan işçilerin yaşam düzeyinin yükseltilmesini, ücretlerinin, sosyal haklarının, çalışma koşullarındaki eşitsizliklerin kısa vadede en aza indirilmesini, işveren imkânlarını da dikkate alarak orta ve uzun vadede tamamen giderilmesini savunur.

5. Toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin resmi arabulucu, Yüksek Hakem Kurulu, özel hakem gibi kurumlarla değil, işçilerin örgütlü oldukları sendikalarla özgür görüşme ortamında karşılıklı hoşgörü ve anlayışla sonuçlandırmasını benimser.
6. İşyerinde iş barışının sağlanmasını ve korunmasını temel ilke edinir. Bu bakımdan işverenlerin ve çalışanların gerekli çabayı göstermesi için teşvikte bulunur.
7. İşyerlerindeki iş ve çalışma koşullarının verimliliği artıracak şekilde düzenlenmesini ve böylelikle kamu hizmetlerinin hızlı ve etkin şekilde yerine getirilerek vatandaşların memnuniyetinin sağlanmasını benimser.
8. İşyerlerinde mobbingi ve her türlü baskıyı disiplin kurulu kararları haricinde cezalandırıcı işlem tesis edilmesini, çalışma koşullarının keyfi olarak zorlaştırılmasını reddeder. İşverenleri bu bakımdan uyararak iş barışının korunması için gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.
9. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun koşullarda çalıştırılmasını ve çalışma koşullarının sağlıklı ve verimli olması için sağlanabilecek diğer tüm imkânların tesis edilmesini hedefler.
10. Üye işyerlerinde çalışan işçilerin sadece ekonomik anlamda değil, sosyal ve kültürel anlamda da yaşam düzeyinin yükseltilmesini, bilgi ve tecrübelerini artıracak eğitim olanaklarının sağlanmasını, eğitim düzeyini yükseltme noktasında gayret gösteren işçilere imkânlar ölçüsünde maddi ve manevi destek verilmesini amaçlar.
11. İşçilerin kıdem tazminatı vb. kazanılmış yasal haklarını yok etmeye yönelik, siyasi iktidarlarca yapılacak her türlü olumsuz düzenlemeye karşı işçilerle ve onların örgütlü olduğu sendikalarla mücadele birlikteliği sağlar.

“CAHİT KORKMAZ”

SODEMSEN Genel Sekreteri

BELEDİYELERDEN HABERLER

HİZMET

Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin modern araç gereçlerle donatılarak oluşturduğu Kızılağaç Makine ve İkmal Tesisi'nde büyükşehir belediyesine ait tüm araçların ve iş makinelerinin bakım ve onarım işlemleriyle metal ürünleri imatları dışarıdan hizmet almadan piyasanın altında maliyetle imal ediliyor.

Atakum Belediye Başkanı Cemil Deveci, kentteki yaş almış ihtiyaç sahibi Atakumlulara evde bakım hizmeti verecek birimin hazırlıklarında sona gelindiğini söyledi. Başkan Deveci, "Bir babanın, bir çocuğun, bir gelinin ailesine ne yapması gerekiyorsa tüm o hizmetleri yapacak model hazırlıyoruz" dedi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, "Akıllı Şehir İzmir" hedefi doğrultusunda kente ilgili verilerini ücretsiz erişime açtı. Ekonomik kalkınma ve demokratik yönetim anlayışıyla hayata geçirilen açık veri portalının tanıtım toplantısında konuşan Başkan Tunç Soyer, "Bugün İzmir'in verilerini özgürleştiriyor ve demokratikleştiriyoruz" dedi.

Tarsus Belediyesi, bir ilke imza attı ve üreticilerin ürünlerini aracı olmadan doğrudan ve düşük fiyatla tüketiciye sunacağı Halk Marketi hizmete açtı. Halk Market'te ekmeğe tereyağına, reçelden zeytine, yoğurttan una kadar birçok gıda maddesi satılacak. Halk Market'te satışa sunulan ürünler kadın kooperatifinin ya da belediyenin doğrudan ürettiği ürünler olacak. Tarsus Belediye Başkanı Haluk Bozdoğan, kentin farklı yerlerinde 45 market planladıklarını söyledi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Türkiye'nin yaş sebze meyve üretim merkezi konumunda olan Antalya'da modern toptancı hal kompleksleri inşa etmeye devam ediyor. Büyükşehir belediyesi, Manavgat'ın ve Alanya'nın ardından Kaş'ın Kınık Mahallesi'nde 255 milyon TL sözleşme bedelli bir hal yatırımı gerçekleştiriyor. 317.134 metrekare alan üzerinde inşa edilen Kaş Kınık Toptancı Hal Kompleksi'nde toprak kazısı ve dolgu serme imatları %85 seviyesine ulaştı.

Çorlu Belediyesi tarafından olası afet ve acil durumlarda vatandaşların güvenliğini hızlıca sağlayabilmek için oluşturulan "Afet Toplanma Alanları"nın sayısı artırıldı. Toplanma alanları QR kodlu tabelalarla işaretlendi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin öncülüğünde kentin tüm ilçelerinden gelen üretici kadınlara açılan stantlar kadınların ev ekonomisine katkı için bir kazanç kapısı hâline geldi. Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'yla Tarımsal ve Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın yürüttüğü ortak çalışmalarla Erdemli ilçesinde de ilk kez açılan üretici kadın stantlarında kadınlar el emeği göz nuru ürünlerini sergiledi. Etkinliğe katılan kadınlar ekonomik kazanç sağlamanın mutluluğunu yaşıyor.

Elmadağ Belediyesi, sabah erken saatlerde 5 farklı noktada, soğuk havada, sıcak çorba ikramlarına devam ediyor.

Bodrum Belediyesi, ilçe genelindeki hizmet binalarında ve peyzaj düzenlemelerinde kullanılan mobilyaların üretimini kendi atölyelerinde gerçekleştiriyor. Bodrum Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğü Marangozhane Atölyesi tarafından üretilen mobilyalar, belediye hizmet binaları ve peyzaj alanları dışında gelen talepler doğrultusunda eğitim kurumlarına da veriliyor.

Bornova Belediyesi ekipleri tarafından Altındağ Serintepe Mahallesi'nde Kandere Parkı içinde bulunan, yıllar boyu kullanılmadığı için metruk hâle dönüşen ve çevreden çok şikâyet alan bina yenilenerek yepyeni bir aktivite merkezi yapıldı.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, merkez dışında kalan 12 ilçede başlattığı ve vatandaşların da takdirini toplayan "Hoş Geldin Eskişehirli Bebek" ziyaretlerine ara vermeden devam ediyor. Pandemi nedeniyle önlem amaçlı ev ziyaretleri gerçekleştirilmeyen ekipler, Başkan Yılmaz Büyükerşen'in mektubunu ve hediyelerini ailelere kapıdan teslim ediyor.

Menderes Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından sürdürülen çalışmalar kapsamında Görece'de ve Çatalca'da bulunan piknik alanları pandemi sonrası yasakların kalkmasıyla vatandaşların keyiflice vakit geçirmesi için hazırlanıyor. Ekipler tarafından toplam 10 dönümlük alanda budama ve temizlik çalışmaları gerçekleştiriliyor.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'in öncülüğünde kurumlar arası işbirliği ve insan kaynakları alanında vatandaşlara rehberlik/bilgilendirme hizmeti amacıyla kurulan Kariyer Merkezi, sektör temsilcileriyle bir araya gelerek 2021 yılını planlıyor. Girişimci İnsan Kaynakları Derneği üyeleri, HiltonSA, Forum Suite Hotel, Vista Butik Hotel, Palm City AVM kurumlarının profesyonel yöneticilerinin ağırlıkta bulunduğu Noax Hotel'de gerçekleştirilen toplantıda pandemi sonrası sektörün ihtiyaç duyduğu eğitimler, etkinlikler, iş arayanlara ve öğrencilere yönelik rehberlik hizmetlerindeki gelişmeler ele alındı.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, kış aylarında sokakta yaşayan evsiz vatandaşlar için hayata geçirdiği "Soğuktan Sıcağa" projesiyle bugüne kadar 50 vatandaş misafir etti. Mentеше İlçesi Bayır Mahallesi'nde Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından hizmete sunulan misafirhanede ağırlanan evsiz vatandaşların barınma, yiyecek, giyecek ve temizlik gibi her türlü ihtiyaçları karşılanıyor.

Safranbolu Belediyesi, ileri yaşta olan vatandaşları akranlarıyla bir araya getirecek "Baharevi" hazırlıklarının sonuna geldi. Sosyal belediyecilik anlayışıyla yeni bir projenin müjdesini veren Safranbolu Belediye Başkanı Elif Köse, yakın zamanda ilçede bulunan Perşembe Pazarı'nın yanında olan eski nikâh memurluğu binasında "Baharevi"nin hizmet vermeye başlayacağını söyledi.

Ergene Belediyesi'nin vatandaşların ucuz ekmeğe ulaşması için uyguladığı "Halk Ekmeğe Satış Noktaları" projesine yeni bir satış noktası daha ekleniyor. Ergene halkının yoğun ilgi gösterdiği halk ekmeğe satış noktalarından yenisi Sağlık Mahallesi Edirne Caddesi üzerine kuruluyor.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, yıllardır sağlıklı ve kesintisiz içme suyu talebi bulunan Bornova'nın Gürpınar Mahallesi'nde İZSU Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan çalışmaları inceledi. İki hafta içerisinde tamamlanması öngörülen çalışmaların ardından mahallelinin su sorunu tamamen çözülmüş olacak.

Uzunköprü Belediyesi, INTERREG-IPA Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı kapsamında Dimitrovgrad Belediyesi'yle ortaklaşa yürütülen ve vatandaşların sosyal hayatına büyük katkı sunacak "Vadi Park"ın resmi açılışı gerçekleştirildi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, yapımında sona geldiği "Nekropol Müzesi" projesiyle 2.300 yıllık tarihi halkla buluşturacak. Proje, turizm başkenti Antalya'yı müzeler kentine dönüştürerek yerli ve yabancı ziyaretçilerin bu tarihe tanıklık etmesini sağlamak açısından da büyük önem taşıyor. 13 yıl önce Doğu Garajı'nda yürütülen inşaat çalışması sırasında ortaya çıkan antik mezarlar kent tarihini aydınlatacak.

Alaplı Belediyesi, İtfaiye hizmetlerinde kalitenin artırılması amacıyla baştan aşağıya yenilenen itfaiye aracı görevine tekrar başladı.

Çankaya Belediyesi, "Çankaya Evleri"nde pandemi dolayısıyla ertelenen kurslar yeniden başladı. Eğitimler, 21 "Çankaya Evi"nde kaldığı yerden devam ediyor. Mesleki eğitimlerle ve hobi kurslarıyla vatandaşlardan büyük ilgi gören "Çankaya Evleri", 76 branşta verilen eğitimlere yeniden başladı. Kursiyerler derslere HES kodu bildirerek katılabiliyor.

Buca Belediyesi, Mevlana Tesisleri'ndeki üretici pazarlarını yeniden hizmete açtı. Vatandaşların organik ve Buca'ya özgü ürünlere uygun fiyata ulaşma fırsatı bulduğu Üretici Köy Pazarı'nda tarladan sofralara köprü kuruldu. Aracısız bir şekilde ürünlerini tezgâhlarda sergileyen üreticiler ise, pandemi sürecinde nefes alma imkânı buldu.

Hatay Büyükşehir Belediyesi, koronavirüs sürecinde vatandaşların sağlığını korumak için aldığı tedbirlerle bir yenisini daha ekledi. Hastalığın yayılmasının önüne geçmek için ortak akılla hareket eden ekipler, Antakya Atatürk Parkı'nda sosyal mesafe bankları monte etti. Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı atölyelerindeki hurda malzemelerden elde edilen tek kişilik banklar, aralarında en az 1.5 metre mesafe olacak şekilde uygun yerlere yerleştirildi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, daha önce üzüm sıkma makinesiyle yöresel tatlıları yapan kadınların işlerini kolaylaştırırken şimdi de kırsal mahallelerde yaşayan kadınlar için oldukça zahmetli olan hamur yoğurma işlemi için makine desteği sundu. Büyükşehir belediyesi bu desteğiyle kırsal mahallelerde yaşayan vatandaşların hayatlarını kolaylaştırıyor, geleneksel lezzetlerin gelecek kuşaklara taşınabilmesini ve imece ruhunun devam ettirilmesini sağlıyor.

Mudanya Belediyesi, 2.700 yıllık Myrleia Antik Kenti'ni açık hava müzesine dönüştürme yolunda önemli bir aşamayı daha tamamladı. Mudanya Belediyesi'nin 2.700 yıllık Myrleia Antik Kenti'ni açık hava müzesine dönüştürmek amacıyla projelendirdiği Myrleia Arkeoparkı için Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan beklenen onay geldi. Kurul, Mudanya Belediyesi'nin Myrleia Antik Kenti'nin devamı olan, Ömerbey Mahallesi sınırları içerisinde bulunan ve arkeopark alanı olarak belirlenen özel mülkiyete ait 1.448 ada, 8 ve 22 parseldeki taşınmaz kültür varlıklarını kamulaştırma talebini onayladı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, çocuklara süt içme alışkanlığı kazandırarak sağlıklı nesiller yetiştirmek amacıyla Süt Kuzusu projesinin kapsamını her geçen yıl büyütürken bir yandan da üreticiyi kalkındırarak köyden kente göçü önlemeye yönelik önemli adımlar atıyor. Projeden yararlanan çocuk sayısı 156.000'i geçerken bu yılın sonuna kadar üreticilerden 15 milyon litre süt alınması hedefleniyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin her yaş kategorisinden öğrenciye rehberlik ve psikolojik destek sağlamak amacıyla kurduğu "Öğrenci Danışmanlık Merkezi"nin tadilat işleri tüm hızıyla devam ediyor. Aydınlatma, yangın ve kamera sistemi yenilenerek boya ve rehabilitasyon işlemleri tamamlanan merkezin iç mekân düzenleme çalışmaları sürüyor.

Nilüfer Belediyesi'nin ortağı olduğu ve Avrupa Birliği HORIZON 2020 programından hibe almaya hak kazanan "Kentsel Gıda Sistemlerinin Yenilikçi Living Lab Uygulamalarına Dönüşümünün Güçlendirilmesi" (FUSILLI) projesi, çevrimiçi yapılan bir açılış toplantısıyla başladı. İtalya, İspanya, Danimarka, Finlandiya, Lüksemburg, Portekiz, Hırvatistan, Norveç, Ukrayna ve Yunanistan'dan 32 proje ortağının katılım gösterdiği toplantıda 4 yıl sürecek proje faaliyetlerinin planlaması hakkında görüşmeler gerçekleştirildi ve proje ortakları kendini tanıttı. Genel amacı; sağlıklı, sürdürülebilir, güvenli, kapsayıcı, adil, düşük maliyetli gıda sistemlerine güvenli ve bütünsel bir geçiş süreci sağlamak, Avrupa Birliği FOOD 2030 politikalarının öncelikleri doğrultusunda uygulanabilir kentsel politikalar geliştirmek olan projeye tüketicilere, üretime ve gıda israfına yönelik teknoloji odaklı ve yenilikçi uygulamaların hayata geçirileceği ifade edildi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Covid-19 vakalarının artması sebebiyle karantinaya alınan Kumluca İlçesi Salur Mahallesi Boğaz Mevkisi'ndeki vatandaşlara gıda yardımında bulundu.

Odunpazarı Belediyesi, ihtiyaç sahibi ve özel gereksinime sahip vatandaşlara yardım eli uzatmaya devam ediyor. Çeşitli kurum, kuruluş ve meslek odalarıyla protokoller imzalayarak vatandaşların yanında olmayı sürdürüyor. Odunpazarı Belediyesi, bu kapsamda Eskişehir Berberler, Kuaförler, Güzellik ve Dövmecilik Salonu İşletmeleri Esnaf ve Sanatkarlar Odası (ESKUBER) ile protokol imzaladı.

Bandırma Belediyesi, yeni ve modern bir Asfalt Plentine kavuşuyor. Geçtiğimiz aylarda yapılan ihalenin ardından yeni bir asfalt tesisinin yapım sürecini kapsayan sözleşme, Belediye Başkanı Tolga Tosun ve ELİBOL Asfalt Makinası San.Tic. Lmt'd. Şirket Yetkilisi Müfit Elibol'un katılımıyla imzalandı. 3 Milyon 275 bin TL maliyetiyle imzalanan sözleşmeyle ve işin yapım süreciyle ilgili açıklamalarda bulunan Başkan Tolga Tosun, yeni tesisin Bandırma'ya hayırlı olması dileğinde bulundu.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, internete erişim hakkının temel bir hak olduğunu belirterek yeni bir hizmeti daha vatandaşlarla buluşturuyor. Daha önce 914 mahalleyi internet erişimine kavuşturan Başkan Yavaş, şimdi de başkentteki 35 meydana toplam 2 milyon 362 bin metrekarelik alana yüksek hızlı ücretsiz Wi-Fi hizmeti sağlayacak. Sosyal medya hesapları üzerinden videolu paylaşımda bulunarak, meydanlar dışında parklara ve mahallelere bu hizmeti götüreceklerini söyleyen Başkan Yavaş, "Yıl sonuna kadar 10 milyon metrekarelik alana ücretsiz internet sağlayacağız" dedi.

Ataşehir Belediyesi sosyal marketlerden ilkini Şubat ayı sonunda faaliyete açıyor. İhtiyaç sahiplerinin Sosyal Kart'la her türlü ihtiyaçlarını karşılayacak olan Sosyal Market bünyesinde derin yoksulluk sarmalındaki yalnız anneler için de destekleyici projeler üretilecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, kentin girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi, girişimcilğe ilişkin farkındalıkla yetkinliğin artırılması ve İzmir'in katma değer yaratan dönüşümüne katkı sağlanması amacıyla "Girişimcilik Merkezi İzmir"i hayata geçiriyor. TÜSİAD'ın "Türkiye'nin Girişimcilik Dönüşümü" projesi kapsamında içerik ve uygulama desteği verdiği Girişimcilik Merkezi'nin açılışı 5 Şubat Cuma günü yapıldı.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, bank, çöp kutusu, demir korkuluk, hayvan barınağı, çiçek saksıları gibi kent mobilyalarının kendi atölyelerinde üretmeye devam ediyor. Kent mobilyalarının kendi atölyelerinde yapılmasının hem zaman açısından hem de maddi açıdan büyük tasarruf sağladığını belirten Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen, oluşturdukları atölyelerde kaynakçı, marangoz, boya ustası gibi meslek gruplarına da istihdam sağladıklarını altını çizdi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Çarşamba günü etkili yağış ve fırtına sonucu Konyaaltı Sahili'nde hasar gören bölgelerde onarım ve temizlik çalışması gerçekleştiriyor. Saatteki hızı 130 kilometreye ulaşan fırtına ve oluşan dev dalgalar, yürüyüş yollarına deniz kumunu ve çakıl taşlarını taşıdı, sahile de zarar verdi. Fırtınada 1 spor alanı, yaklaşık 100 ağaç, 700 metrelik çit bitkisi, yürüyüş yolları ve 400 metre korkuluk zarar gördü. Ekipler, 5.000 metrekare çim alanın üzerine dalgaların taşıdığı kumu ve çakılları tazyikli suyla temizledi. Ayrıca sahilde yer alan tuvaletlerin zarar gören kısımlarında onarım ve temizlik çalışmaları devam ediyor.

Gemlik Belediyesi ekipleri, Eşref Dinçer Mahallesi'ndeki 850 metrekarelik alana çocukların keyifle zaman geçirebileceği güvenli bir park alanı yaptı. Sert zeminden dolayı meydana gelebilecek olumsuz durumları önlemek amacıyla parkın zeminini kauçukla kapladı. Yan tarafına da bir adet basketbol sahası yapılan çocuk parkında civar mahalle sakinlerinin araçlarını koyabilmesi amacıyla 30 araçlık otopark alanı oluşturuldu.

Adana Büyükşehir Belediyesi'nin Karataş ilçesine yaptığı arıtma tesisinin %40'ı tamamlandı. Karataş'ın istenen seviyede bir turizm ilçesi olmasının önündeki en önemli engellerden olan arıtmasızlık, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'ın hassasiyetiyle son buluyor. İlçenin tarihi sorunu, Karataş İleri Biyolojik Su Arıtma Tesis'i'nin yapılmasının ardından ortadan kalkacak.

Akhisar Belediyesi, 1 ile 5 yaş arası çocuklara ücretsiz süt dağıtımına 2021 yılında da devam edecek. Akhisar Belediyesi'yle Köy-Koop Manisa Birlik arasında yapılan yeni protokolle 2021 yılında da ücretsiz süt dağıtımının süreceği bildirildi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Haziran 2020'de devraldığı Üçkuyular'daki marinayı âdeta baştan yarattı. "İzmir Marina" ismiyle İZDENİZ Genel Müdürlüğü'nün işletmeye başladığı tesis yenilendi ve teknelere ev sahipliği yapmaya başladı. Çocuklar ve gençler için Denizcilik Eğitim Merkezi'yle vatandaşların yararlanabileceği sosyal tesisler de hazırlanıyor.

Nilüfer Belediyesi, kuraklık tehlikesinin gündeme gelmesi üzerine su tasarrufu sağlamak amacıyla harekete geçti. Belediye, %67'ye varan su tasarrufu sağlayan musluk aparatlarını muhtarlıklar kanalıyla vatandaşlara dağıtmaya başladı.

İzmit Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü ekipleri, yenilebilir peyzaj çalışmaları kapsamında İzmit'in parklarına meyve fidanları diyor. Kenti güzelleştirirken israfı önleyen İzmit Belediyesi, çocukların oyun oynarken dalından meyve yiyebilmesi için parklara elma, armut, vişne, kiraz ve kestane gibi gıda değeri yüksek fidanlar diyor.

DAYANIŞMA

Çukurova Belediyesi Sosyal İşler Müdürlüğü ekipleri, soğuk kış günlerinde dışarıda kalan evsiz vatandaşlara sahip çıkmak için çalışmalarını yoğunlaştırdı. Ekipler, geçtiğimiz hafta sonu bir ihbarı değerlendirerek Kenan Evren Bulvarı üzerinde bulunan parktaki bankta yatan bir vatandaşı buldu. Daha sonra ilçenin değişik bölgelerinde çalışma yapan ekipler Toros Mahallesi'nde bir, Beyazevler Mahallesi'nde de iki evsiz vatandaşı olarak toplam 4 vatandaşı otele yerleştirdi. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'yla koordineli çalışan Çukurova Belediyesi ekipleri, dışarıda hiçbir vatandaşın kalmaması için 7 gün 24 saat esasına göre çalışıyor.

Turgutlu Belediyesi, kış aylarında yakacak bulamayan ihtiyaç sahibi vatandaşların bu sorununa çözüm getiriyor. Park ve Bahçeler Müdürlüğü ekipleri tarafından ilçe genelinde yapılan budama çalışmaları sonucu elde edilen odunlar belediye şantiyesinde yakacak hâline getiriliyor. Toplanan odunlar, ihtiyaç sahiplerine ekipler tarafından dağıtılıyor. Bu çalışmayla son üç aylık dönemde 1.000 hanenin yakacak ihtiyacı karşılandı.

Saray Belediyesi tarafından kurulan "Sosyal Mağaza", dar gelirlili vatandaşların yaralarını sarmaya devam ediyor. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren mağazada gelinlik, nişanlık, abiye, sünnet kıyafeti, takım elbise, bebek kıyafetleri, çocuk kıyafetleri ve ayakkabılar sterilizasyon/temizlik işlemlerinin ardından ihtiyaç sahiplerine bedelsizce ulaştırılmak için raflarda yerini alıyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, pandemi sürecinde her kesime olduğu gibi işsiz kalan müzisyenlere de desteğini sürdürüyor. Kent genelinde konser ve etkinlikler düzenleyen ve müzisyenlere katkı sağlayan büyükşehir belediyesi, gıda paketi dağıtımıyla da müzisyenlerin yanında yer alıyor. Bu imkânlardan faydalanan müzisyenler Başkan Vahap Seçer'e teşekkürlerini iletti.

Balikesir Gönen Belediyesi, Gaybular Mahallesi'ndeki vatandaşlar için Belediye Başkanı İbrahim Palaz'ın talimatıyla karantina sürecinde mağduriyet yaşanmaması adına vatandaşların gıda gibi çeşitli ihtiyaçları belediye ekipleri tarafından karşılanıyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ihtiyaç sahipleri için başlattığı bağış kampanyalarıyla yüz binlerce insan, hiç tanımadığı insanların elinden tuttu. Toplanan yardımlar, faturasını ödeyemeyen ve temel gıdaya erişemeyen aileye, bebeğinin ihtiyaçlarına gücü yetmeyen anneye, ihtiyaç sahibi öğrenciye biraz olsun nefes aldırdı. İstanbul Vakfı aracılığıyla 132.000 aileye kurban eti ulaştırılırken başlatılan tüm kampanyalar şeffaf bir şekilde yönetildi. İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, yoksul ailelerin yenidoğan bebekleri için yeni bir kampanyanın müjdesini verdi. İmamoğlu, bu kampanyayla İBB ve hayırseverlerin dayanışmasıyla yardıma muhtaç ailelere 3-4 aylık bez, mama ve giysi gibi temel ürünler içeren beşik desteği sunulacağını söyledi.

Edremit Belediyesi Şubat Ayı Olağan Meclis Toplantısı, Edremit Belediye Başkanı Selman Hasan Arslan başkanlığında gerçekleştirildi. Toplantıda pandemi nedeniyle dükkânı kapalı olan esnaflardan kira alınmamasına, pandemiden etkilenen esnaflara ise, %50 kira indirimi yapılmasına karar verildi.

Büyükçekmece Belediyesi, pandemi sürecinde ekonomik anlamda sıkıntı yaşayan vatandaşlara maddi-manevi desteğini sürdürüyor. Her yaştan vatandaşın sorunlarıyla yakından ilgilenen Büyükçekmece Belediyesi, bu hafta sonunda da geçimini müzisyenlik yaparak sağlayan ve pandemi sürecinde işini kaybeden Roman vatandaşlara temel gıda maddesi dağıttı.

İzmit Belediyesi, Derince'de yaşayan ve çıkan yangında eşyalarıyla birlikte 10.000 TL parası yanan Kemal Güven isimli vatandaş için hemen harekete geçti. Söz konusu yangın sonrasında Kemal Güven Kocaeli Valiliği tarafından yeni bir konteynere yerleştirildi. İzmit Belediyesi de yetiştirmesi için 5 adet küçükbaş hayvan ve buzdolabı olarak vatandaşın yüzünü güldürdü.

Mahmudiye Belediye Meclisi 2021 Şubat Ayı Olağan Toplantısı'ndan belediye mülklerinde kiracı olan esnaflardan 3 ay kira alınmaması kararı çıktı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, Zile Belediyesi'ne 2 otobüs hediye etti. Zile Belediye Başkanı Şükrü Sargın, "Zile Belediyesi araç filomuza 2 adet Solo Mercedes otobüs eklenmiştir. Tüm Zile halkına hayırlı olsun. Katkılarından ötürü İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu'na teşekkür ediyoruz" dedi.

Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım Kurt, bir sosyal belediyecilik çalışmasına daha imzasını attı. Başkan Kurt, koronavirüs salgını nedeniyle aylardır işyerlerini açamayan, bu nedenle de tükenmek üzere olan esnaf için düğmeye bastı. Esnaf ve meslek odalarıyla bir araya gelen Başkan Kurt, ihtiyaç sahibi esnafa Halk Kart vererek Odunpazarı Belediyesi'nin ihtiyaç sahibi vatandaşlar için hayata geçirdiği Halk Market'ten esnafın da faydalanmasını sağlayacak.

Hacıbektaş Belediyesi hayvan bakımına Karşıyaka Belediyesi tarafından 100 adet 1.500 kg. köpek maması gönderildi. Belediye Başkanı Arif Yoldaş, "Desteğinden ötürü Karşıyaka Belediyesi'ne sokaktaki canlarımız adına sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz" dedi.

Turgutlu Belediyesi meclis toplantısında alınan karara göre, pandemi sebebiyle belediyeye ait olan işyerlerinde 2021 yılı içerisinde herhangi bir kira artışı olmayacak.

İzmit Belediyesi, pandemi nedeniyle okulların uzaktan eğitime devam etmesi nedeniyle kütüphaneler için kitap satın alarak kitapçı esnafına destek oldu. Ayrıca ikinci destek paketi kapsamında ağırlıklı olarak kafelerden ve restoranlardan alınan eğlence vergisini dükkânların kapalı kaldığı süre boyunca esnaftan kapalı oldukları süre boyunca işgal harcı da almayacak. Ayrıca 3 ay boyunca tüm esnaftan da işgal harcı alınmayacak.

Edremit Belediyesi aşevine Türk Kızılayı Edremit Şubesi 822 kg. karkas et desteğinde bulundu. 822 kg. et, belediye tarafından ihtiyaç sahibi ailelere sıcak yemek olarak ulaştırılacak.

ULAŞIM

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın göreve geldikten sonra başlattığı 53.6 kilometrelik ve 9 etaptan oluşan "Bisiklet Yolu Projesi"nin ilk etabı olan Milli Kütüphane-Beşevler güzergâhı tamamlandı.

Edremit Belediyesi, Tuzcumurat, Hekimzade ve Darsofa Mahallesi'nde yol düzenleme çalışmalarına hız verildi. Fen İşleri Müdürlüğü tarafından üç mahallede 8.000 metrekare parke taş kaplaması yapılacak, yollar yenilenecek.

Düziçi Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri tarafından İstiklal Mahallesi Karkın Caddesi'nde yol tadilat çalışmaları başlatıldı. Cumhuriyet Mahallesi Namıllar Sokak'ta ise, yol genişletme çalışması devam ediyor.

TARIM HAYVANCILIK DESTEKLERİ

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin Böcek'in "yerelden kalkınma" hedefi doğrultusunda, her alanda üreticinin yanında yer alan Antalya Büyükşehir Belediyesi Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı, olumsuz hava koşulları nedeniyle mağdur olan ve seraları hasar gören üreticileri yalnız bırakmadı. Yoğun yağışın ve fırtınanın etkilerini ilçelerde, yerinde inceleyen büyükşehir ekipleri, Kaş ilçesi Dirgenler Mahallesi'nde fırtınada seraları zarar gören örtü altı tarım üreticilerine teknik ve mekanik destek sağlamak için yardım eli uzattı.

Mezitli Belediyesi, Mersin'in en büyük değerlerinden birisi olan turuncun farklı bir alanda daha kullanılması için çalışmalarına başladı. Daha önce tatlı, reçel, sabun ve kolonya üretiminde kullanılan turuncun Toros Üniversitesi, Toros Rotary Kulübü, Kızkalesi Rotary Kulübü ve Solinova Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi'nin işbirliğiyle yepyeni bir alanda daha değerlendirilmesi için kollar sıvandı. Ar-Ge çalışmaları tamamlanan proje kapsamında turuncular salatalarda ve yemeklerde sos olarak kullanılacak.

Bornova Belediyesi'nin tarımsal üretime verdiği destek sayesinde çiftçinin yüzü gülüyor. Kırsal kalkınmanın sağlanması amacıyla çiftçilere destek vererek eğitimler düzenleyen Bornova Belediyesi, üreticilere 5.000 adet meyve fidanı dağıttı. Bornova Belediye Başkan Yardımcısı Barbaros Taşer, köy yerleşkelerine giderek dağıtımları yaptı.

Tepebaşı Belediyesi Kadın Üretici Ürün Satış Noktası, vatandaşlarla doğal ürünleri buluşturmaya devam ediyor. Haftanın 3 günü farklı mahallelerde açılan noktalardan alışveriş yapan vatandaşlar, doğal ürünlere ulaşırken kadın emeğini de desteklemiş oluyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, faydalı böcek üretimine başladı. 3 milyon predatör avcı böcek ve 6 milyon parazitoit üretilecek. 27 ton patates üzerinde predatör avcı böcek ve parazitoit üretimi yapılıyor. Haziran-Eylül ayları arasında salınımları yapılacak faydalı böceklerle pestisit kalıntısının önüne geçilmesi ve ihracatta yaşanan kalıntı sorununa çözüm üretilmesi hedefleniyor.

Mahmudiye Belediyesi, son yıllarda yapılan yatırımlarla domates üretiminde merkez olma yolunda hızla ilerliyor. İsmetpaşa ve Şerefiye Mahalleleri'ne kurulan devasa seralarda jeotermal enerjiyle topraksız binlerce ton domates üretiliyor.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, başkentte kırsal kalkınmayı desteklemek ve yerli üretimi artırmak amacıyla çiftçilere yönelik desteğini sürdürüyor. Pandemi nedeniyle yaşanan mağduriyetleri gidermek için yerli üreticilerden satın alınacak patatesi ve soğanı ihtiyaç sahibi vatandaşlara dağıtacaklarını açıklayan Başkan Yavaş, "Yerli üreticimizle ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız arasında köprü oluyorum" dedi. Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı da 25 ilçede yaklaşık 2.000 çiftçiye %90'ı hibe, %10'u çiftçi katkı payı olmak üzere 800 ton nohut tohumu dağıtımını gerçekleştirecek.

Edremit Belediyesi Tarımsal İşler Müdürlüğü tarafından yapılan bu yılki zeytin hasadından elde edilen toplam 57.000 kg. zeytin, Tariş tesislerinde işlenerek 10 ton naturel sızma zeytinyağı elde edildi. Üretilen yağlar, Edremit Belediyesi markasıyla satışa sunulacak.

EĞİTİM

Burhaniye Belediyesi'nin sosyal projelerinin başında gelen "Burhaniye Sosyal Etkinlik Merkezi", 8 ve 12. sınıflar için kurslara başladı. MEB tarafından 22 Ocak itibarıyla "Destekleme Yetiştirme ve Takviye kurslarının" yapılabileceğinin duyurulmasından sonra harekete geçen BURSEM, 1 Şubat'ta yüz yüze kursları kısmi olarak açtı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Silifke ilçesi Gazi Çiftliği'nde 33 kadının ve 15 çocuğun katılımıyla gerçekleştirilecek olan 4 haftalık eğitim programını başlattı. İlk eğitimde kadınlara çevre farkındalığı, kompost ve organik gübre üretimi eğitimi; çocuklara ise, mahremiyet eğitimi verildi. 16 Şubat'a kadar her Salı ve Perşembe günü gerçekleştirilecek eğitimlerde salgın tedbirlerine büyük önem veriliyor.

Muratpaşa Belediyesi, bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak için mahallelerde temel bisiklet sürüş eğitimleri düzenliyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Kemalpaşa'ya 33 km. uzaklıktaki Hamzababa Mahallesi'nde internete ulaşmak ve EBA üzerinden derse girmek için her gün 1 km. yürüyen çocukların yardımına yetişti. Başkan Tunç Soyer'in talimatıyla köy kıraathanesi düzenlenip EBA noktasına dönüştürüldü. Dağ başındaki soğuk baraka yerine sıcak bir ortamda derslerini yapan çocuklar, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer ve ekibine teşekkür etti.

Kartal Belediyesi, çocuklara yönelik önemli bir projeye daha imza atıyor. Kreş Müdürlüğü'nün geliştirdiği ve "Online Anaokulu Eğitimi" adını taşıyan proje kapsamında 5-6 yaş aralığındaki minikler 3 hafta sürecek ücretsiz atölye imkânlarından faydalanacak.

Edremit Belediyesi, yarıyıl tatilinde çocukların verimli zaman geçirmesi için "Deney Saatleri" adında ücretsiz online program başlattı. 7-14 yaş arası çocukların eğlenceli ve eğitici vakit geçirmesi için Edremit Belediyesi Kültür Müdürlüğü tarafından zoom üzerinden düzenlenen "Deney Saatleri"nin ilkinde 50 öğrenci katıldı. Öğrenciler ilk derste öğretmen Özgür Deniz Yavuz eşliğinde evde kolaylıkla bulunabilecek malzemelerle robot el yaparak küçük motor gelişimlerini keşfetti. Robotik el ve işlevlerini de deneyimleyerek bilgi sahibi oldular.

Ataşehir Belediyesi bünyesinde iki aydır devam eden Çevrimiçi Çocuk Kitap Kulübü, kitapsever çocuklar tarafından ilgi görmeye devam ediyor. Eğitimci yazar Özge Doğar tarafından yürütülen çalışmada kulüp öğrencileri her hafta bir kitap okuyor ve okudukları kitapları tartışıyorlar. Kitap üzerinden etkinlikler yaparak hayal güçlerini geliştiriyor ve nitelikli okuma-yazma yöntemlerini öğreniyorlar. Etkinlikte bugüne kadar 12 kitap okundu.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı, 2021 Türkiye Afet Eğitim Yılı faaliyetleri kapsamında AFAD İl Müdürlüğü'yle ortaklaşa düzenlediği etkinlik çerçevesinde, Malkara ilçesi Halk Eğitim Merkezi'ndeki Deprem Simülasyon Tırı'yla deprem anında ve sonrasında yapılması gerekenler konusunda uygulamalı bir eğitim gerçekleştirdi. Programda ayrıca muhtarlar, din görevlilerine ve afet gönüllülerine yönelik eğitim de düzenlendi.

Nilüfer Belediyesi Kadın ve Çocuk Akademileri'nde çocuklara yönelik okula yardımcı ders atölyeleri pandemi tedbirleri kapsamında sürerken yarıyıl tatili için düzenlenen eğlenceli bilim ve beceri atölyeleri de başladı. Maske, mesafe ve hijyen koşulları sağlanarak kontrollü bir şekilde düzenlenen atölyelerde fen bilimlerine ve sosyal bilimlere yönelik deney atölyeleri, el becerisi atölyeleri, akıl-zekâ kutu oyunları ve çeşitli oyun etkinlikleri gerçekleştiriliyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi ile Ankara Kent Konseyi (AKK), sivil toplum örgütleri, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yaparak eğitim projelerine destek olmaya devam ediyor. Tohumluk Vakfı tarafından başlatılan büyükşehir belediyesi ve Başkent Üniversitesi'nin de destek verdiği proje için Ankara Kent Konseyi paydaşlarıyla birlikte Gölbaşı Subaşı Mahallesi'nde bulunan köy okulunun tadilatını üstlendi. Kırsal kalkınmaya örnek olacak projeyi yerinde inceleyen Ankara Kent Konseyi Yürütme Kurulu Başkanı Halil İbrahim Yılmaz, "Başkanımız Sayın Mansur Yavaş'la ve tüm gönüllülerle birlikte köy/şehir arasındaki ekonomik/kültürel uçurumu ortadan kaldıracamız" dedi.

Tepebaşı Belediyesi tarafından çocuklar için gerçekleştirilen çevre eğitimleri devam ediyor. Ocak 2021'de online düzenlenen eğitimlere yaklaşık 200 öğrenci katıldı.

Gemlik Belediyesi, Kurşunlu'da hizmete başlayan yaşlı konukevi sakinlerinin temel ihtiyaçlarını ve isteklerini eksiksiz karşılamaya yanı sıra sosyal ve kültürel etkinlikler de düzenlemeye devam ediyor. Konukevinde kalan vatandaşların doğum günlerini, yeni yıllarını ve diğer özel günlerini kutlamayı ihmal etmeyen Gemlik Belediyesi, gerçekleştirdiği afet eğitimiyle konukevi sakinlerini ve personelini olası afet durumlarına karşı bilinçlendirdi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, eğitimde fırsat eşitliği ilkesi kapsamında kent genelindeki 9 kurs merkezi ve 1 LGS hazırlık merkezi olmak üzere toplam 10 merkezle en uzak ilçelerde de gençlerin geleceğe hazırlanmasına katkı sunuyor. Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Öğretimi Destekleme Kurs Merkezleri'nde gerekli tüm önlemler alınarak yüz yüze eğitim başladı. Dersler öğlene kadar online, öğleden sonra yüz yüze gerçekleştiriliyor.

Ataşehir Belediyesi Toplumsal Eşitlik Birimi, belediye personel eğitimleriyle çalışmalarına başladı. Tüm dezavantajlı gruplara hizmet edecek olan Toplumsal Eşitlik Birimi, çalışmalarının ilkinin kadın-erkek eşitliği konusunda gerçekleştirdi.

ÇEVRE

İzmit Belediyesi'nin yeni geliştirdiği mobil uygulamayla vatandaşlar en yakın geri dönüşüm noktasını öğrenebilecek. "Çınar Atık Uygulaması"yla vatandaşlar hem çevre kirliliğinin önüne geçecek hem de ekonomiye katkı sunacak.

Karşıyaka Belediyesi'nin geri dönüşüm ve geri kazanım çalışmaları devam ediyor. Belediye, 2020 yılında sıfır atık sertifikası aldı. Atık yönetimi konusunda faaliyetler sürdürülüyor, ambalaj atıkları oluşturulan sistemle toplanıyor. 2019 yılına göre 2020'de toplanan ambalaj atık %29 oranında arttı. Cam atıkları da 7.800 ton olarak yıllık toplam belirlendi. Kent içerisinde belli noktalara tekstil atığı kumbaralar yerleştirildi. Mobilya atıkları, elektronik atıklar, piller, atık yağlar da toplanıyor. Bayat ekmekler de kutular aracılığıyla toplanıyor, besi çiftliklerine gönderiliyor. Son kullanma tarihi geçmiş ilaçlar da bertaraf ediliyor.

Sarıyer Belediyesi ve İBB temizlik ekipleri, Sarıyer sahillerini baştan aşağıya temizliyor. Ekipler, Kısırkaya Plajı'nı 150 torba çöpten arındırdı. Kıyıda toplanan çöpler arasında plastik atıklar dikkat çekti.

Buca Belediyesi, başlattığı atık yağ kampanyasıyla çevre projelerine bir yenisini daha ekledi. Proje kapsamında 5 litre ve üzeri atık yağlarını toplama noktalarına getiren Bucalıları bulaşık deterjanı hediye edildi. Toplanan atık yağlar geri dönüşüme kazandırılacak.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSKİ, kent genelindeki içme suyu havzalarının çevresini ağaçlandırıyor. İlk etapta Büyükçekmece, Terkos ve Ömerli'de başlatılan çalışmayla yıl sonuna kadar 120.000 ağaç dikilecek. Bu sayede erozyonun önüne geçilecek, su miktarı ve kalitesi artacak.

Güzelbahçe Belediyesi'nin başlatmış olduğu ağaçlandırma kampanyasının ikinci ayağı olan "Barış, demokrasi ve birliktelik Ormanı"nda ağaç dikimi yapıldı.

ETKİNLİK

Tepebaşı Belediyesi ve Tarih Vakfı işbirliğinde düzenlenen Tarih Konuşmaları'nın on birincisi "1921 Anayasası'nın 100. Yılında Anayasa Tarihimiz" adlı söyleşiyle online gerçekleşti.

Çankaya Belediyesi, yarıyıl tatilinde bulunan çocuklar için "Tatilde Şenlik Var" sanal etkinliğini düzenledi. 14 Şubat'a kadar sürecek etkinlikteki tiyatro gösterileri ve oyun atölyeleri, belediyenin YouTube kanalından çocuklarla buluşuyor.

Nilüfer Belediyesi Kütüphane Müdürlüğü'nün Tarih Vakfı işbirliğiyle düzenlediği ve spordan popüler kültüre, sosyal dönüşümden siyasi gelişmelere pek çok konunun ele alınarak geçmişin perdesinin aralandığı Tarih Buluşmaları'nda bu defa "100. yılında 1921 Anayasası" konuşuldu.

Bornova Belediyesi, çocuklara bilimi sevdirmek amacıyla eğlenceli bir bilim serisi başlattı. İnternet üzerinden her ay bir konunun işleneceği seride alanlarında uzman akademisyenler kendilerine yöneltilen soruları yanıtlıyor.

Nilüfer Belediyesi ile Bursa Lozan Mübadilleri Kültür ve Dayanışma Derneği, Türk-Yunan Mübadelesi'nin 98. yıldönümünde anma etkinliği gerçekleştirdi.

Gazimur Belediyesi, yarıyıl tatilinde öğrencilere özel etkinlikler hazırladı. Belediyenin çevrimiçi düzenleyeceği yarıyıl şenliğinde spordan dansa, el becerileri eğitiminden masal anlatıma kadar birçok farklı etkinlik bulunuyor. Şenlik kapsamında öğrenciler sabah güne sporla başlayıp öğlen de el becerileri atölyelerine katılarak kendilerini geliştirebilecek. Çocuklar ayrıca akşam saatlerinde kuklalı masal anlatımı etkinliğini takip ederek günün yorgunluğunu atabilecek.

Kartal Belediyesi, pandemi sürecinden olumsuz etkilenen müzik sektörüne destek olmak ve Kartallı müzikseverlerin konser özlemini gidermek amacıyla Şubat ayı boyunca yaklaşık 20 sanatçının sahne alacağı online konserler serisi düzenliyor. Yaptığı aylık programlarla başta Kartal'da ikamet eden sanatçılar olmak üzere müzik sektöründeki birçok değerli ismi ilçedeki kültür merkezlerinde müzikseverlerle buluşturan Kartal Belediyesi, Şubat ayı boyunca kısıtlamalar dolayısıyla ertelenen konserleri ekrana taşıırken ekonomik zorlukla mücadele eden sanatçılara bir nebze de olsa destek oluyor. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün organizasyonu ile düzenlenecek olan Şubat ayı konserleri 5 Şubat'ta başlayacak, 28 Şubat'a kadar devam edecek. Konserlerin tamamı Kartal Belediyesi'nin YouTube, Facebook ve Twitter hesaplarından yayınlanacak.

Karşıyaka Belediye Başkanı Cemil Tugay, Okan Bayülgen'in sunduğu Nokta programına konuk oldu. Başkan Tugay, "Toplumu en iyi analiz eden partinin CHP olduğunu ve yenilikçi genç siyasetçilerin bakış açısıyla partinin değişeceğini belirtti. Tugay, "CHP gelişiyor, değişiyor ve gençleşiyor. Bu yapıyla çok sağlam şekilde ilerliyor. Genel başkanımız çok yapıcı biri ve toplumun her kesimini kucaklıyor. Şu anki anket sonuçları 1-1.5 yıl sonra değişecektir" şeklinde konuştu.

Tepebaşı Belediyesi'nin İki Elin Sesi Var Çocuk ve Gençlik Senfoni Orkestrası, eğitimlerine koronavirüs tedbirleri kapsamında online devam ediyor.

Bornova Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü, yarıyıl tatilinde öğrencilere yönelik bir dizi dijital atölye düzenleyecek. Resimden edebiyata, kent kültüründen kodlamaya kadar birçok alanda düzenlenecek olan online atölyelerle Bornovalı minikler tatilde de kendilerini geliştirme fırsatı yakalayacak.

Yenimahalle Belediyesi, Nazım Hikmet Kongre ve Sanat Merkezi, Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı ve Yenimahalle Belediyesi tarafından düzenlenen "28. Adalet ve Demokrasi Haftası" kapsamında gerçekleştirilen "Uğur'lu Şarkılar" adlı programa ev sahipliği yaptı.

Şişli Belediyesi tarafından yürütülen, Halk Eğitim Merkezi işbirliğiyle düzenlenen Dikimevi Atölyeleri ve Uygulamalı Mutfak Atölyeleri başlıyor.

Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri'nin iki haftada bir düzenlediği "Misi Akademisi"nin bu haftaki konusu, İstanbul Üniversitesi Eski Yunan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erman Gören oldu. Çevrimiçi gerçekleştirilen "Mitoloji Atölyesi"nde Okumak" konulu atölye çalışmasına farklı illerden çok sayıda katılım oldu. Mitoloji meraklılarını buluşturan atölyede Eskiçağ dilleri ve uygarlıkları alanında uzmanlığı, Arkaik Yunan şiiri, erken ve klasik Yunan düşüncesi, Yunan filolojisi hakkında araştırmaları bulunan Doç. Dr. Gören, mitlerin çıkış noktalarına ilişkin, nasıl okunmaları ve değerlendirilmeleri gerektiği gibi sorulara yanıt verdi.

KÜLTÜR SANAT

Muratpaşa Belediyesi, birliğin, dayanışmanın, barışın ve hoşgörünün kültürü Yörüklüğü evrensel bir değer hâline getirmek için sürdürdüğü çalışmalara yeni bir halka daha ekledi. Yazar Duran Yılmaz'ın "Yörük Hikâyeleri" kitabının 4 öyküyle genişletilmiş yeni baskısı Muratpaşa Belediyesi kültür yayını olarak okuyucuyla buluştu.

Beşiktaş Belediyesi, Pandeminin olumsuz etkilerini sanatla ve sanat için azaltmak amacıyla Beşiktaş'taki sanatçıları, sanatseverleri ve koleksiyonerleri bir araya getirmeyi amaçlayan "Buluşmalar Sergisi" başlıyor. Sergi online olarak www.besiktascagdas.com web sitesinde ve Mustafa Kemal Merkezi içerisinde yer alan Beşiktaş Çağdaş Sanat Galerisi'nde 3-28 Şubat tarihleri arasında ziyaret edilebilir.

Nilüfer Belediyesi, Galeri N Sanat Galerisi farklı bir sergiye ev sahipliği yapıyor. Bursa Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi Sevgi Yüksel Uzunöz, iki yıl boyunca oluşturduğu el ve çarpana dokuma eserlerini "Tarihin O Noktası Göbeklitepe'den Esintiler" adlı tekstil sanatları sergisinde gözler önüne serdi.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, anavatanlarına doğru zorunlu göç eden, doğdukları toprakları ve yuvalarını terk etmek zorunda kalan Balkan ve Rumeli göçmenleri için nüfus mübadelesinin 98. yılını düzenlediği konserle andı.

Kadıköy Belediyesi Yeldeğirmeni Sanat Merkezi'nde klasik müzik ve caz konserleri kısıtlı sayıda seyircisiyle Şubat ayı boyunca devam ediyor. Pandemi süresince alınan sosyal mesafe ve özenli sağlık tedbirleri çerçevesinde düzenlenecek konserlerin başlama saati 18:00 olacak.

Konak Belediyesi, tarihi Kemer Tren İstasyonu'nun hangar binasını İzmir Serbest Mimarlar Derneği ve Mimarlar Odası İzmir Şubesi'yle birlikte restore ederek mimarlık müzesine dönüştürecek ortak hizmet protokolünü Konak Belediyesi Basmane Semt Merkezi'nde düzenlenen törenle imzaladı. Protokole Konak Belediye Başkanı Abdül Batur, İzmir Serbest Mimarlar Derneği (İzmir SMD) Başkanı Hüseyin Egeli ile Mimarlar Odası İzmir Şubesi Başkanı İlker Kahraman imza attı.

Kartal Belediyesi, çocukların evde izolasyonla geçen salgın sürecinde ara tatillerini eğlenceli etkinliklerle değerlendirebilmeleri için "Sömestre Özel Çocuk Tiyatroları"ni online platformlara taşıyor. Çocuk tiyatrosunun seçkin örneklerini Kartal Belediyesi'nin YouTube, Facebook ve Twitter hesaplarından paylaşarak miniklerin tiyatro özelemlerini gidermeyi amaçlayan Kültür ve Sosyal İşleri Müdürlüğü'nün Şubat ayı programı kapsamında Mozart Müzikli Çocuk Oyunu, Ormanda Kaybolan Şarkıcı, Uzaylı Dostum Maya, Yıldız Elması, Curcuna Mahallesi Kukla Oyunu, Orman Koruyucuları, Düş Bahçesi, Çılgın Zaman Yolcuları, Biz Mars'tan Geldik, Karagöz Pazarcı ve Oyuncaklar Ülkesine Yolculuklar adlı tiyatro oyunları 2-13 Şubat günleri arasında online sahnelenecek.

Efeler Belediyesi'nin bölgede yaşanan çevre sorunlarına dikkat çekmek için 2019 yılında düzenlediği "Çevre Film Günleri" kapsamında çekilen "Aydın" isimli film bu yıl Tahran Film Festivali'nde gösterime girdi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, başkent in caddelerinden ve sokaklarından sonra park ve rekreasyon alanlarının kapılarını da grafiti sanatçılarına açtı. "Gri Şehir: Başkent" tanımlamasını değiştirmek için harekete geçen Büyükşehir Belediyesi hem sanata hem de sanataçıya olan desteğini şehri güzelleştirerek sürdürüyor. Ankara'nın simgesi hâline gelen Botanik Park'ta yenileme çalışmaları gerçekleştiren Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı, grafiti sanatçısı Atione'nin 3 boyutlu sualtı çalışmasıyla başkentlilere sürpriz yaptı.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, minik tiyatroseverleri de unutmuyarak onlar için içerik üretmeye başladı. Sinderella'dan Pinokyo'ya, Çoban Kız ve Baca Temizleyicisi'ne kadar her biri klasik olmuş birbirinden seçkin masallar, renkli görseller eşliğinde Şehir Tiyatrosu sanatçılarının etkili anlatımlarıyla çocuklarla buluşacak. Çocuklar, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin ve Şehir Tiyatroları'nın YouTube kanalları üzerinden her hafta iki farklı günde, iki farklı masal izleyebilecek.

Mersin Yenışehir Belediyesi, Mersinli ressam Ahmet Yeşil'in eserlerinin yer aldığı "Yer, Zaman ve Mekân" adlı sergiyle yüzlerce sanatseveri ağırladı. 21 Kasım'da açılışı gerçekleştirilen ve 30 Ocak'ta sona eren sergiyi bine yakın kişi gezdi.

SPOR

Seyhan Belediyespor Kulübü atletizm takımının başarılı sporcusu Muhammed İran, Türkiye şampiyonu oldu. Şampiyon sporcu, Seyhan Belediye Başkanı Akif Kemal Akay'ı ziyaret etti. Başkan Akay, Muhammet'i elde etmiş olduğu başarıdan dolayı tebrik edip kendisine, antrenörleri Serdal Kadioğlu'na ve Mehmet Danacı'ya hediye takdim etti.

Seferihisar Belediyesi'nin spor aktivitelerine ulaşamayan kadınlara yönelik başlattığı proje kapsamında Ulamiş'ta köylü kadınlar için haftanın 2 günü klinik pilates düzenleniyor. Kadınlar pilatese yoğun ilgi gösteriyor.

SOKAK HAYVANLARI

Ardahan Belediyesi ve hayvanseverler hafta sonu barınak parkta bulunan hayvanlara mama dağıttı. Ekibin çalışmalarına Belediye Başkanı Faruk Demir de destek verdi.

Odunpazarı Belediyesi, kış şartlarında ve sokağa çıkma kısıtlamasının uygulandığı günlerde sokakta yaşayan hayvanları unutmadı. Odunpazarı'nın birçok noktasında besleme çalışması yapan Hayvan Sağlığı Merkezi ekiplerine Jandarma eşlik etti.

Menteşe Belediyesi, Perşembe Pazarı'nın ardından topladıkları 500 kilogramlık sebze ve meyve gibi atıkları kış şartlarında yiyecek bulmakta zorlanan yaban hayvanlarının yemesi için Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü ekiplerine teslim etti. Teslim edilen yiyecek maddeleri ekipler tarafından Yılanlı Yaban Hayatı Gençleştirme Sahası'na bırakılacak.

Tepebaşı Belediyesi Doğal Yaşam Merkezi, sokak hayvanlarının sahiplendirilmesi için örnek olacak hizmetleri vermeye devam ediyor. Merkezi ziyaret ederek sokak hayvanı sahiplenen vatandaşlar da "Hayvanları satın almak yerine sahiplenelim. Buradaki hayvanların hepsi birbirinden güzel ve sıcak bir yuvaya muhtaç" mesajı veriyor.

Bozüyük Belediyesi, soğuk hava koşullarında yiyecek bulmakta güçlük çeken can dostlarımıza yardım eli uzatmaya devam ediyor. İlçede ekmeğin önüne geçmek ve sokakta yaşayan can dostlarının aç kalmasını engellemek için sanayi kuruluşlarından alınan bayat ekmeğin, Zabıta Müdürlüğü Veterinerlik Birimi ekiplerince sokak hayvanlarının beslenmesinde kullanılıyor.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, il genelinde etkili olan yoğun kar yağışı sokakta yaşayan sevimli can dostlarını da olumsuz etkiledi. Vatandaşların olumsuz koşullardan etkilenmemesi için her türlü çalışmayı yapan büyükşehir belediyesi, kar yağışı nedeniyle yiyecek bulmakta zorlanan sokak hayvanlarını da ihmal etmedi. Kentin birçok noktasına mama bıraktı.

Efeler Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri, Efeler'in yüksek rakımlı mahallelerinde kar yağışı nedeniyle kapanan yolları iş makineleriyle açarken Veteriner İşleri Müdürlüğü ekipleri ise, kış şartlarında yem bulmakta zorlanan yaban hayvanları için yemleme çalışması yaptı, sokak hayvanları için kentin çeşitli noktalarına mama bıraktı. Efeler Belediyesi tarafından bu çalışmaların belirli periyotlarla kış mevsimi sonuna kadar devam edeceği bildirildi.

Elmadağ Belediyesi, pandemi döneminde sokak hayvanlarının ihtiyaçlarını karşılamaya devam ediyor.

Düziçi Belediye Başkanı Alper Öner'in talimatıyla Zabıta Müdürlüğü ekipleri tarafından zorlu kış şartları nedeniyle yaban hayvanlarının aç kalmaması için Dumanlı Yaylası'na yiyecek bırakıldı.

Adana Büyükşehir Belediye ekipleri, sokağa çıkma yasağı nedeniyle yiyecek bulmakta güçlük çeken sokak kedilerini ve köpeklerini besledi, güvercin, martı ve su kuşlarını yemledi.

Safranbolu Belediyesi Sokak Hayvanları Geçici Bakımevi ve Rehabilitasyon Merkezi, sokak hayvanları için veterinerlik, barınma, bakım ve besleme hizmetlerinde her geçen gün hizmet ağını genişletiyor. Belediye Başkanı Elif Köse'nin isteği üzerine çok daha modern bir hâle getirilen merkezde son 6 ayda 165 kuduz aşısı, iç-dış parazit aşısı, kısırlaştırma ve 165 sahiplendirme yapıldı. 178 hasta ve yaralı sokak hayvanının tedavisi gerçekleştirildi, yasalar gereği hayvanlar doğal ortamlarına bırakıldı.

DiĞER

Antalya Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, İtfaiyecilik Bölümü ve Sivil Savunma Meslek Yüksek Okulları'ndan mezun olan 100 itfaiye eri görevine başladı. Zorlu sınavlardan ve mülakattan başarıyla çıkan 6 kadın itfaiyeci de erkek meslektaşlarıyla birlikte oryantasyon eğitimi alıyor. Antalya Büyükşehir Belediyesi İtfaiyesi'ndeki kadın itfaiyeci sayısı yeni erlerin katılmasıyla 21'e yükseldi.

Karşıyaka Belediyesi tarafından acil durum ve afet yönetimine ilişkin gerçekleştirilecek proje, eğitim ve faaliyetler için işbirliği sağlamak üzere AKUT'la bir protokol imzalandı. Protokol gereği, yürütülecek çalışmalarla mahallelerde oluşturulacak Mahalle Afet Gönüllüleri ekiplerine afet bilincini artırmak ve farkındalık yaratmak üzere destek sağlanarak vatandaşların olası afetlere karşı her an hazırlıklı olmaları amaçlanıyor.

Nilüfer Belediyesi'nin düzenlediği "Yılın Yazarı Fakir Baykurt Öykü Ödülü Yarışması"nda "Uzun Düz Çizgiler" adlı eseriyle birinciliğe değer görülen Vildan Külahlı Tanış, ödülünü Nilüfer Belediye Başkanı Turgay Erdem'den aldı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, yaklaşık 30.000 kişinin başvurduğu itfaiye eri alım sınavının yazılı bölümünü geçip spor parkurunda yarışmaya hak kazanan adaylarla bir araya geldi. İstanbul Büyükşehir Belediye İtfaiyesi tarihinde ilk kez 50 kadın personel alımı yapacaklarını aktaran Ekrem İmamoğlu, adaylarla sohbet edip parkurda gösterdikleri performanslara tanıklık etti. Toplam 250 itfaiye eri alımı için gerçekleştirilen sınava Türkiye'nin hemen her bölgesinden katılım olduğunu öğrenen Ekrem İmamoğlu, "İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin son yıllarına bir bakın. İşe alım ilanı diye bir şey gördünüz mü? Bakın, bu iş için sadece 30.000 kişi e-devlet üzerinden başvuru yaptı. Az önce sorduk, Türkiye'nin farklı yerlerinden, İstanbul'dan kendini buraya hazır eden insanlar katılmış. Kimseye ne yaşamını ne partisini sorduk. Partizanlığı tamamen söküp atmanın derdindeyiz ve bunu başaracağız. Bu liyakat yolculuğu devam edecek" dedi.

Edirne Belediyesi, Edirne İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'yle ortaklaşa bir çalışma gerçekleştirdi, afet ve acil durum toplanma alanlarını belirledi, bu alanları halkın görebilmesi için harita hazırladı. Toplanma alanlarının bulunduğu mahalle bazındaki haritalar 24 mahalle muhtarlığına teslim edildi. Belediye Başkan Yardımcısı Ertuğrul Tanırkulu, "Herhangi bir afet durumunda toplanma alanlarının yerlerini vatandaşlarımızın da bilmesi için haritalardan büyük alışveriş merkezlerine hatta otellere de vereceğiz" dedi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nca günlük olarak hazırlanan sesli bültenler yerel radyolarda yayınlanıyor. Büyükşehirin hizmetleri, duyuruları ve etkinlikleri radyolar aracılığıyla vatandaşlara iletiliyor. Görüntülü, fotoğraflı ve yazılı servis edilen bültenler, yerel radyolardan gelen talep üzerine artık sesli olarak da hazırlanıyor. Yerel radyo temsilcileri uygulama için "Türkiye'de bir ilk" diyor.

Muğla Büyükşehir Belediyesi MUBEP yetkilileri ile DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası yetkilileri arasında imzalanan toplu iş sözleşmesine göre, personelin %70'inden fazlası 3.400 TL ve üzeri maaş alacak.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Vakfı ve İzmir Kalkınma Ajansı ortaklığıyla hazırlanan "İzmir Turizm Tanıtım Stratejisi ve Eylem Planı" yayınlandı. Şehrin kültürünü ve doğa mirasını koruyarak sürdürülebilir turizme kazandırma ve İzmir'in turizm potansiyelini artırma hedefi taşıyan strateji, İzmir turizmi için yenilikçi ve kapsamlı bir yol haritası çiziyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin de katkılarıyla bu yıl ilki düzenlenen "Şinasi Develi Mersin Kent Ödülü" yarışmasında yazar Turan Ali Çağlar'ın "Mersin ve Tarsus Halk Kültürü" adlı kitabı ödülle layık görüldü. Yazar Çağlar'a ödülünü takdim eden Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, Mersin'in değerlerinin gün ışığına çıkarılması için oluşturdukları "Mersin'e Değer Katanlar Kurulu (MEDEKA)" ve Mersin'in yakın tarihinde çok önemli bir yeri olan "Akkahve"nin de yeniden hayata geçirileceğini duyurdu.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi (MESKİ) Genel Müdürlüğü, "Sıfır Atık Projesi" kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın istediği yükümlülükleri yerine getirerek "Sıfır Atık Belgesi"ni aldı.

Kuşadası Belediyesi, ilçede gerçekleşen inşaat faaliyetlerinin İmar Kanunu'na uygun olarak yürütülmesi amacıyla bir talimatname hazırladı. İnşaat sahasında alınması gereken önlemlerle hafriyat ve inşaat atıklarına ilişkin maddelerin yer aldığı talimatname, inşaat firmalarına tebliğ edilmeye başladı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü ile Ankara Kent Konseyi, "Su Hakkı, Su Yönetimi ve Su Tasarrufu" konularında toplumsal farkındalık yaratmak için işbirliği yaparak ortak çalışmalara imza atacak.

Alaşehir Belediyesi işçilerinin 2021 yılında 3.100 TL'lik maaşa ek olarak ikramiye alacakları sözleşme imzalandı.

Akhisar Belediyesi ile Belediye-İş Sendikası arasında yapılan ve yaklaşık 700 işçiyi kapsayan anlaşmayla belediyedeki en düşük işçinin net maaşı 3.300 TL oldu.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Tarımsal ve Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde hizmet veren Tarsus Doğa Parkı'nda, yarıyıl tatilinde 13:00-16:00 saatleri arasında öğrenciler ücretsiz ağırlanıyor. Şahin Mahallesi'nden Doğa Parkı'na gezmeye gelen çocuklara Başkan Vahap Seçer sürpriz yaptı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Şeffaf belediyecilik uygulamaları nedeniyle Uluslararası Şeffaflık Derneği tarafından "2020 Şeffaflık Özel Ödülü"ne layık görülen Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, bir ilke daha imza atarak Türkiye'nin en büyük içme suyu arıtma tesisi olan ve tüm Ankara'yı besleyen İvedik Tesisi'ni halkla açtı. ASKİ Genel Müdürü Erdoğan Öztürk, Ankara suyunun kalitesini ve nasıl artıldığını görmek isteyen tüm vatandaşların 1 Şubat 2021 Pazartesi gününden itibaren hafta içi her gün 10:00-17:00 saatleri arasında tesisi ziyaret edebileceğini söyledi.

Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar, halkın ihtiyaçlarını ve eksikleri öğrenmek için muhtarlarla sık sık bir araya geliyor. Zeydan Karalar, Ceyhan ve Sarıçam muhtarlarıyla toplantı düzenledi. Başkan Zeydan Karalar, muhtarları dinlemeye, taleplerini almaya ve bürokratlarını direkt muhtarlarla görüştürüp hizmetin hızını ve kalitesini artırmaya devam ediyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi (MESKİ) Genel Müdürlüğü, 2020 yılında Merkez Su Analiz Laboratuvarı bünyesine kazandırdığı ICP-MS cihazıyla katıldığı ilk uluslararası yeterlilik testlerinde %100 başarı sağladı. MESKİ Laboratuvarları'nda ileri teknoloji kullanılarak yapılan analizler sayesinde vatandaşlar suyu güvenle tüketmeye devam edecek.

Yoğun yağışlarla birlikte sel felaketi yaşayan belediyelerimize geçmiş olsun diyoruz.

SEL FELAKETİNDEN ETKİLENEN BELEDİYELER:

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, sel felaketinde iki kişinin yaşamını yitirdiği Menderes ilçesine giderek incelemelerde bulundu. Hasar tespit çalışmalarının sürdüğünü belirten Soyer, "Hiç kimsenin mağduriyetine seyirci kalmayacağız. Bu büyük felaket karşısında hiç kimseyi çaresiz, yalnız bırakmayacağız" dedi. Başkan Soyer'in Menderes'teki inceleme programına Cumhuriyet Halk Partisi'nin Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, İzmir Milletvekili Murat Bakan, Kamil Okyay Sındır, Ednan Arslan, Menderes Belediye Başkanı Mustafa Kayalar, muhtarlar ve İzmir Büyükşehir Belediyesi bürokratları da katıldı. Başkan Soyer, önce Çatalca Köyü'ne gitti. Derenin taşması sonucu mağdur olan üreticileri ziyaret ederek sıkıntılarını dinleyen Soyer, dere üzerindeki yıkılan tarihi köprünün onarılacağını belirtti.

Konak Belediyesi, kuvvetli sağanak yağışlardan en çok etkilenen mahallelerde sel felaketi yüzünden evlerine ve işyerlerine giremeyen vatandaşlar için çorba ve pilav ikramı yaptı.

Gazimir Belediyesi'nin toplam 100 personelden oluşan çok sayıda Acil Müdahale Ekibi, etkili olan şiddetli sağanak yağmur nedeniyle yaşanan olumsuzluklara müdahale etmek ve yurttaşların yaralarını sarmak için çalışmalarını aralıksız sürdürdü.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer ve CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, selden zarar gören aileleri ve esnafı ziyaret etti. Başkan Soyer sel mağdurlarına "Derdinize derman olmak için buradayız" dedi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ekipleri kentte yaşamı normale döndürmeye yönelik çalışmalarını sürdürüyor. Suların çekilmesiyle ortaya çıkan çamur, kentin işlek noktalarından temizlenirken hasar tespit çalışmaları da başladı. Menderes'te mevsimlik tarım işçileri geçici barınma alanlarına yerleştirildi, tahliye edilen Yeniköy halkına da sıcak yemek ve erzak kolisi dağıtıldı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, sel afetinde evleri ve işyerleri zarar görenler için hasar tespit çalışmalarına başladı. Başkan Tunç Soyer, "Belediyemizin 444 40 35 numaralı telefonuna başvuracak mağdur hemşerilerimiz nakit veya eşya desteğinden faydalanabilecek. Ekiplerimiz gece boyunca görev başında ve nöbette olacak" dedi.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, İzmir'de yaşanan sel felaketinin ardından MUSKİ ekiplerini İzmir'e yönlendirdi. MUSKİ ekipleri Alsancak ve Karabağlar'da su basan bina ve iş yerlerinden suların tahliyesini gerçekleştirdi.

Lüleburgaz Belediye ekipleri, Köprüaltı Deresi'nin aşırı yağışlar sonrası taşması sonucunda evleri zarar gören vatandaşların imdadına koştu. Ekipler, su taşkınının yaşandığı bölgelerde sabahın erken saatlerinde temizlik çalışması başlattı. Evleri tek tek temizleyen Temizlik ve Çevre Müdürlüğü ekipleri, zarar gören eşyaların da dışarı çıkarılmasına yardım etti.

İNSANİ GELİŞME ENDEKSİ RAPORUNDA YER ALAN BELEDİYELER

Nilüfer Belediyesi, İnsani Gelişme Vakfı'nın büyükşehir sınırları içinde yer alan ve 150.000'in üzerinde nüfusu bulunan 188 ilçeyi değerlendirerek hazırladığı "İnsani Gelişme Endeksi-İlçeler-2020" raporuna göre, "Çok Yüksek İnsani Gelişme" grubunda 8. sırada yer aldı.

Karşıyaka Belediyesi, İNGEV'in ilçelerde gelişmeyi desteklemek üzere hazırladığı 2020 yılı İnsani Gelişme Endeksi sonuçlarına göre, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" endeksinde Türkiye birincisi oldu. Karşıyaka, "Çok Yüksek İnsani Gelişme Grubundaki İlçeler" arasında da Türkiye genelinde yedinci sırada yer aldı ve Ege Bölgesi'nden ilk 10'a giren tek ilçe oldu. Karşıyaka, eğitim endeksinde altıncı, sosyal yaşam endeksinde de dokuzuncu sıraya yerleşti. Karşıyaka Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay, araştırma sonuçlarına ilişkin değerlendirmesinde "Her alanda örnek alınası bir yaşam tercihiyle bizler açısından gurur verici bu sonucun mimarı olan tüm Karşıyakalıları yürekten tebrik ediyorum" şeklinde konuştu.

Kadıköy Belediyesi, Türkiye'deki 188 ilçenin uzun, sağlıklı ve yaratıcı bir hayat yaşamak, bilgi ve eğitim alabilme imkânına sahip olmak ve insana yaraşır bir hayat için gerekli kaynaklara ulaşmak gibi kriterler göz önüne alınarak belirlenen "İnsani Gelişme Endeksi" sıralamasında birinci oldu.

Yenimahalle Belediyesi, İnsani Gelişme Vakfı (İNGEV) tarafından düzenlenen 2020 İnsani Gelişme Endeksi-İlçeler (İGE-İ) çalışmasında ödüle layık görüldü.

Tepebaşı Belediyesi, Ataşehir Belediyesi ve Odunpazarı Belediyesi, İnsani Gelişme Vakfı'nın (İNGEV) Türkiye genelindeki 188 ilçeyi kapsayan İGE-İ 2020 raporunda ön sıralarda yer aldı. Tepebaşı Belediyesi, "Sosyal Kapsama", "Sağlık" ve "Sosyal Yaşam" endekslerinde Türkiye'nin ilk 10 belediyesi sıralamasına girmeyi başardı. Tepebaşı Belediyesi ayrıca "Çok Yüksek İnsani Gelişme Bölgesi" kategorisinde ödüle layık görüldü. Çalışma kapsamında okur yazar oranları, kadın eğitim oranları, üniversite mezun oranları ve ortalama eğitim sürelerinin değerlendirildiği eğitim endeksi konusunda da listede Karşıyaka, Narlıdere ve Güzelbahçe Belediyeleri yer aldı.

Konak Belediyesi, İNGEV'in "İnsani Gelişme Endeksi" çalışmasında 188 belediye arasında on üçüncü olarak "Çok Yüksek İnsani Gelişme" kategorisinde ödül aldı.

CHP'Lİ 11 BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANINDAN AÇIKLAMA;

CHP'li 11 büyükşehir belediye başkanı, çevrimiçi toplantıda bir araya geldi. Türkiye nüfusunun yaklaşık %50'sini barındıran kentleri yöneten başkanlar, yaptıkları ortak açıklamada ülkedeki en önemli gündem maddesinin "yoksulluk" olduğuna vurguladı. Özellikle pandemi sürecinden olumsuz etkilenen vatandaşlara ulaştırmak için yaptıkları çalışmaların merkezi hükümet tarafından engellenmeye çalışıldığını hatırlatan başkanlar, "Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun da sık sık dile getirdiği toplumsal yoksulluk, vatandaşlarımızın birinci gündem maddesidir, uzun süre gündemden düşmeyeceği de görülmektedir. Bu anlamda herkese ve hepimize önemli sorumluluklar düşüyor. Vatandaşlarımıza hizmet aşkıyla görev yaptığının bilincinde olan bizler, bize yönelik engellemeleri unutmaya hazırız. Yoksullukla mücadeleyi topyekün bir seferberlik hareketine dönüştürmek istiyoruz. En tepe yöneticimizden belde belediye başkanımıza kadar hepimiz, tüm gücümüzü yoksullukla mücadele için birleştirmeliyiz. Bu ülkede yatağa aç giren hiç kimse kalmamasın" ifadelerini kullandı.

“MARMARIS’E EN ÖNEMLİ VAADİMİZ, ‘HUZUR’ GETİRMEKTİ”

Belediyenizin büyükşehir belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşanıyor?

MEHMET OKTAY: Marmaris Belediyesi olarak tüm kurumlarla uyumlu bir çalışma içindeyiz. Bu çerçevede Muğla Büyükşehir Belediyesi'yle de uyum ve işbirliği içinde hizmetlerimizi sürdürüyoruz. Yol, kanalizasyon ve su konusunda yatırımlar devam ediyor. Su sorunu yaşayan kırsal mahallelerde bu problemin ortadan kalkması için büyük bir proje hayata geçirilecek. Ayrıca büyükşehir belediyesinin sorumluluk alanında kalan içmeler'deki kamp alanıyla ilgili de proje hazırlandı. Bakanlıktan onaylandığı zaman burası denizcilik ve yelken eğitim merkezine dönüştürülecek. Asparan'da da kamp yeri projesi için çalışmalar yürütüyoruz.

İlçenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılıma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

MEHMET OKTAY: Marmaris'te aktif bir şekilde çalışmalar yürüten kent konseyimiz mevcut. Zaman zaman ortak projeler de gerçekleştiriyoruz. Bunun yanı sıra Atatürkçü Düşünce Derneği, Pir Sultan Abdal Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği gibi kurumların Marmaris şubeleriyle de devamlı iletişim halindeyiz. Özellikle çevre gibi ilçemizin genelini ilgilendiren konularda iletişim kuruyoruz. Öte yandan, belediye işbirliğiyle kurulan Marmaris Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi kanalıyla çiftçilere ve kadınlara yönelik çalışmalar yapıyoruz. Engelli ve Aileleri Birliği Derneği (ENABİRDER) ile ortak faaliyetler sürdürüyoruz.

Marmaris Belediyesi olarak toplumun her kesimiyle ve STK'larla sürekli işbirliği içindeyiz. Bu noktada yeni önerilere de her zaman açığız.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

MEHMET OKTAY: Sosyal belediyeciliğin gereği olarak bu yönde birçok çalışma yürütüyoruz. Dar gelirli ailelere yıl boyunca gıda yardımı, kış mevsiminde odun yardımı yapıyoruz. Bunun yanı sıra maddi yardımda bulunduğumuz aileler de var. Pandemi döneminde iş yeri kapatıldığı için sıkıntı yaşayan vatandaşlara da yardım eli uzattık.

MARMARIS BELEDİYESİ

KURUMSAL YAPI: 4 başkan yardımcısı, 13 müdürlükten oluşuyor.

STRATEJİK PLANA GÖRE ÖNCELİKLI HEDEFLER: Marmaris Belediyesi olarak yeşilin ve mavinin kucaklaştığı, dünyanın incisi olan ilçemizi turizm, tarım, kültür sanat, ekoloji gibi konularda daha da tanınır hâle getirmek ve marka ilçe yapmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

ÇALIŞAN SAYIMIZ: Kadrolu işçi: 109, Memur: 142, Personel A.Ş. elemanı: 480, Sözleşmeli memur: 16

BÜTÇE: 141 milyon 620 bin TL

Engelli vatandaşlara yönelik ENABİRDER'le ortak çalışmalar yürütüyoruz. Tekerlekli sandalye, koltuk değneği, baston gibi ihtiyaçları karşılıyor. Maddi sıkıntı yaşayan engelli vatandaşlara yardım eli uzatıyoruz. Ayrıca engellilerin ve ailelerinin sosyal yaşama daha kolay entegre olması için şehrin fiziki engellerini ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Örneğin, Söğüt Köyü'nde ailesinin 70 metrelik patika yolda sırtında taşıdığı çocuğu Berat için yol açtık. Bunun gibi münferit çalışmalarımız da oluyor.

Marmaris Belediyesi Huzurevi'nde şu anda 12 büyüğümüzü misafir ediyoruz. Yine yaşlılara yönelik olarak özellikle pandemi döneminde daha yoğun çalışmalar yaptık. Dışarı çıkamayanların alışveriş ihtiyaçlarını karşıladık. Semt pazarlarında saat 11:00-12:00 arasında sadece 65 yaş ve üstü vatandaşların alışveriş yapmasına yönelik uygulamayı hayata geçirdik. Böylelikle onların daha rahat bir ortamda ve risk almadan alışveriş yapmasını sağlıyoruz.

Bir ülkenin gelişmesi için kadınların ekonomide, üretimde ve hayatın her alanında aktif olması gerektiğine inanıyorum. Bu çerçevede geçtiğimiz yıl Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi'nin kurulmasına yardımcı olduk. Bu kooperatif kanalıyla faaliyetler yürütüyoruz. Pandemi nedeniyle şu an maalesef çok aktif gerçekleştiremediğimiz faaliyetleri pandemi sonrasında artırarak hayata geçireceğiz.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

MEHMET OKTAY

Muğla - Marmaris Belediye Başkanı

İlk, ortaokul ve lise öğrenimini Marmaris'te tamamladı. İngiltere Oxford'ta İngilizce dil eğitimi aldı. İş hayatına turizm sektöründe başlayan Mehmet Oktay, kendilerine ait turistik tesis işletmeciliği yapmaktadır. 2001 yılında CHP Gençlik Kolları'nda başlayan siyasi hayatına 2003 yılında Marmaris Gençlik Kolları Başkanlığı ve 2011-2014 yılları arasında CHP İlçe Başkanlığı görevlerini üstlenerek devam etti. 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde Marmaris Belediye Meclisi ve Muğla Büyükşehir Belediye Meclisi üyesi seçildi. Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin yeniden yapılanmasında etkin görev alan Oktay, dört yıl boyunca Büyükşehir Belediyesi Encümen Üyeliği ve Komisyon Başkanlığı görevini sürdürdü. 2019 yerel seçimlerinde Marmaris Belediye Başkanı seçildi. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

MEHMET OKTAY: Öncelikli olarak deprem riski taşıdığı için tahliye ettiğimiz belediye binamızın yerine modern bir hizmet binası yapacağız. Bunun yanı sıra ilçemizin en büyük ihtiyacı olan otopark yapımı için ilk kazmayı vurmaya hedefliyoruz.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

MEHMET OKTAY: Belediye olarak merkezi hükümetle bir çatışma hâlinde değiliz. Ancak temel sorun, ekonomik. Kendi öz kaynaklarımızla hizmet üretmeye çalışsak da yeterli olmuyor. Hükümetin belediyelere ayırdığı paylardan kesinti yapılması bizi zora sokuyor. Bu durum hem hizmetleri hem de vaat ettiğimiz projeleri hayata geçirmemizde sıkıntı yaratıyor.

Marmaris olarak yaşadığımız bir diğer sorun ise, mevsimsel nüfus artışı. Normalde 98.000 civarında olan nüfusumuz yaz sezonunda 500.000'i buluyor. Bu da temizlikten fen işlerine kadar 5 kat fazla efor sarf etmemize ve masrafa neden oluyor. İller Bankası'ndan kış nüfusumuza göre aldığımız pay elbette yeterli gelmiyor. Bu nedenle bizim gibi mevsimsel nüfus artışı yaşayan ilçelere özel bir uygulama yapılması gerekiyor.

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

MEHMET OKTAY: Marmaris'e en önemli vaadimiz, "huzur" getirmektir. Daha önceki dönemlerde kurumlar arasında yaşanan gerilim hizmete de yansıyor. Biz çatışma ortamından uzak, huzurun ve barışın egemen olduğu, ortak akılla yönetilen bir Marmaris vaat ettik. Göreve geldiğimiz ilk günden itibaren bunun hayata geçirilmesi için büyük gayret gösterdik, başarılı olduğumuza da inanıyoruz. Verdiğimiz bir diğer söz, ilçemizin simgelerinden biri olan ve tarihi meydana da ismini veren çeşmeyi yeniden yapmaktır. İlk bir yıl içinde bunu gerçekleştirdik. Kötü durumda olan Geçici Hayvan Bakımevi'ni ele alarak modern bir hâle getirdik.

Vaatlerimizden biri, Marmaris'in gençlerini sporla buluşturmak ve Marmaris Belediyespor'u eski özlenen günlerine kavuşturmaktır. İlk adım olarak Amiral Orhan Aydın Spor Salonu'nun bahçesinde atıl vaziyette bulunan alanı modern bir spor salonuna çevirdik. Yine atıl vaziyetteki İçmeler Stadı'nı yeniledik. Bunun yanı sıra kongresini yaparak yeni bir yönetimle yola devam eden Marmaris Belediyespor, birçok branşta başarıya imza atmaya başladı. Halk Kafe sözümüzü de yerine getiriyoruz. 19 Mayıs Meydanı'nda yapımında sona geldiğimiz Halk Kafe'yi çok yakın bir zamanda hizmete açacağız. Bunun yanı sıra yol, üstyapı, temizlik, park gibi rutin çalışmalarımıza devam ediyoruz.

“PROJELERİMİZİN ODAĞINDA İNSAN VAR”

Belediyenizin büyükşehir belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşanıyor?

TOLGA TOSUN: 2019 yerel seçimlerinde halkımızın verdiği büyük destekle Bandırma'nın en genç belediye başkanı sıfatıyla Cumhuriyet Halk Partisi'ni üçüncü kez iktidara taşıdık. Bu yeni dönemle birlikte büyükşehir yasası gerçeğini de göz ardı etmeden, Bandırma Belediyesi'nin yetkisi dışında olan ve kentimizin ihtiyaç duyduğu konularla ilgili AKP'li Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'yle birlikte ortak akıl, uyum ve işbirliğini ön planda tutan bir süreci başlatmak istedik.

Amacımız, ilçemize fayda sağlayacağını düşündüğümüz çalışmaları büyükşehirle gerçekleştirmektir. Bu aşamada büyükşehirden de olumlu bir geri dönüş aldık. Ancak gelinen noktada dar bir çerçevede ortak çalışma alanı ve destek görebildik. Öncesinde yapılan toplantılar, belirlenen çalışma sahaları, amaçlanan hizmetler ve projelerle ilgili çalışmalar şu ana kadar somut bir noktaya getirilemedi.

Örneğin, park ve bahçeler hizmetleri kapsamında ilçemizdeki peyzaj çalışmaları için istediğimiz destek yeterli seviyede olmadı. Bunun dışında sağlık hizmetleri çalışmalarında büyükşehir meclisince alınan kararlar ilçelerdeki haşereyle mücadele çalışmaları yine ilçe belediyelerine devredildi. İlaçlama hizmetini büyükşehir belediyesinin verdiği kısmi destekle kırsalda ve merkezde toplam 52 mahallede bünyemizde oluşturduğumuz yeni ilaçlama ekiplerimizle gerçekleştiriyoruz. Barınağımızdaki sokak hayvanlarının rehabilitasyon çalışmalarına büyükşehir belediyesi de belirli günlerde gelen personelle destek veriyor.

Sonuç olarak belirli rutin çalışmaların dışında büyükşehirden büyük bir katkı gördüğümüzü söylemek güç.

BANDIRMA BELEDİYESİ

BANDIRMA BELEDİYESİ'NİN BİRİMLERİ:

Organizasyon yapısındaki toplam 24 müdürlükle ilçemize hizmet vermekteyiz. Bu yapı içerisinde; Özel Kalem, Yazı İşleri, Destek Hizmetleri, Park ve Bahçeler, Zabıta, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler, Bilgi İşlem, Sosyal Yardım İşleri, Kültür ve Sosyal İşler, Temizlik İşleri, Mali Hizmetler, İmar ve Şehircilik, Fen İşleri, Hukuk İşleri, Teftiş Kurulu, Emlak ve İstimlak, İşletme ve İştirakler, Sağlık İşleri, Gençlik ve Spor Hizmetleri ve Kreş Hizmetleri Müdürlükleri yer almaktadır. Ayrıca Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'ne bağlı olarak hizmet veren "Halk Masası" birimiyle vatandaşların şikâyet ve taleplerini en kısa sürede çözüme kavuşturarak insan odaklı hizmetlerimizi sürdürüyoruz.

MİSYONUMUZ: Eşitlik duygusuyla tüm halkı kucaklayarak yerel hizmetleri etkin, verimli ve şeffaf bir şekilde kullanmak. Katılımcı ve sürdürülebilir bir yönetim anlayışını benimseyerek Bandırma halkının yaşam kalitesini artırmak.

VİZYONUMUZ: Doğru ve etkin planlamayla geleceği tasarlayan, Marmara'nın çevreci bir sanayi üssü, hayatıyla, üniversitesiyle, tarımda marka ürünleriyle, turizmdeki tarihi ve doğal güzellikleriyle bir cazibe merkezi hâline gelen bir liman ilçesi olmak.

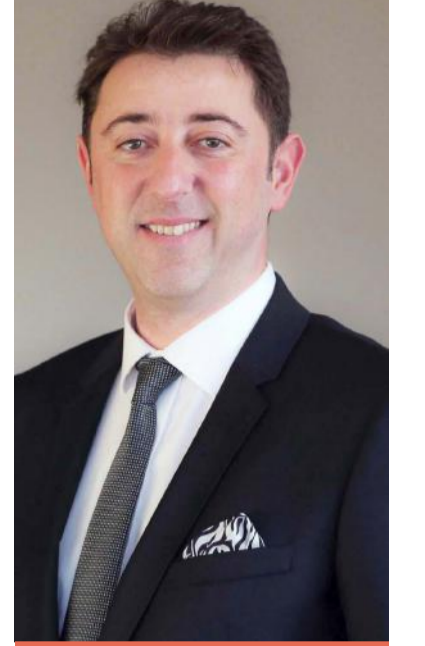
YEREL YÖNETİM ANLAYIŞIMIZI TAMAMLAYAN İLKELERİMİZ: Cumhuriyet değerlerine bağlı kalmak, hizmet üretiminde etik değerleri gözetmek, etkin ve etkili hizmet sunmak, kaynak kullanımında verimliliği sağlamak, doğaya ve çevreye saygılı olmak, kültürel mirası sahiplenmek, değişime ve yeniliğe açık, güler yüzlü ve çözüm odaklı olmak, insan haklarına saygılı ve kamu yararı odaklı hizmet etmek, katılımı ve şeffaflık anlayışını benimsemek.

STRATEJİK HEDEFLER: Sürekli gelişim anlayışıyla kurumsal yapımızı ve iş yöntemlerimizi geliştirmek. Sürdürülebilir sağlıklı bir çevre oluşturmak, korumak ve halk sağlığına yönelik çalışmalar yapmak. Altyapısıyla ve üstyapısıyla sağlıklı, güvenli ve çağdaş yaşam standartlarına sahip bir belediye olmak. İhtiyaçlar doğrultusunda sosyal yardım yapmak ve bu alanda hizmet vermek. Eğitim, meslek ve beceri kazandırma çalışmalarını sürdürmek ve yeni projeler üretmek. Mali yönetimi etkinleştirmek ve mali yapıyı güçlendirmek.

ÇALIŞAN SAYISI: 124 memur, 16 sözleşmeli-81 kadrolu işçi ve 432 KHK'lı işçiyile toplam personel sayımız 653 kişidir.

BÜTÇE: 169.970.000 TL'dir

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

TOLGA TOSUN

Balıkesir-Bandırma Belediye Başkanı

Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Kurduğu Tosun Avukatlık Bürosu'nda 14 yıldır avukatlık yapıyor.

CHP'nin her kademesinde görev alıp çalışmalarda bulundu. 2011'den bu yana il ve ilçe delegelikleri görevini üstlendi.

Bandırma'daki birçok sivil toplum örgütünde aktif üyeliği var.

31 Mart 2019 yerel seçimlerinde CHP'den seçilerek Bandırma Belediye Başkanı oldu. Evlidir.

İlçenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılıma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

TOLGA TOSUN: Seçim öncesinde de belirttiğimiz ve ifade ettiğimiz hedefimiz şuydu: "Bu ilçeyi birlikte yöneteceğiz." Göreve geldiğimiz ilk günden bugüne kadar geçen sürede de bu düşünceyle hareket etme gayesi içinde olduk. Halkımızın ihtiyaçlarını, bizden beklentilerini, istek ve düşüncelerini daha iyi anlamak için esnaf ve vatandaş ziyaretlerimizi gerçekleştirdik.

Bununla yetinmeden belediye hizmet binamızda hafta sonlarında "Halk Günleri" düzenledik, vatandaşların istek ve taleplerini daha yakından dinleme fırsatımız oldu. Bu görüşmelerden gelen taleplerin çözümü konusunda yerel yönetim olarak elimizden gelen gayreti göstererek vatandaşların mağdur olmaması amacıyla gerekli kurum ve kuruluşlarla da etkileşim içinde olduk. Bu noktada sadece vatandaşlarla değil, ilçemizdeki tüm sivil toplum kuruluşlarıyla da uyum ve işbirliği içinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bundan sonra da tüm STK'larla her konuda ortak akli ön planda tutarak uyum içinde çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Kırılğan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

TOLGA TOSUN: Bandırma, sosyal demokrat yönetimle tanıştığı 2009 yılından bu yana engelli vatandaşlara, engelli çocuklara ve onların ailelerine yönelik birçok alanda sosyal odaklı çalışmayı yerine getirdi.

Özellikle 2009 yılından itibaren belediyemiz bünyesinde uygulanmaya başlayan "Engelli Masası" süreci de ilk adım olmuştur. Biz yeni bir yerel yönetim olarak bu hizmet sürecini daha ileriye taşımak istedik. Çünkü biz engelli dostlarımızla bir gün değil, her gün birlikteyiz ve beraberiz. Kapıdağ-Tatlısu mevkinde belediyemize ait olan deniz kıyısındaki bir arazimizde "Engelli Kampı ve Sosyal Yaşam Alanı" projemizin yapımına geçtiğimiz yıl başladık. Projenin ilk etap çalışmalarını tamamladık. Proje kapsamında çocukların kullanımına uygun park ve yeşil alanlar olacak. Aynı zamanda tatillerini geçirebilecekleri konaklama alanları ve büyük bir kafeterya da yer alacak.

Bu projemizde doğa dostu temiz enerji üretimini ön planda tutarak uygun noktalara güneş enerjisi panellerini kurmayı planlıyoruz. Kısacası, "Engelli Kampı ve Sosyal Yaşam Alanı" projemizde engelli tüm engelleri ortadan kaldıracacağız.

Bu proje dışında engelli çocukların sosyal yaşamda daha çok yer alabilmeleri için Gençlik ve Spor Merkezi'nde çeşitli kurslar, eğitimler ve atölyeler planladık. Atölyelerdeki eğitimlerde ve kurslarda engelli çocuklar, aileleriyle birlikte yer alarak kendilerini daha da geliştirme fırsatı buldu.

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

TOLGA TOSUN: 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde hizmet önceliği, -partimizin de çok önem verdiği- çocuk gündüz bakımevleri yani kreş projeleri oldu. En önemli söylemimiz, ekonomik durumu yeterli olmayan ailelerin çocuklarının da kreşe gidebilmesi, bir çocuğun eğitiminde çok önemli yer tutan okul öncesi eğitimden yararlanabilmesiydi.

Bu amaçla seçimlerde sözünü verdiğimiz kreş projelerimizin ilk etabında iki adet yeni ve modern projenin yapımına başladık. Bandırma Levent Mahallesi'ndeki kreşi tamamladık. Bu projemiz 460 metrekarelik bir alanda, 2 katlı, 5 sınıflı ve ortalama 80 çocuk kapasiteli olacak şekilde yapıldı. Bu yapı içerisinde fen sınıfı ve aktivite odası yer alıyor. Ayrıca kreşin dış alanı çeşitli oyun grupları, yeşil alanlar ve tarım bahçesi olacak şekilde projelendirildi. Kreşin çatı bölümüne ise, güneş enerjisi panelleri yerleştirilecek. Bandırma 600 Evler Mahallesi'ndeki kreş projemizin de ihale sürecini tamamladık. Bu projemizi de 2021 yılında tamamlamayı çocukların ve ailelerinin kullanımına açacağız.

Sosyal demokrat anlayışla insan odaklı projelerimize çok önem veriyoruz. Bu açıdan ilk olarak 2009-2014 yılları arasında başkanlık yapan Sedat Pekel tarafından eğitimde fırsat eşitliği sağlamak amacıyla uygulamaya alınan "Eğitim Destek Evi" projemizi daha modern ve konforlu hâle getirmek istedik.

Bu sosyal proje, ilçemizin tarihi yapılarından olan Belediye Nikâh Salonu'nda uygulamaya alınmıştı. Burası tarihi bir yapı olduğundan ve bu tür bir sosyal proje için fiziki şartları bakımından çok uygun olmadığından daha modern bir anlayışla, "Yeni Çocuk ve Gençlik Merkezi" projesiyle eğitim ve öğretim sürecine devam etmesine karar verdik.

Şu anki mevcut "Eğitim Destek Evi"nden 170 öğrencimiz yararlanırken yeni projeye birlikte bu sayı 300 öğrenciye kadar çıkacak.

Proje kapsamında çocuklar ve gençler için çeşitli eğitim atölyeler ve sınıflar yer alırken çocukların gelişimlerine büyük katkı sunacak resim, müzik, dans, bilgisayar ve benzeri alanlardaki kurslar ve eğitimler "Yeni Çocuk ve Gençlik Merkezi"yle verilecek.

İlçemizde daha çok yeşil alana ve sağlıklı ortamlara ihtiyaç duyuyoruz. Bu amaçla ilçenin farklı noktalarında 4 büyük parkın yapımını başladık ve kısa sürede de tamamladık. Bu projelerimiz kapsamında ağaçlandırılmış yeşil alanlar, oyun grupları, yürüyüş yolları, spor ve fitness aletleri yer alıyor. Pandeminin ardından aynı alanlarda kafelerimizi hizmete açacağız. Böylece Bandırma hemşerilerimizin nefes alabileceği, aileleriyle birlikte vakit geçirebileceği alternatif alanların sayısı da artmış olacak.

Sosyal ve sportif faaliyetler kapsamında çocukların ve gençlerin ruhsal/bedensel gelişimlerine katkı sunmak ve daha fazla spor yapabilmelerine olanak sağlamak için yeni bir spor tesisinin yapım sürecini başlattık. Çalışmalarımız hızlı bir şekilde ilerliyor. Pandeminin sona ermesiyle gençlere yeni bir spor alanı kazandıracacağız.

Seçim öncesinde de ifade ettiğimiz gibi belediyemizin kaynaklarını daha verimli kullanmak, bizim öncelikli çalışmalarımız arasında olacaktı. "Artık kendi rulo çimimizi kendimiz üretmeliyiz" düşüncesiyle belediyemize ait olan 25.000 metrekarelik arazide kendi rulo çimimizi yetiştiriyoruz. Bu çimimizi yine ekiplerimizce yapılan yeşil alan düzenleme ve peyzaj çalışmalarımızda kullanıyoruz. Böyle belediyemizin imkânlarını en iyi şekilde kullanarak daha uygun fiyatlara mal etmiş oluyoruz.

Çocuklar, bizim kıymetlerimiz. Sosyal demokrat belediyecilik anlayışımızla hiçbir çocuk süt içmeden yatağa girmesin istedik. Bu bağlamda 1 Haziran Dünya Süt Günü'nde tüm çocukların ücretsiz olarak süt içebilmelerine olanak sağlayan "BAN-SÜT" projesinin startını verdik. Ayda 6.000 litreden yılda toplamda 72.000 litre sütü ihtiyaç sahibi çocuklara ücretsiz olarak ulaştırmaya başladık. Özellikle son dönemde süt ve süt ürünlerindeki fiyat artışları da kampanyanın ne kadar önemli bir çalışma olduğunu bir kez daha gösterdi.

Kırsal kalkınmaya destek olmak amacıyla belediyemize ait toplam 662 dönümlük tarım arazimizi imzalanan protokolle 1 yıllığına Doğa Mahallesi Güzelleştirme ve Yaşatma Derneği'ne devrettik. Bu projeye diğer sosyal yardım projelerimize katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Buradan elde edilecek fasulye ve nohut gibi mahsulleri yine belediyemizin sosyal yardım çalışmaları kapsamında ihtiyaç sahibi olan vatandaşlara dağıtacağız.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

TOLGA TOSUN: Yeni yılla birlikte öncelikle yapmak istediğimiz ve bu amaçla yapım sürecine yakın zamanda başlayacağımız yeni bir asfalt tesisi projemiz var. Şu anda belediyemiz şantiyesindeki mevcut tesis neredeyse kırk yaşına gelmiş, eskimiş, istenilen verimlilikte olmayan, sürekli yapılan bakım ve onarım çalışmalarıyla belli bir maliyet yükü ortaya çıkaran bir tesis. Artık onu emekli ediyoruz.

Teknolojik özellikleri, üretim kapasitesi ve maliyeti açısından daha uygun olan yeni asfalt tesisimizin yapımına kısa sürede başlıyoruz. Program dahilinde Mart-Nisan gibi tamamlayacağız. Bu tesisimizle hem kırsal ve merkez mahallelerimizin caddelerini, sokaklarını asfaltlayacağız hem de komşu belediyelerimize katkı sağlayacağız.

Önümüzdeki aylarda yapımı için çalışmalarımıza hız vereceğimiz yeni projemiz, Malta Deresi Yeni Park ve Yeşil Alan. Pandemiyle birlikte vatandaşların yeşil alanlara yönelmesiyle bizler de projelerimiz arasında yeni park ve yeşil alanları ekledik. Bunlardan en büyüğü de Malta Deresi Yeni Park'ı olacak. Yapım sürecine belirli bölümleri kapsayacak şekilde başladık. 90.000 metrekarelik bir alanda yer alacak olan proje kapsamında 8.000 metrekarelik bir biyolojik havuz, bisiklet yolları, yürüyüş yolları, midilli parkı, kafeteryalar, restoranlar, çeşitli peyzaj alanları ve yeşil alanlar, amfi tiyatrolar, çocuk parkları, spor aletleri ve kamelyalar gibi farklı birçok özelliği bünyesinde barındıran bir park yapmak istiyoruz. Umuyorum ki, projeyi tamamlayarak ilçemize yakışan bir park yapacağız.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

TOLGA TOSUN: Belediyecilik, vatandaşa ve ilçemize hizmet işidir. Bu süreçte karşılaştığımız en önemli sıkıntı, tüm belediyelerde olduğu gibi ekonomik şartlardır. Özellikle 2014 yerel seçimleriyle birlikte uygulamaya alınan yasayla birlikte ilçe belediyelerinin gelirleri büyük oranda büyükşehir belediyelerine kaydırıldı. Ayrıca köyler de mahalle statüsüne alınarak ilçe belediyelerinin toplam mahalle sayıları da çok yüksek rakamlara ulaştı. Bu açıdan uygulamanın Bandırma gibi nüfusu 170.000'lere dayanan bir ilçe için sürdürülebilir olmadığını söylemek yanlış olmaz. Gelirleriniz azalıyor, ancak hizmet alanınız genişliyor. CHP'li bir belediye olmanın birtakım zorluklara göğüs germeyi gerektirdiğinin farkındayız.

“İMKÂNLARIMIZ VE BÜTÇEMİZ DAHİLİNDE ÇALIŞMALARIMIZA DEVAM ETMEKTEYİZ”

Belediyenin il/büyükşehir belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşanıyor?

İSMAİL İNAM: Belediyemizin il ve büyükşehir belediyeleriyle işbirliği yoktur. Ankara Yenimahalle Belediyesi'yle kardeş belediye olmak için gerekli kararlar alınmış, ancak pandemiden dolayı çalışmalara başlanamamıştır.

Beldenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

İSMAİL İNAM: STK'larla işbirliği çalışmalarımız yoktur. Kent konseyimiz bulunmamaktadır.

Belde belediyesi olmamızdan dolayı ve bütçemizin kısıtlı imkânları sebebiyle STK'larla katılıma yönelik işbirliği çalışmalarımız bulunmamaktadır.

Belediyemizin imkânları dahilinde bayramlarda ve özel günlerde sosyal aktiviteler yapılmaktadır.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

İSMAİL İNAM: Yoksullara hiçbir ayırım yapılmaksızın gereken her türlü yardım yapılmaktadır. İşsiz gençlere beldemizdeki mevcut organize sanayi fabrikalarında iş olanağı sağlıyoruz.

Beldemizdeki tüm yaşlı vatandaşlara yardım ediyoruz. Çocukların eğlenebilmesi için çocuk bahçelerine ve okullara yardımcı oluyoruz.

PERŞEMBE BELEDİYESİ

400 yıllık geçmişi olan Perşembe Belediyesi, 1990 yılında belediye olmuştur. Merkez, Hacıkadı, Sarıkadı ve Keçecioğlu Mahalleleri olmak üzere dört mahalleden oluşan bir yerleşim yeridir.

NÜFUS: Belde nüfusu 2.684'dür. Beldeye bağlı köylerle birlikte ortalama toplam nüfus 20.000 civarındadır.

İDARİ DURUMU: Beldemiz; Merkez, Hacıkadı, Sarıkadı ve Keçecioğlu Mahalleleri olmak üzere dört mahalleden oluşmaktadır.

SOSYAL DURUM: Beldemizde yaklaşık 820 adet konut bulunmaktadır. Yapı yükseklikleri ortalama 3-4 katlıdır. Mahallelerde ortalama 2 katlıdır. İş imkânı olarak maden ocakları ve Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan fabrikalar, tarım-hayvancılık ve bahçe işleri sıralanabilir.

EĞİTİM VE KÜLTÜR DURUMU: Beldemizde bir adet anaokulu, bir adet lise ve bir adet ilkokul, bir adet ortaokul ve bir adet rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Değişik zamanlarda Halk Eğitim Merkezi ve İşkur tarafından kurslar açılmaktadır. Beldemizde kültür tesisi bulunmamaktadır. Merkezimize yaklaşık bir kilometre uzaklıkta top sahası yer almaktadır.

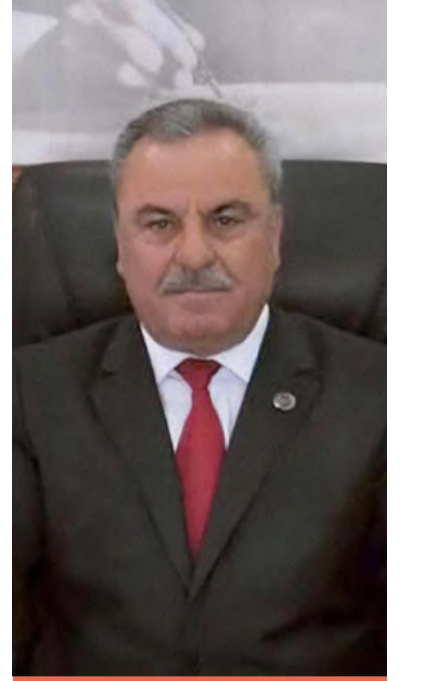
ARAÇ-GEREÇ DURUMLARI: Belediyemizde 1 adet itfaiye aracı, 1 adet traktör, 1 adet çöp kamyonu, 2 adet kamyon, 2 adet iş makinesi, 1 adet kamyonet, 1 adet hizmet aracı, 1 adet cenaze aracı ve 1 adet midübüs bulunmaktadır.

BİRİMLERİMİZ: Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Fen İşleri Birimi, Zabıta Komiserliği ve Personel Şirket Müdürlüğü bulunmaktadır.

ÇALIŞAN SAYISI: Belediyemizde 5 memur, 6 belediye işçisi ve 8 şirket çalışanı hizmet vermektedir.

BÜTÇE: 4.150.000,00 TL.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

İSMAİL İNAM

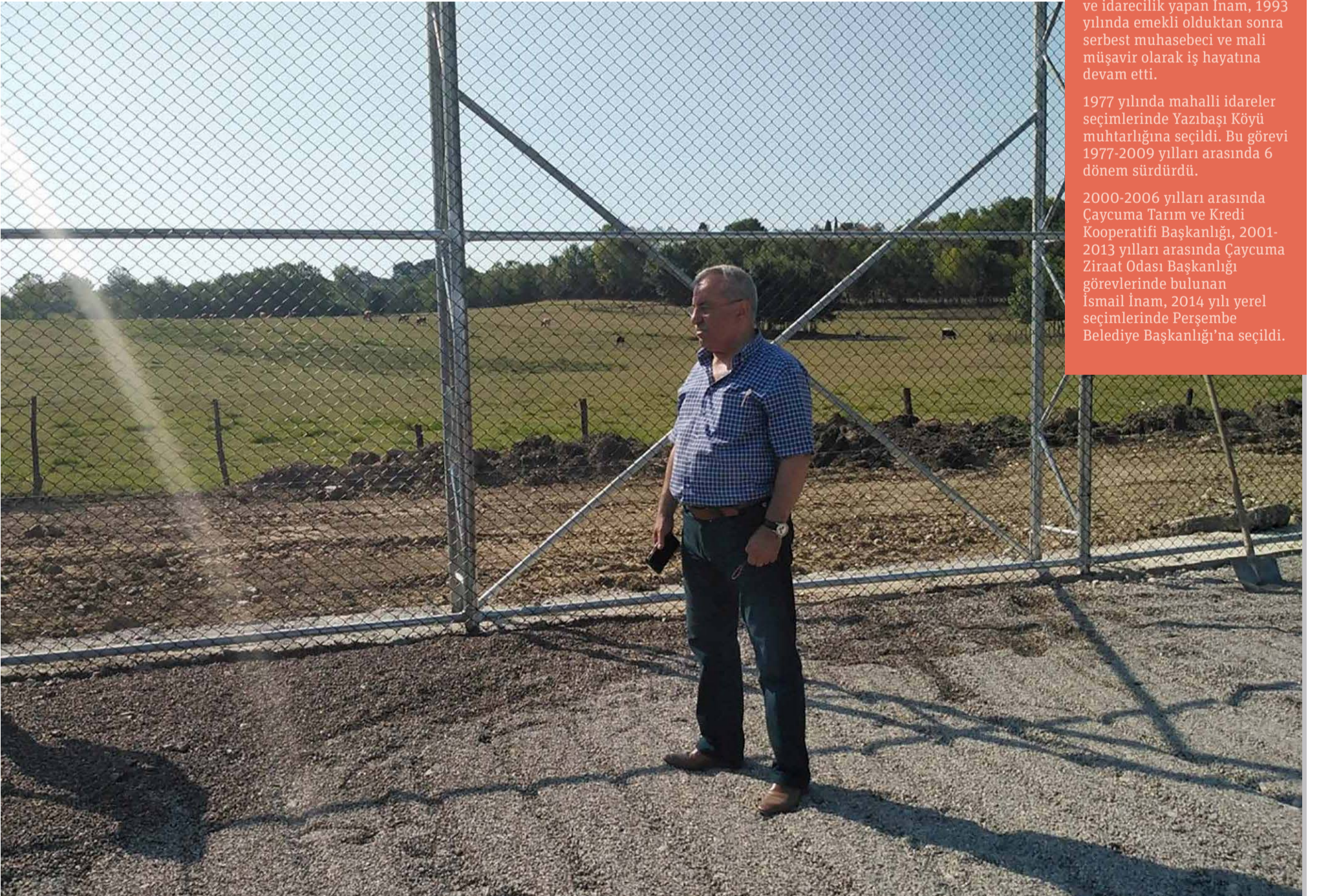
Zonguldak-Perşembe Belediye Başkanı

İlkokulu Yazıbaşı Köyü'nde, Ortaokul'u Çaycuma ve Zonguldak 27 Mayıs Ortaokulu'nda, liseyi Zonguldak Mehmet Çelikel Lisesi'nde tamamladı.

1970 yılında Çaycuma nakliyat kooperatifinde işe başlayan İsmail İnam, 1974 yılında Yazıbaşı Köyü Kalkındırma Derneği Başkanlığı'na seçildi. Çaycuma Nakliyat Kooperatifi'nde muhasebecilik ve idarecilik yapan İnam, 1993 yılında emekli olduktan sonra serbest muhasebeci ve mali müşavir olarak iş hayatına devam etti.

1977 yılında mahalli idareler seçimlerinde Yazıbaşı Köyü muhtarlığına seçildi. Bu görevi 1977-2009 yılları arasında 6 dönem sürdürdü.

2000-2006 yılları arasında Çaycuma Tarım ve Kredi Kooperatifi Başkanlığı, 2001-2013 yılları arasında Çaycuma Ziraat Odası Başkanlığı görevlerinde bulunan İsmail İnam, 2014 yılı yerel seçimlerinde Perşembe Belediye Başkanlığı'na seçildi.

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

İSMAİL İNAM:

1. Arıtma tesisi (tamamlandı)
2. Halı saha (tamamlandı)
3. 23 kişilik otobüs (tamamlandı)
4. 13.500 metrekare çift yönlü yaya-bisiklet-araba yolu (tamamlandı)
5. Hoş geldin bebek projesi (devam ediyor)
6. Yeni yaşam park alanı (voleybol ve basketbol sahası, yeşil alan ve spor egzersiz araçları içinde, tamamlandı)
7. Üç adet çocuk parkı (tamamlandı)
8. 600 metrekare alan içinde çok amaçlı salon (düğün, nişan vb. amaçlarla kullanılan tesis, tamamlandı)

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

İSMAİL İNAM: Doğalgazın beldemize getirilmesi, sağlık ocağı inşası, suni futbol sahasının yapılması, küçük sanayi sitesinin yollarının tamamlanması.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

İSMAİL İNAM: Çok önemli sorunlarla karşılaşmadık. Gelir kaynaklarımız kısıtlı olduğundan kendi imkânlarımız ve bütçemiz dahilinde çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

